

„ხარისხი ბავშვთა კეთილდღეობისთვის“ სტანდარტები

ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობისათვის ევროპაში

წინასიტყვაობა

ბენიტო ფერერო-უოლდნერი, ევროკომისარი საგარეო ურთიერთობათა და ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის სფეროში.

დღესდღეობით, ევროკავშირი მნიშვნელოვან ეკონომიკურ, ეკოლოგიურ და სოციალურ ცვლილებებს განიცდის, რომლებიც გავლენას ახდენს ბავშვებზე. ღარიბ მშობლებთან მცხოვრები ბავშვები და ასევე ის ბავშვები, რომელთაც არა აქვთ შესაძლებლობა, იცხოვრონ მშობლებთან, ყველაზე ხშირად განიცდიან სიღარიბის, გარიყულობისა და დისკრიმინაციის ზეგავლენას, რის შედეგადაც კიდევ უფრო იზრდება რისკი, რომ ისინი გახდნენ ძალადობის, უგულბელყოფისა და ექსპლუატაციის მსხვერპლნი. ბავშვის აღზრდის ბუნება და პირობები უდიდეს გავლენას ახდენს ბავშვის ცხოვრებაზე. ძალზედ სამწუხაროა ის ფაქტი, რომ ევროკავშირში სიღარიბეში მცხოვრები ბავშვების პროცენტული მაჩვენებელი აღემატება სიღარიბეში მცხოვრები ზრდასრული მოსახლეობის პროცენტულ მაჩვენებელს. ამიტომ, ჩვენ ყველა ბავშვი უნდა უზრუნველვყოთ შესაბამისი საცხოვრებელი პირობებითა და მზრუნველობით.

მე, როგორც ევროკომისარი, საგარეო ურთიერთობათა და ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის სფეროში, განსაკუთრებით ვამახვილებ ყურადღებას ბავშვთა უფლებების ეფექტურ დაცვაზე, მათი ინდივიდუალური საჭიროებების და მზარდი შესაძლებლობების გათვალისწინებით იმ პირობებში, როდესაც ევროკავშირი წარმოადგენს შექურას მთელი დანარჩენი მსოფლიოსათვის. ბავშვთა უფლებების პროპაგანდა, დაცვა და განხორციელება ევროკავშირის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის მნიშვნელოვან პოლიტიკურ პრიორიტეტად იქცა. ბავშვთა უფლებები არის ნაწილი ადამიანის უფლებებისა, რომელთა დაცვა და პატივისცემა წარმოადგენს ევროკავშირისა და წევრი სახელმწიფოების ვალდებულებას საერთაშორისო და ევროპული ხელშეკრულებების საფუძველზე, როგორცაა გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენცია და მისი დამატებითი/ფაკულტატიური ოქმები, ათასწლეულის განვითარების მიზნები, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია და ფუნდამენტური უფლებების ევროპული ქარტია.

ხსენებულ კონტექსტში, ბავშვზე ზრუნვის მოცემული სტანდარტები – „ხარისხი ბავშვთა კეთილდღეობისათვის“ – წარმოადგენს შესაბამისი პოლიტიკის შექმნის კიდევ ერთ, დამატებით მცდელობას, განსაკუთრებით იმ შემთხვევებში, როდესაც ბავშვებს არა აქვთ შესაძლებლობა, იცხოვრონ მშობლებთან. ეს სტანდარტები, რომლებიც შექმნილია რეალური ცხოვრებისეული ისტორიების საფუძველზე, წარმოადგენს საერთო სტანდარტებს, რომლებიც მიმართულია მთელი ევროპის მასშტაბით იმ ბავშვებისა და ახალგაზრდების განვითარების შესაძლებლობების უზრუნველყოფასა და გაუმჯობესებაზე, რომლებიც იზრდებიან ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პირობებში. ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ წინამდებარე სტანდარტები მნიშვნელოვანი წვლილი და წინგადადული ნაბიჯია ევროპაში ბავშვზე ზრუნვის სისტემების ჰარმონიზაციის პროცესში.

ბენიტა ფერერო უოლდნერი
ევროკომისარი საგარეო ურთიერთობათა და
ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის სფეროში

მადლობა

ამ სტანდარტების შემუშავება შეუძლებელი იქნებოდა, მისი შექმნის პროცესში ევროპის მასშტაბით 163 ბავშვის და ახალგაზრდის, 36 ბიოლოგიური მშობლის, 106 მზრუნველი პირის და გაფართოებული ოჯახის 24 წევრის, იურისტების და ხელისუფლების წარმომადგენლების მეტად მნიშვნელოვანი მონაწილეობის გარეშე.

„კიდევ ერთი გადაწყვეტი მნიშვნელობის ფაქტი მოხდა მაშინ, როდესაც მომხრეთა მიმღებმა (ფოსტერ) დედამ მასთან პირველი შეხვედრისას. პირველი, რაც შევნიშნე, იყო მისი ქცევა. მისმა ქცევამ დამამშვიდა. მან მითხრა, „მეც მხოლოდ და მხოლოდ ადამიანი ვარ. დღეს შემიძლია დავგეხმაროთ, ხვალ თქვენ შეძლებთ ჩემს დახმარებას“.

(დედა ნორვეგიიდან, კოდი 22.04.02)

წინასიტყვაობა

მშობელთა მზრუნველობას მოკლებული ბავშვების ჭეშმარიტი ინტერესებისათვის მუშაობა წარმოადგენს საერთო მამოძრავებელ ძალას, ჩვენი სამი ორგანიზაციისათვის: FICE (Federation Internationale des Communautés Educatives - საგანმანათლებლო საზოგადოების საერთაშორისო ფედერაცია), IFCO (International Foster Care Organisation - შვილობილობის საერთაშორისო ორგანიზაცია), და SOS ბავშვთა სოფლები. „ხარისხი ბავშვთა კეთილდღეობისათვის“ (Q4C) სტანდარტების საშუალებით ვცდილობთ, გავაუმჯობესოთ მშობელთა მზრუნველობას მოკლებული ბავშვების ცხოვრება და ხელი შევეწყოთ მათ განვითარებას ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში ზრუნვის ხარისხის სტანდარტების შემუშავების გზით.

წინამდებარე პუბლიკაცია წარმოადგენს Q4C პროექტს და პროექტის შედეგად მიღებულ ხარისხის სტანდარტებს ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში მყოფი ბავშვებისათვის ევროპაში.

წინაპირობა

გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციის (UN CRC) შემუშავებით 1989 წელს სამივე, ზემოთ აღნიშნული ორგანიზაციის მიზნებს საერთაშორისო სამართლებრივი ბაზა მიენიჭა.

სწორედ ამ საყოველთაო ვალდებულებამ, რომ პატივი ვცეთ, დავიცვათ და განვახორციელოთ ბავშვთა უფლებები, განაპირობა ჩვენი ქმედება. მთელ მსოფლიოში ბავშვთა უფლებების დარღვევების მზარდი რაოდენობის გამო, ჩვენ მივედით დასკვნამდე და შევთანხმდით, რომ მხოლოდ საერთაშორისო ხელშეკრულებებში მოცემული პოლიტიკური ვალდებულებების აღება და ბავშვთა დაცვისაკენ მიმართული ღონისძიებების მექანიკური გაზრდა არ იყო საკმარისი.

ამის გათვალისწინებით და იმ მტკიცე რწმენის საფუძველზე, რომ ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვების სიტუაციის ეფექტური და მუდმივი გაუმჯობესება მხოლოდ ძლიერი პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბების გზით იქნებოდა შესაძლებელი, შეიქმნა Q4C. ასე დაიწყო ჩვენს სამ ორგანიზაციას შორის თანამშრომლობა აღნიშნული პროექტის ფარგლებში, რომელიც ითვალისწინებდა მისი განვითარების პროცესში მხარეთა აქტიურ მონაწილეობას.

სამწლიანი კვლევისა და ერთობლივი ძალისხმევის შედეგად, რომელმაც Q4C სტანდარტების შექმნაში მიგვიყვანა, ჩვენს ვალდებულებად ვთვლით, კიდევ უფრო გავაძლიეროთ ურთიერთთანამშრომლობა და ჩამოვაყალიბოთ ახალი პარტნიორული ურთიერთობები ყველა დონეზე იმისათვის, რომ ხელი შევუწყოთ ამ სტანდარტების პოპულარიზაციას და დავიცვათ მშობელთა მზრუნველობას მოკლებული ბავშვების უფლებები როგორც ევროპაში, ასევე მთელს მსოფლიოში.

განხორციელების ძირითადი პრინციპები

მშობელთა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვებზე UN CRC-ში მოცემული აქცენტის კიდევ უფრო გასაძლიერებლად, 2004 წელს გაეროს ბავშვთა უფლებების კომიტეტმა მოუწოდა შემუშავებულიყო „გაეროს რეკომენდაციები მშობელთა მზრუნველობას მოკლებული ბავშვების დაცვისათვის“. ასევე, 2005 წელს ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა შეიმუშავა რეკომენდაციები, რომლებიც ეხება წევრ ქვეყნებში სამზრუნველო დაწესებულებებში მცხოვრები ბავშვების უფლებებს. Q4C თავისი ხარისხის სტანდარტებით, რომლებიც შესაძლებელია უშუალოდ იქნას გამოყენებული პრაქტიკოსების მიერ, წარმოადგენს კიდევ ერთ, წინ გადადგმულ ნაბიჯს ამ მიმართულებით.

ახლა, ძალზედ მნიშვნელოვანია, რომ უზრუნველყოფილ იქნას მოცემული სტანდარტების დაცვა ეროვნულ დონეზე და რომ შევასრულოთ ჩვენი საერთო მოვალეობა: უზრუნველვყოთ ყველა ბავშვი თანაბარი უფლებებით.

უღრმეს მადლობას ვუხდით ყველა იმ პიროვნებას, რომელმაც წვლილი შეიტანა მოცემული ხარისხის სტანდარტების შემუშავებაში, მათ შორის თავად ბავშვებს და ახალგაზრდებს.

დიდი ენთუზიაზმით ვეგებებით ყველა იმ ადამიანს, რომელიც ხელს შეუწყობს სტანდარტების დანერგვას ყველა დონეზე.

მონიკა ნიდერლე
FICE International

ქეით ჰენდერსონი
IFCO

ჰელმუტ კუტინი
SOS-Kinderdorf International

სარჩევი

სარჩევი	
საფუძველი	8
განაცხადი მისიის შესახებ	9
ხელვა	9
მისია	9
ღირებულებები	9
ძირითადი კონცეფციები	10
პრინციპები	10
რას ეყრდნობა Q4C სტანდარტები	10
სტანდარტების შემუშავება და დანერგვა/განხორციელება	11
მასშტაბი/მოქმედების არეალი	11
კვლევა	11
სტანდარტების შემუშავება	12
Q4C სტანდარტების განხორციელება	12
Q4C სტანდარტების სტრუქტურა და მოკლე შინაარსი	13
სტრუქტურა	13
“Q4C” სტანდარტების მოკლე შინაარსი	14
Q4C სტანდარტები – სტანდარტების ჯგუფი 1:	
გადაწყვეტილების მიღება და ბავშვის მიღების პროცესი	18
სტანდარტი 1: ბავშვი და მისი ბიოლოგიური ოჯახი იღებენ მხარდაჭერას გადაწყვეტილების მიღების პროცესში	19
სტანდარტი 2: ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას, რომ მიიღოს მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში	21
სტანდარტი 3: პროფესიულად წარმართული გადაწყვეტილების მიღების პროცესი უზრუნველყოფს ბავშვზე შეძლებისდაგვარად საუკეთესო ზრუნვას	22
სტანდარტი 4: ზრუნვის პროცესში დედამამიშვილები ერთად რჩებიან	24
სტანდარტი 5: ახალ სახლში გადასვლა კარგად არის მომზადებული და ხორციელდება ემოციური ფონის გათვალისწინებით	25
სტანდარტი 6: ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესის წარმართვა ხდება ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის მიხედვით	27

<p>Q4C სტანდარტები – სტანდარტების ჯგუფი 2: ზრუნვის პროცესი</p> <p>სტანდარტი 7: ბავშვის განთავსების ადგილი შეესაბამება მის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და თავდაპირველ, ბიოლოგიურ სოციალურ გარემოს</p> <p>სტანდარტი 8: ბავშვი ინარჩუნებს კონტაქტს ბიოლოგიურ ოჯახთან</p> <p>სტანდარტი 9: მზრუნველ პირებს აქვთ შესაბამისი კვალიფიკაცია და ადეკვატური სამუშაო პირობები</p> <p>სტანდარტი 10: მზრუნველი პირის ურთიერთობა ბავშვთან ეფუძნება ურთიერთგაგებასა და პატივისცემას</p> <p>სტანდარტი 11: ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწყვენ მხარდაჭერას აქტიური მონაწილეობა მიიღოს იმ საკითხების გადაწყვეტაში, რომლებიც უშუალო გავლენას ახდენენ მის ცხოვრებაზე</p> <p>სტანდარტი 12: ბავშვზე ზრუნვა ხორციელდება სათანადო საცხოვრებელ პირობებში</p> <p>სტანდარტი 13: განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვებზე ზრციელდება სათანადო ზრუნვა</p> <p>სტანდარტი 14: ბავშვს/ახალგაზრდას მუდმივად ამზადებენ დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის</p>	<p>30</p> <p>31</p> <p>33</p> <p>35</p> <p>37</p> <p>39</p> <p>41</p> <p>43</p> <p>45</p>
<p>Q4C სტანდარტები – სტანდარტების ჯგუფი 3: ზრუნვიდან გასვლის პროცესი</p> <p>სტანდარტი 15: ზრუნვიდან გასვლის პროცესი სრულყოფილად იგეგმება და ხორციელდება</p> <p>სტანდარტი 16: კომუნიკაცია ზრუნვიდან გასვლის პროცესში მყარდება სასარგებლო და სათანადო გზით</p> <p>სტანდარტი 17: ბავშვს/მოზარდს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწყვენ მხარდაჭერას, რომ მან მონაწილეობა მიიღოს ზრუნვიდან გასვლის პროცესში</p> <p>სტანდარტი 18: უზრუნველყოფილია ზრუნვის შემდგომი გრძელვადიანი მხარდაჭერა (follow up) და ბავშვს/ახალგაზრდას აქვს ურთიერთობის საშუალება</p>	<p>48</p> <p>49</p> <p>51</p> <p>53</p> <p>55</p>
<p>ძირითადი ტერმინოლოგიის ნუსხა დანართი</p> <p>შენიშვნები გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციასთან დაკავშირებით</p> <p>გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენცია</p> <p>Q4C პროექტის პარტნიორი ორგანიზაციები</p> <p>გამოცემის შესახებ</p>	<p>58</p> <p>59</p> <p>59</p> <p>64</p> <p>82</p> <p>84</p>

საფუძველი

სხვადასხვა მიზეზის გამო, ევროპაში ასობით ათასობით ბავშვი მოკლებულია შესაძლებლობას აღიზარდოს თავის ბიოლოგიურ ოჯახში, რის შედეგადაც, ოფიციალური ინტერვენციის შემდეგ ხდება ამ ბავშვების ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში განთავსება. ამ ბავშვებს სთავაზობენ რამოდენიმე, ერთმანეთისაგან განსხვავებულ ზრუნვის სისტემას, რათა უზრუნველყოფილ იქნას და გაიზარდოს ბავშვების განვითარების შესაძლებლობები. არაადეკვატურ ზრუნვის გარემოში ბავშვის განთავსებამ კი, შესაძლოა, დააბრკოლოს მისი განვითარება და გამოიწვიოს ბავშვის ძირითადი უფლებების მრავალჯერადი დარღვევა.

სწორედ ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით და მიუხედავად იმ ძალიან დიდი ყურადღებისა, რომელსაც UN CRC უთმობს ამ საკითხს, 2004 წელს გაეროს ბავშვთა უფლებების კომიტეტმა მოუწოდა შემუშავებულიყო გაეროს რეკომენდაციები მშობელთა მზრუნველობას მოკლებული ბავშვების დაცვისათვის.

ევროსაბჭოს რეკომენდაციები, რომლებიც ეხება ევროპაში სამზრუნველო დაწესებულებებში მცხოვრები ბავშვების უფლებებს, ასევე წარმოადგენს საფუძველს მშობელთა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვებთან მუშაობისათვის.

ევროპულ კონტექსტში, ბავშვზე ზრუნვის საერთაშორისო ორგანიზაციების, FICE, IFCO და SOS ბავშვთა სოფლებისათვის, საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ნათელი გახდა, თუ რაოდენ საჭირო იყო ხარისხის სტანდარტების შემუშავება ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის სფეროში. ევროპაში, სადაც ყურადღება ძირითადად გამახვილებულია ეკონომიკურ ზრდაზე, ასევე საჭიროა საერთო ევროპული ინიციატივები, რომლებიც მიმართული იქნება სოციალური პრობლემების გადაჭრაზე.

ამის გათვალისწინებით, ბავშვებზე ზრუნვის სამმა საერთაშორისო ორგანიზაციამ - FICE, IFCO და SOS ბავშვთა სოფლებმა – 2004 წლის მარტში წამოიწყეს პროექტი, რომელიც მიზნად ისახავს ევროპაში ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვებისა და ახალგაზრდების განვითარების შესაძლებლობების უზრუნველყოფასა და გაუმჯობესებას.

განაცხადი მისიის შესახებ

ხედვა

Q4C პროექტის ხედვა მდგომარეობს შემდეგში:

მშობელთა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვებს უნდა მიეცეთ შესაძლებლობა, შეიქმნან საკუთარი მომავალი და გახდნენ საზოგადოების დამოუკიდებელი, საკუთარ თავში დარწმუნებული და აქტიური წევრები. ამის მიღწევა კი შესაძლებელია მხარდამჭერ, დამცავ და მზრუნველ გარემოში აღზრდის მეშვეობით, რომელიც ხელს უწყობს ბავშვების/ახალგაზრდების პოტენციალის სრულ გამოვლენას.

მისია

Q4C პროექტის მისიას წარმოადგენს ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვების სიტუაციისა და განვითარების შესაძლებლობების გაუმჯობესება შემდეგი მიზნების საშუალებით:

- მონაწილე მხარეების ევროპული ქსელის შექმნა, რომელიც ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვების უფლებების ადვოკატირებას ეწევა;
- ევროპული ხარისხის სტანდარტების შექმნა იმ ადამიანების დადებით გამოცდილებაზე დაყრდნობით, რომელთაც ეს სტანდარტები უშუალოდ ეხება;
- ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვებისათვის ხარისხის სტანდარტების მიღების, განხორციელებისა და მონიტორინგის ხელის შეწყობა ეროვნულ და ევროპის დონეზე.

ღირებულებები

Q4C პროექტს აქვს 5 ძირითადი, თანაბარი მნიშვნელობის მქონე ღირებულება, რომლებიც მთელი პროექტის განმავლობაში იქნა გათვალისწინებული. ესენია:

მონაწილეობა: 2004 წლიდან პროექტში აქტიურად მონაწილეობენ ადამიანები, რომლებიც უშუალოდ არიან ჩართული ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში; მათ შორის არიან ის ბავშვები და ახალგაზრდები, რომელთაც გამოსცადეს ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში ცხოვრება, ბიოლოგიური ოჯახები, მზრუნველი პირები და სოციალური მუშაკები.

სქესობრივი თანასწორობა და სხვადასხვაობა: პროექტში ასახულ იქნა სქესთა თანასწორობა და ყველა იმ პირთა სხვადასხვაობა/განსხვავება, რომელიც მონაწილეობს ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში.

პარტნიორობა: იმ ადამიანებს და ორგანიზაციებს, რომლებიც უშუალოდ მონაწილეობენ ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში, შესაძლებლობა აქვთ, ჩაერთონ პროექტში ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე.

ვალდებულება: Q4C პროექტი ვალდებულებას იღებს იხელმძღვანელოს UN CRC-ით.

ანგარიშვალდებულება და მდგრადობა: Q4C ანგარიშვალდებულია იმ სამი ორგანიზაციის წინაშე, რომლებმაც შექმნეს პროექტი. პროექტის მდგრადობა უზრუნველყოფილი იქნება ევროპული ქსელის მეშვეობით, რომელსაც წარმართავს ზემოაღნიშნული სამი ორგანიზაცია; აღნიშნული ქსელი უზრუნველყოფს სტანდარტების პოპულარიზაციას, და პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბებას, რაც საჭიროა ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვების სიტუაციისა და განვითარების შესაძლებლობების გაუმჯობესების ადვოკატირებისათვის.

ძირითადი კონცეფციები

პრინციპები

Q4C სტანდარტებს საფუძვლად დაედო ინფორმაცია, რომელიც შეგროვდა იმ ადამიანების მონათხრობიდან (ისტორიებიდან), რომელთაც აქვთ ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში ცხოვრების გამოცდილება. ამ ისტორიების გაანალიზების შედეგად, Q4C პროექტის ფარგლებში გამოიკვეთა რამოდენიმე საერთო შეფასება. მათი დაყოფა მოხდა შემდეგ სფეროებად:

კომუნიკაცია და მონაწილეობა

ის ადამიანები, რომლებიც აღნიშნულ ისტორიებს ჰყვებოდნენ (მთხრობელები), განსაკუთრებით უსვამდნენ ხაზს სათანადო და გამჭვირვალე კომუნიკაციის მნიშვნელობას ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესში. მოთხრობებში ასევე განსაკუთრებით იქნა აღნიშნული, რაოდენ დიდი მნიშვნელობა აქვს, როდესაც ადამიანს უსმენენ და მის აზრს ითვალისწინებენ.

ინტერვენცია ბავშვთა დაცვის სამსახურის მიერ

ბავშვის პრობლემების ინდივიდუალური, დროული და სათანადო გადაჭრა, მათ შორის გადაწყვეტილება დედამამიშვილების ერთად განთავსების შესახებ, ბიოლოგიური ოჯახის ჩართულობა და პროცესის მონიტორინგი ის საერთო საკითხებია, რომლებიც მთხრობელებმა თავიანთ ისტორიებში აღნიშნეს.

მზრუნველობა

მზრუნველობასთან დაკავშირებით გამოიკვეთა შემდეგი საერთო საკითხები: მზრუნველობის ერთი ფორმიდან მეორეში უმტკივნეულოდ გადაყვანა, კონტაქტი ბავშვებს, ბიოლოგიურ და გაფართოებულ ოჯახებს, და მზრუნველ პირებს შორის.

სტრუქტურა, წესები, რიტუალები, ზღვარის დადგენა, გარკვეული საზღვრების აღიარება და მიღება – ეს ის საკითხებია, რომლებიც ხშირად დასახელდა ახალგაზრდების მიერ, როგორც მნიშვნელოვანი საკითხები მათ ყოველდღიურ ცხოვრებაში ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში ყოფნის პერიოდში.

ასევე ხაზგასმით აღინიშნა ბავშვსა და მზრუნველ პირს შორის სტაბილური ურთიერთობების და სიყვარულის, ემოციური კავშირისა და ბავშვის პოტენციალის გამოვლინების მხარდაჭერის მნიშვნელობა, როგორც მნიშვნელოვანი ფაქტორები ბავშვებზე/ახალგაზრდებზე მზრუნველი პირებისათვის.

ზრუნვის პროცესიდან გასვლა

იმ პერიოდისათვის, როდესაც ბავშვი/ახალგაზრდა ემზადება ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობიდან გასვლისათვის, მთხრობელების აზრით, მნიშვნელოვანია, რომ მზრუნველმა პირმა გაითვალისწინოს შემდეგი: მხარი დაუჭიროს ბავშვს/ახალგაზრდას საკუთარი გადაწყვეტილებების მიღებაში და პირადი სოციალური ცხოვრების შექმნაში, მოამზადოს ის დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის და შესთავაზოს მას მხარდაჭერა და კონსულტაცია ზრუნვის შემდგომი პროცესის (after care process) განმავლობაში.

რას ეყრდნობა Q4C სტანდარტები

Q4C სტანდარტები შემუშავდა UN CRC-ის ფარგლებში; თითოეული სტანდარტი ასახავს UN CRC-ის ერთ ან მეტ ძირითად პრინციპს: დისკრიმინაციის დაუშვებლობა; ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესების გათვალისწინება; სიცოცხლის შენარჩუნება და განვითარება; და ბავშვის შეხედულებების პატივისცემა.

სტანდარტების შემუშავება და დანერგვა/განხორციელება

მასშტაბი/მოქმედების არეალი

Q4C სტანდარტები შემუშავებულ იქნა ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში ჩართული მხარეების ინფორმირების, წადლოლისა და მათზე ზეგავლენისათვის. ეს მხარეებია: ბავშვები და ახალგაზრდები, რომლებიც აპირებენ იცხოვრონ და/ან უკვე ცხოვრობენ ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში, ის ბიოლოგიური ოჯახები, რომელთა ბავშვი/ბავშვებიც აპირებენ და/ან ცხოვრობენ ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში, მზრუნველი პირები, ბავშვზე ზრუნვის ორგანიზაციების მენეჯერები, სოციალური მუშაკები, ბავშვთა დაცვის სამსახურების თანამშრომლები, ბავშვებთან/ახალგაზრდებთან დაკავშირებულ საკითხებზე მომუშავე მკვლევარები, ბავშვისა და ახალგაზრდის განვითარების სფეროში მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციები, ხელისუფლების ყველა დონის წარმომადგენლები და ა.შ.

სამიზნე ქვეყნები

ავსტრია, ბელგია, ბულგარეთი, ხორვატია, კვიპროსი, ჩეხეთი, დანია, ესტონეთი, ფინეთი, საფრანგეთი, გერმანია, საბერძნეთი, უნგრეთი, ისლანდია, ირლანდია, იტალია, ლატვია, ლიტვა, ლუქსემბურგი, მალტა, ნიდერლანდები, ნორვეგია, პოლონეთი, პორტუგალია, რუმინეთი, სლოვაკეთი, სლოვენია, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია, თურქეთი, დიდი ბრიტანეთის გაერთიანებული სამეფო.

კვლევა

Q4C პროექტის კვლევის მიზანი იყო 32 მონაწილე ქვეყანაში დადებითი გამოცდილების ამსახველი ისტორიების შეგროვება, მათი გაანალიზება და შესაბამისად მოგროვებული ინფორმაციის ხარისხის სტანდარტებად ჩამოყალიბება.

მონაცემთა შეგროვების მეთოდი, რომელიც გამოყენებულ იქნა Q4C პროექტის ფარგლებში, არის ისტორიების მოყოლა (Storytelling); ეს მეთოდი უზრუნველყოფს გამოკითხული პირების პირდაპირ ჩართვას Q4C სტანდარტების საფუძვლის შექმნაში.

კვლევის ობიექტს წარმოადგენდა დადებითი გამოცდილების ამსახველი ისტორიები - მონათხრობი იმ მხარეების მიერ, რომელთაც აქვთ ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში მონაწილეობის გამოცდილება.

Q4C პროექტის ფარგლებში შეგროვდა და ანალიზი გაუკეთდა 332 მოთხრობა/ისტორიას 26 ქვეყნიდან. თითოეული ქვეყნიდან შეგროვილი ისტორიების საშუალო რაოდენობა იყო 10.5. ისტორიების 49% იმ ბავშვებისა და ახალგაზრდების მიერ იყო მოთხრობილი, რომელთაც აქვთ ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში ცხოვრების გამოცდილება (ყველაზე მნიშვნელოვანი დემოგრაფიული ჯგუფი პროექტისათვის); ისტორიების 11.5% მოთხრობილ იქნა ბიოლოგიური ოჯახების მიერ; 32% - მზრუნველი პირების მიერ (მიმღები და SOS ოჯახები, ახალგაზრდა ლიდერები და მზრუნველი ორგანიზაციების სხვა პერსონალი) და 7.5% სხვების მიერ (სოციალური მუშაკები, ოურისტები და სხვ.).

მონაცემთა ანალიზი და შედეგები

ამ მიდგომის ძირითადი იდეა მდგომარეობდა ხარისხიანი შინაარსობრივი ანალიზის გაკეთებაში, რაც განხორციელდა ტექსტობრივი ინფორმაციის (მოთხრობების) წაკითხვის მეშვეობით, რათა გამოვლენილიყო ჭდის ტიპის ცვლადები: კატეგორიები, კონცეფციები, მახასიათებლები და მათი ურთიერთდამოკიდებულება ისტორიებში.

ჯგუფმა, რომელიც აკეთებდა ისტორიების ანალიზს, დააჯგუფა შედეგები ინფორმაციის მატრიცად და ამ მონაცემებზე დაყრდნობით წარმოადგინა ანგარიში. ეს ანგარიში შეიცავდა ინფორმაციას გამოკითხული ადამიანების გამოცდილების, მოლოდინებისა და საჭიროებების შესახებ. მოთხრობებში გამოკვეთილი კატეგორიები აღნიშნულია ზემოთ (იხ. ზემოთ: ძირითადი კონცეფციები).

სტანდარტების შემუშავება

Q4C პროექტის გუნდმა წამოიწყო ეროვნული კონსულტაციები 32 ევროპულ ქვეყანაში, სადაც სამი პარტნიორი ორგანიზაციიდან ერთ-ერთი მაინც არის წარმოდგენილი. ამ კონსულტაციების ერთი ძირითადი შედეგი იყო ეროვნული კოორდინატორების დასახელება, რომელთაც ეროვნულ გუნდებთან ერთად უნდა განხორციელებინათ კვლევა და შემუშავებინათ სტანდარტები ეროვნულ დონეზე. ეროვნული გუნდების პირველი ამოცანა იყო, შეეგროვებინათ და გაეანალიზებინათ დადებითი გამოცდილების ამსახველი ისტორიები იმ პირებიდან, რომლებიც უშუალოდ იყვნენ ჩართულნი ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში. ამ ანალიზის შედეგები კი საფუძვლად დაედო ხარისხის სტანდარტების შექმნას.

Q4C სტანდარტების პირველი მონახაზი-პროექტი შემუშავდა ეროვნული გუნდების მიერ პროექტის გუნდის დახმარებით. ეს პირველი საპროექტო დოკუმენტი შემდგომში განვითარდა საერთაშორისო გუნდების სამი შეხვედრის განმავლობაში, რომელშიც ასევე მონაწილეობდნენ ახალგაზრდები Q4C პროექტიდან. საპროექტო ვერსიის დასრულების შემდეგ გამოკითხულ ადამიანებს (მთხრობელებს) და ეროვნული გუნდების წევრებს შესაძლებლობა ჰქონდათ პროექტის გუნდისათვის გაეზავნათ თავიანთი უკუკავშირი. მათი რეკომენდაციები გათვალისწინებული იქნა სტანდარტებში საერთაშორისო გუნდის ბოლო შეხვედრისას.

გუნდმა, რომელიც შედგებოდა ერთი ახალგაზრდის, პროექტისა და ეროვნული გუნდების წევრებისაგან, ჩაასწორეს და საბოლოო ფორმა მისცეს სტანდარტებს.

Q4C სტანდარტების განხორციელება

თანასწორობის, ჩართულობისა და მონაწილეობის ურთიერთდაკავშირებული ძირითადი პრინციპების საფუძველზე გამოიკვეთა Q4C მისიის შესრულებისათვის საჭირო შემდეგი ორი მიზანი:

- ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვებისათვის ხარისხის სტანდარტების მიღების ადვოკატირება ეროვნულ და ევროპულ დონეზე;
- Q4C სტანდარტების, მათი მიდგომისა და ფილოსოფიის პოპულარიზაცია ეროვნულ, ევროპულ და მსოფლიო დონეზე.

Q4C სტანდარტების სტრუქტურა და მოკლე შინაარსი

Q4C სტანდარტები შემუშავდა ევროპაში ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვებისა და ახალგაზრდების ცხოვრებისა და განვითარების შესაძლებლობების გაუმჯობესების უზრუნველსაყოფად. სტანდარტების მიზანია, დაეხმაროს ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში ჩართულ მხარეებს; ესენი არიან ბავშვები და ახალგაზრდები, ბიოლოგიური ოჯახები, მზრუნველი პირები, მზრუნველი ორგანიზაციები, ბავშვთა დაცვის სამსახურები, და ეროვნული და საერთაშორისო სახელმწიფო ინსტიტუტები.

სტრუქტურა

Q4C სტანდარტები შედგება 18 სტანდარტისაგან, რომელიც დაყოფილია ზრუნვის ფაზების შესაბამისად კვლევის შედეგებიდან გამომდინარე (ა). თითოეული სტანდარტი შეიცავს ოთხ ელემენტს (ბ).

ა) სტანდარტების ჯგუფები

ამ დოკუმენტში ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესი დაყოფილია სამ ჯგუფად:

გადაწყვეტილების მიღება და ბავშვის მიღების პროცესი:

ეს პროცესი შედგება ორი ფაზისაგან: ბავშვის სიტუაციის შეფასება, რათა გადაწყვეტილების მიღება ეფუძნებოდეს ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს და შემდგომი ნაბიჯების განსაზღვრა, რომლებიც ხელს შეუწყობს ბავშვის ინტეგრაციას მის მომავალ საცხოვრებელ გარემოში.

ზრუნვის პროცესი:

ზრუნვის პროცესი არის პერიოდი ბავშვის მიღებისა და ზრუნვიდან გასვლის პროცესებს შორის. ის მოიცავს თავად ზრუნვას და მხარდაჭერას მზრუნველი პირის მხრიდან.

ზრუნვიდან გასვლის პროცესი:

ეს არის პროცესი, რომლის საშუალებითაც ბავშვი/ახალგაზრდა ხდება დამოუკიდებელი, უბრუნდება ბიოლოგიურ ოჯახს, ან გადადის სხვა ადგილას. ის მოიცავს შემდგომ დახმარებას/მხარდაჭერას, რომელსაც ბავშვი/ახალგაზრდა იღებს ყოფილი (იმ დროისათვის) მზრუნველი პირისაგან.

ბ) სტანდარტების ელემენტები

სტანდარტის სათაური და აღწერილობა

ნათელი განაცხადი ხარისხის მოთხოვნილ დონესთან დაკავშირებით. სტანდარტში მოცემულია სტრუქტურა და მიმართულება ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის სისტემაში მუშაობისთვის.

ციტატები

შერჩეული ციტატები გამოკითხული ადამიანების მიერ ნაამბობი ისტორიებიდან; ისინი კოდირებულია Q4C მონაცემთა ბაზის შესაბამისად.

პასუხისმგებლობები

მთელი რიგი ამოცანებისა, მოვალეობებისა და კომპეტენციებისა, რომელიც ეხება შესაბამისი სტანდარტის განხორციელებაში ჩართულ მონაწილე ყველა მხარეს.

რეკომენდაციები

შესაბამისი სტანდარტის განხორციელებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები.

გამაფრთხილებელი ნიშნები

აღწერილობა იმისა, თუ რა არ უნდა მოხდეს შესაბამისი სტანდარტის განხორციელების შემთხვევაში.

“Q4C” სტანდარტების მოკლე შინაარსი

სტანდარტების ჯგუფი 1: გადაწყვეტილების მიღება და ბავშვის მიღების პროცესი

სტანდარტი 1: ბავშვი და მისი ბიოლოგიური ოჯახი იღებენ მხარდაჭერას გადაწყვეტილების მიღების პროცესში

ბავშვს და მის ბიოლოგიურ ოჯახს აქვთ ჩარევის უფლება, თუ ისინი გამოთქვამენ სურვილს საცხოვრებელი გარემოს შეცვლის შესახებ, ან როდესაც ეს საჭიროა შექმნილი სიტუაციიდან გამომდინარე. უპირატესობა ენიჭება ბავშვის უსაფრთხოებასა და ჭეშმარიტ ინტერესებს. ბავშვს და მის ბიოლოგიურ ოჯახს ყოველთვის უსმენენ და პატივისცემით ეპყრობიან.

სტანდარტი 2: ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას, რომ მიიღოს მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში

ყველა ჩართული მხარე უსმენს ბავშვს და პატივისცემით ეპყრობა მას. ბავშვი იღებს სათანადო ინფორმაციას მისი მდგომარეობის შესახებ, ხდება მისი წახალისება, რომ მან გამოხატოს თავისი აზრი და მონაწილეობა მიიღოს ამ პროცესში თავისი აღქმის შესაძლებლობის შესაბამისად.

სტანდარტი 3: პროფესიულად წარმართული გადაწყვეტილების მიღების პროცესი უზრუნველყოფს ბავშვზე შეძლებისდაგვარად საუკეთესო ზრუნვას

გადაწყვეტილების მიღების პროცესი მოიცავს ორ შეკითხვას: პრობლემის მოგვარების რომელი გზა შეესაბამება ყველაზე უკეთ ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს? უნდა გამოიკვეთოს თუ არა ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის საჭიროება, და შესაბამისად რომელია საუკეთესო ადგილი, სადაც შეიძლება მოხდეს ბავშვის განთავსება?

ბავშვის განვითარების პროცესში ჩართული ყველა მხარე თანამშრომლობს თავისი შესაბამისი ექსპერტიზის გამოყენებით. ისინი იღებენ და ერთმანეთს უზიარებენ შესაბამის ინფორმაციას გადაწყვეტილების მიღების პროცესის შესახებ. როდესაც საქმე ეხება განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვების მიღებას, მხევედლობაში იღებენ მათ განსაკუთრებულ მოთხოვნებს.

სტანდარტი 4: ზრუნვის პროცესში დედამიწვილები ერთად რჩებიან

ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის პროცესში დედამიწვილები ერთად რჩებიან. დედამიწვილების ცალ-ცალკე განთავსება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს საჭიროა მათი კეთილდღეობისთვის. ამ შემთხვევაში, უზრუნველყოფილ უნდა იქნას მათ შორის კონტაქტი, თუ ეს უარყოფით ზეგავლენას არ ახდენს მათზე.

სტანდარტი 5: ახალ სახლში გადასვლა კარგად არის მომზადებული და ხორციელდება ემოციური ფონის გათვალისწინებით

მას შემდეგ, რაც შერჩეული და შეთანხმებულია ბავშვზე ზრუნვის ფორმა, მომავალი მზრუნველი ორგანიზაცია სრულყოფილად ამზადებს ბავშვის მიღების პროცესს. ბავშვის მიღება უნდა იყოს თანდათანობითი და იწვევდეს რაც შეიძლება მცირე დისკომფორტს. ახალ გარემოში გადასვლა ორგანიზებულ უნდა იქნას როგორც პროცესი, რომლის ძირითადი მიზანიც არის ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესების უზრუნველყოფა და ყველა შესაბამისი ჩართული მხარის კეთილდღეობა.

სტანდარტი 6: ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესის წარმართვა ხდება ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის მიხედვით

ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის შედგენა ხდება გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და საჭიროებს შემდგომ დაშუშავებას, განვითარებას და განხორციელებას ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის მთელი პროცესის განმავლობაში. ეს გეგმა მიზნად ისახავს წარმართოს ბავშვის ყოველმხრივი განვითარების პროცესი.

ზოგადად, ზრუნვის გეგმა განსაზღვრავს ბავშვის განვითარების მდგომარეობას, მასში დასახულია გეგმები და ღონისძიებები და ნათლად არის მითითებული ბავშვის ყოველმხრივი განვითარების ხელშეწყობისათვის საჭირო რესურსები. ყოველი მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღება ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის დროს ხდება ამ გეგმის შესაბამისად.

სტანდარტების ჯგუფი 2: ზრუნვის პროცესი

სტანდარტი 7: ბავშვის განთავსების ადგილი შეესაბამება მის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და თავდაპირველ, ბიოლოგიურ სოციალურ გარემოს

ბავშვი იზრდება ინკლუზიურ, მხარდაჭერ, დაცულ და მზრუნველ გარემოში. ამ კრიტერიუმების დაკმაყოფილება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ ბავშვს ეძლევა შესაძლებლობა აღიზარდოს მზრუნველ ოჯახურ გარემოში;

ახალ გარემოში ბავშვს შესაძლებლობა აქვს, დაამყაროს სტაბილური ურთიერთობა მზრუნველ პირთან და შეინარჩუნოს კონტაქტი თავის თავდაპირველ სოციალურ გარემოსთან.

სტანდარტი 8: ბავშვი ინარჩუნებს კონტაქტს ბიოლოგიურ ოჯახთან

წახალისებულია, შენარჩუნებულია და მხარდაჭერილია ბავშვის ურთიერთობა ბიოლოგიურ ოჯახთან, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს.

სტანდარტი 9: მზრუნველ პირებს აქვთ შესაბამისი კვალიფიკაცია და ადეკვატური სამუშაო პირობები

ხდება მზრუნველი პირის წინასწარი სრულყოფილი შეფასება, შერჩევა და მომზადება, სანამ ის აიღებს ბავშვზე ზრუნვის პასუხისმგებლობას. ის გადის უწყვეტ მომზადებას, იღებს პროფესიულ მხარდაჭერას, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ბავშვის ყოველმხრივი განვითარება.

სტანდარტი 10: მზრუნველი პირის ურთიერთობა ბავშვთან ეფუძნება ურთიერთგაგებასა და პატივისცემას

მზრუნველი პირი ინდივიდუალურ ყურადღებას უთმობს ბავშვს და შეგნებულად ცდილობს ჩამოაყალიბოს ნდობა და გაუგოს მას. მზრუნველი პირი ყოველთვის ურთიერთობს ბავშვთან ღიად, გულწრფელად და პატივისცემით.

სტანდარტი 11: ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას აქტიური მონაწილეობა მიიღოს იმ საკითხების გადაწყვეტაში, რომლებიც უშუალო გავლენას ახდენენ მის ცხოვრებაზე

ბავშვი აღიარებულია, როგორც საკუთარი ცხოვრების საუკეთესო მცოდნე/ექსპერტი. ბავშვს აწვდიან ინფორმაციას, უსმენენ და მის აზრს სერიოზულად აღიქვამენ და მისი შინაგანი სიმტკიცე აღიქმება როგორც ძლიერი პოტენციალი. ბავშვი წახალისებულია, რომ მან გამოხატოს თავისი გრძნობები და გამოცდილება.

სტანდარტი 12: ბავშვზე ზრუნვა ხორციელდება სათანადო საცხოვრებელ პირობებში

მზრუნველი ორგანიზაციის საცხოვრებელი სტანდარტები და ინფრასტრუქტურა აკმაყოფილებს ბავშვის საჭიროებებს და უქმნის მას კომფორტულ, უსაფრთხო, ჯანსაღ საცხოვრებელ პირობებს; ამასთანავე, ბავშვისათვის შეუზღუდავად ხელმისაწვდომია განათლება და საზოგადოებასთან ურთიერთობა.

სტანდარტი 13: განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვებზე ხორციელდება სათანადო ზრუნვა

მზრუნველი პირები იღებენ უწყვეტ და სპეციფიურ მომზადებას და მხარდაჭერას, რათა მათ შეძლონ მათი მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვების განსაკუთრებული საჭიროებების დაკმაყოფილება.

სტანდარტი 14: ბავშვს/ახალგაზრდას მუდმივად ამაზადებენ დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის

ხდება ბავშვის/ახალგაზრდის მხარდაჭერა, რომ მან შეძლოს თავისი მომავლის შექმნა და გახდეს საზოგადოებისაგან დამოუკიდებელი, თავის თავში დარწმუნებული და აქტიური წევრი. მისთვის ხელმისაწვდომია განათლება და შესაძლებლობა აქვს, შეიძინოს ცხოვრებისეული უნარ-ჩვევები და ღირებულებები.

ხდება ბავშვის/ახალგაზრდის მხარდაჭერა, რომ მას განუვითარდეს თვითშეფასება. ეს მას საშუალებას აძლევს იგრძნოს თავი ძლიერად და უსაფრთხოდ და გადალახოს სირთულეები.

სტანდარტების ჯგუფი 3: ზრუნვიდან გასვლის პროცესი**სტანდარტი 15:** ზრუნვიდან გასვლის პროცესი სრულყოფილად იგეგმება და ხორციელდება

ზრუნვიდან გასვლის პროცესი არის გადამწყვეტი ეტაპი ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესში და ხდება მისი სრულყოფილი დაგეგმვა და განხორციელება. ის ძირითადად ეფუძნება ბავშვის/ახალგაზრდის ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმას.

ბავშვი/ახალგაზრდა ითვლება საუკეთესო მცოდნედ/ექსპერტად მასზე განხორციელებული ზრუნვის ხარისხთან დაკავშირებით. მისგან მიღებულ უკუკავშირს არსებითი მნიშვნელობა აქვს ზრუნვის სისტემის ხარისხისა და შესაბამისი ზრუნვის მოდელის შემდგომი განვითარებისათვის.

სტანდარტი 16: კომუნიკაცია ზრუნვიდან გასვლის პროცესში მყარდება სასარგებლო და სათანადო გზით

ზრუნვიდან გასვლის პროცესში ჩართულ ყველა მხარეს მიეწოდება ამ პროცესში მათი როლისათვის შესაბამისი მთელი მნიშვნელოვანი ინფორმაცია. ამავე დროს, ბავშვს/ახალგაზრდას და მის ბიოლოგიურ ოჯახს აქვთ პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და უსაფრთხოების უფლება.

მთელი ინფორმაციის მიწოდება ხდება ისეთი გზით, რომელიც გასაგებია ბავშვისთვის/ახალგაზრდისთვის და მისი ბიოლოგიური ოჯახისათვის.

სტანდარტი 17: ბავშვს/მოზარდს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას, რომ მან მონაწილეობა მიიღოს ზრუნვიდან გასვლის პროცესში

ზრუნვიდან გასვლის პროცესი ეფუძნება ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმას. ბავშვს/ახალგაზრდას შესაძლებლობა აქვს გამოხატოს აზრი და თქვას, თუ რას ანიჭებს უპირატესობას თავის არსებულ სიტუაციაში და მომავალი ცხოვრებისათვის. ის მონაწილეობას იღებს ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვასა და განხორციელებაში.

სტანდარტი 18: უზრუნველყოფილია ზრუნვის შემდგომი გრძელვადიანი მხარდაჭერა (follow up) და ბავშვს/ახალგაზრდას აქვს ურთიერთობის საშუალება

მას შემდეგ, რაც ბავშვი/ახალგაზრდა დატოვებს ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობას, მას შესაძლებლობა აქვს მიიღოს დახმარება და მხარდაჭერა. მზრუნველი ორგანიზაცია ცდილობს უზრუნველყოს, რომ ბავშვმა/ახალგაზრდამ არ აღიქვას ზრუნვიდან გასვლის პროცესი, როგორც დიდი ახალი უსიამოვნება.

თუ ახალგაზრდამ მიაღწია ზრდასრულობის ასაკს, მზრუნველმა ორგანიზაციამ უნდა გააგრძელოს მისთვის მხარდაჭერის შეთავაზება და უნდა მისცეს ახალგაზრდას მასთან კონტაქტის შენარჩუნების შესაძლებლობა.

სტანდარტების ჯგუფი 1

გადაწყვეტილების მიღება და ბავშვის მიღების პროცესი

გადაწყვეტილების მიღების პროცესი შედგება ორი ფაზისაგან:

გადაწყვეტილების მიღების პროცესის პირველი ფაზა ძირითადად მოიცავს ბავშვის საჭიროებების და მისი ოჯახის სიტუაციის შეფასებას და ბავშვისათვის შეძლებისდაგვარად საუკეთესო გადაწყვეტილების მიღებას. იმ შემთხვევაში, თუ ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობა არის საუკეთესო არჩევანი და შეესაბამება ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს, გადაწყვეტილების მიღების შემდეგი ფაზა იწყება ბავშვისათვის შეძლებისდაგვარად საუკეთესო განსათავსებელი გარემოს გამოვლენით. გადაწყვეტილების მიღების პროცესი მთავრდება მაშინ, როდესაც გადაწყდება და ყველა ჩართული მხარის მიერ შეთანხმდება ბავშვის განთავსების ადგილი.

მიღების პროცესი მოიცავს ყველა იმ ღონისძიებას, რომელიც მიმართულია ბავშვის ინტეგრაციაზე მის მომავალ საცხოვრებელ გარემოში. ბავშვის განვითარებაში ჩართული ყველა მხარე იღებს და ერთმანეთს უზიარებს მნიშვნელოვან ინფორმაციას გადაწყვეტილების მიღების პროცესის შესახებ.

როდესაც საქმე ეხება განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვების მიღებას, ითვალისწინებენ მათ სპეციფიურ მოთხოვნებებს.

სტანდარტების ეს ჯგუფი შეიცავს შემდეგ სტანდარტებს:

- სტანდარტი 1:** ბავშვი და მისი ბიოლოგიური ოჯახი იღებენ მხარდაჭერას გადაწყვეტილების მიღების პროცესში;
- სტანდარტი 2:** ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას, რომ მიიღოს მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში;
- სტანდარტი 3:** პროფესიონალურად წარმართული გადაწყვეტილების მიღების პროცესი უზრუნველყოფს ბავშვზე შეძლებისდაგვარად საუკეთესო ზრუნვას;
- სტანდარტი 4:** ზრუნვის პროცესში დედამიწვილები ერთად რჩებიან;
- სტანდარტი 5:** ახალ სახლში გადასვლა კარგად არის მომზადებული და ხორციელდება ემოციური ფონის გათვალისწინებით;
- სტანდარტი 6:** ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესის წარმართვა ხდება ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის მიხედვით.

სტანდარტი 1 ბავშვი და მისი ბიოლოგიური ოჯახი იღებენ მხარდაჭერას გადაწყვეტილების მიღების პროცესში

ბავშვს და მის ბიოლოგიურ ოჯახს აქვთ ჩარევის უფლება, თუ ისინი გამოთქვამენ სურვილს საცხოვრებელი გარემოს შეცვლის შესახებ, ან როდესაც ეს საჭიროა შექმნილი სიტუაციიდან გამომდინარე. უპირატესობა ენიჭება ბავშვის უსაფრთხოებასა და ჭეშმარიტ ინტერესებს. ბავშვს და მის ბიოლოგიურ ოჯახს ყოველთვის უსმენენ და პატივისცემით ეპყრობიან.

„საშინლად მეშინოდა ჩემი შვილების დაკარგვის [...]. მაგრამ მაშინვე ვიგრძენი, რომ ჯერ კიდევ ძალიან მნიშვნელოვანი ადამიანი ვიყავი მათ ცხოვრებაში. მე ჩართული ვიყავი ყველაფერში რაც ბავშვებთან დაკავშირებით ხდებოდა. მე მთელი ამ პროცესის ნაწილად ვგრძნობდი თავს [...]. ყოველთვის შემძლო მეჩვენებინა ჩემი შვილებისათვის, რომ დაინტერესებული ვიყავი მათი ცხოვრებით და სწორედ ამიტომ ნება დამრთეს ბავშვებთან ერთად ვყოფილიყავი, როდესაც ხდებოდა მათთვის მნიშვნელოვანი მოვლენები“.

(დედა ლუქსემბურგიდან, კოდი 18.04.01)

„გოგონა 14 წლისაა და მას არ სურს სახლში წასვლა. ისინი ხვდებიან ბავშვების მომსახურების ცენტრს, რათა ისაუბრონ შექმნილი სიტუაციის შესახებ. მას განსაკუთრებული თხოვნა აქვს: მას უნდა ახალი ოჯახი. ჩვენ დავადვინეთ გოგონას ურთიერთობების ქსელი, ვის იცნობს და ა.შ. რათა მივეგლო სრული სურათი. აღმოჩნდა, რომ გოგონასა და დედას საკმაოდ უჭირთ ერთმანეთთან ურთიერთობა. მე ვეუბნები გოგონას, რომ კარგი იქნებოდა ყველას შეკრება და საუბარი იმის შესახებ, თუ რა მიაჩნია მას სირთულედ მის ახლანდელ, შექმნილ სიტუაციაში“.

(ბავშვთა დაცვის სამსახურის თანამშრომელი ნორვეგიიდან, კოდი 22.07.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური • ის დაუყოვნებლივ ნიშნავს ადამიანს, რომელიც იღებს პასუხისმგებლობას დაეხმაროს ბავშვს და მის ოჯახს გადაწყვეტილების მიღების პროცესის და, თუ შესაძლებელია, ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის მთელი პროცესის განმავლობაში.

ბ) რეკომენდაციები

1. ბავშვზე პასუხისმგებელი პირი ბავშვისთვის ყოველთვის ხელმისაწვდომია;

ბავშვზე პასუხისმგებელი პირი ხელმისაწვდომია გადაწყვეტილების მიღების მთელი პროცესის განმავლობაში რათა ხელი შეუწყოს ბავშვის სიტუაციის გარკვევას და დაეხმაროს ბავშვს და მის ბიოლოგიურ ოჯახს. თუ შესაძლებელია, პასუხისმგებელი პირი ახდენს ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის მთელი პროცესის მონიტორინგსა და მხარდაჭერას;

2. ყველა შესაბამისი მხარე ჩართულია პროცესში ემოციური ფონის გათვალისწინებით;

პასუხისმგებელი პირი იჩენს აქტიურ ინტერესს ბავშვის სიტუაციის განვითარების სხვადასხვა შესაძლებლობის მიმართ და ინფორმაციას აწვდის ყველა ჩართულ პირს მათი უფლებების შესახებ. ის უზრუნველყოფს ყველა იმ შესაბამისი მხარის ჩართულობას, რომელთაც შეუძლიათ წვლილი შეიტანონ ბავშვის სიტუაციის გარკვევაში და პრობლემის მოგვარების გზის პოვნაში.

აღნიშნული პასუხისმგებელი პირი უსმენს ყველა ჩართულ მხარეს, ავლენს მათდამი თანასწორ პატივისცემას და ობიექტურად წარუდგენს მათ ბავშვის პრობლემის მოგვარების შესაძლებლობებს.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- ბავშვი და მისი ოჯახი ვერ იღებენ დახმარებას, როდესაც ისინი საჭიროებენ ან მოითხოვენ მას;
- ხდება ბავშვის ისტორიის იგნორირება ან მას არ იჯერებენ;
- მოსმენისას იგებენ ისტორიის მხოლოდ ერთ მხარეს;
- ჩართულ მხარეებს არ ექცევიან თანასწორი პატივისცემით;
- არ ხდება ბავშვთა უფლებების შესახებ ინფორმაციის სათანადოდ მიწოდება.

სტანდარტი 2 ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას, რომ მიიღოს მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში

ყველა ჩართული მხარე უსმენს ბავშვს და პატივისცემით ეპყრობა მას. ბავშვი იღებს სათანადო ინფორმაციას მისი მდგომარეობის შესახებ, ხდება მისი წახალისება, რათა მან გამოხატოს თავისი აზრი და მონაწილეობა მიიღოს ამ პროცესში თავისი აღქმის შესაძლებლობის შესაბამისად.

„მე მივმართე ბავშვთა დაცვის სამსახურს და ისინი დაინტერესდნენ და თავის თავზე აიღეს შექმნილი სიტუაციის მართვა. ისინი მაშინვე გამომეხმარნენ. იმ დღეს მივხვდი, რომ ბავშვთა დაცვის სამსახური ნამდვილად ჩემს საუკეთესო ინტერესებს ითვალისწინებდა. მე იმ გადაწყვეტილების მიღების პროცესშიც კი ჩამრთეს, თუ სად უნდა გადავსულიყავი“.

(გოგონა ნორვეგიიდან, კოდი 22.02.03)

„გოგონას თვითონ უნდოდა, რომ იგი ზრუნვის სისტემაში განეთავსებინათ. ეს მოხდა მას შემდეგ, რაც მან მეორედ ითხოვა ამის შესახებ. თავდაპირველად ის დედასთან ერთად ცხოვრობდა, მაგრამ როდესაც დედა ავად გახდა, მამასთან წავიდა საცხოვრებლად. გოგონა სტუმრობდა ერთ დამხმარე ოჯახს შაბათ-კვირის განმავლობაში და მოგვიანებით კიდევ ერთ დამხმარე ოჯახს, რომელიც მისი მიძღვნილი ოჯახი გახდა“.

(ფინელი გოგონას ისტორია, კოდი 8.02.02)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური - უფლებამოსილებას ანიჭებს ბავშვს და უწევს მას მხარდაჭერას მონაწილეობა მიიღოს გადაწყვეტილების მიღების მთელ პროცესში;
- აწვდის ბავშვს მთელ მნიშვნელოვან ინფორმაციას და უზრუნველყოფს მის მონაწილეობას.

ბ) რეკომენდაციები

1. ბავშვს აწვდიან სრულ და დეტალურ ინფორმაციას ბავშვისათვის შესაბამისი ფორმით;

პასუხისმგებელი პირი აწვდის ბავშვს მთელ მნიშვნელოვან ინფორმაციას არსებული სიტუაციისა და მომავალი ალტერნატივების შესახებ და უზრუნველყოფს, ბავშვის მიერ ამ ინფორმაციის გაგებას.

2. ბავშვს ეკითხებიან აზრს დელიკატურად და ემოციური ფონის გათვალისწინებით;

ბავშვთა დაცვის სამსახურის პროფესიონალურად მომზადებული პერსონალი ესაუბრება ბავშვს ბავშვისათვის შესაბამისი ფორმით.

3. ბავშვის აზრს პატივს სცემენ და ყურადღებით ითვალისწინებენ;

პასუხისმგებელი პირი ყურადღებით აფასებს ბავშვის სიტუაციას და ეძებს გზებს, რომ უზრუნველყოფილ იქნას ბავშვის აზრის/აზრების გათვალისწინება.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- ბავშვი არ ფლობს საკმარის ინფორმაციას თავისი სიტუაციის შესახებ ან ვერ იცის მიღებულ ინფორმაციას;
- ხდება ბავშვის აზრის იგნორირება;
- ბავშვი არ ეთანხმება მიღებულ გადაწყვეტილებას.

სტანდარტი 3 პროფესიონალურად წარმართული გადაწყვეტილების მიღების პროცესი უზრუნველყოფს ბავშვზე შეძლებისდაგვარად საუკეთესო ზრუნვას

გადაწყვეტილების მიღების პროცესი მოიცავს ორ შეკითხვას: პრობლემის მოგვარების რომელი გზა შეესაბამება ყველაზე უკეთ ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს? უნდა გამოიკვეთოს თუ არა ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის საჭიროება, და შესაბამისად რომელია საუკეთესო ადგილი სადაც შეიძლება მოხდეს ბავშვის განთავსება?

ბავშვის განვითარების პროცესში ჩართული ყველა მხარე თანამშრომლობს თავისი შესაბამისი ექსპერტიზის გამოყენებით. ისინი იღებენ და ერთმანეთს უზიარებენ შესაბამის ინფორმაციას გადაწყვეტილების მიღების პროცესის შესახებ. როდესაც საქმე ეხება განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვების მიღებას, მხედველობაში იღებენ მათ განსაკუთრებულ მოთხოვნებს.

„მიძღები ოჯახების კონსულტანტი ატყობინებს პოტენციურ მიძღებ ოჯახებს ბავშვის საჭიროებებს და თუ ისინი თანხმდებიან ბავშვის მიღებაზე, ცენტრი ატყობინებს ამის შესახებ ბავშვს. ბავშვიც იღებს დეტალურ ინფორმაციას პოტენციური მიძღები ოჯახების შესახებ. ცენტრი წარუდგენს ბავშვს და მის ბიოლოგიურ ოჯახს მიძღებ ოჯახს ბავშვის მიძღებ ოჯახში განთავსებად. ამის შემდეგ ხდება ყველა ჩართულ მხარეს შორის შეთანხმების დადება“.

(ბავშვთა დაცვის სამსახურის თანამშრომელი სლოვენიიდან, კოდი 27.08.03)

ა) პასუხისმგებლობები

- ბავშვთა დაცვის სამსახური** - უზრუნველყოფს გადაწყვეტილების მიღების პროცესის პროფესიონალურად წარმართვას;
- უზრუნველყოფს მონაწილეობრივ და გამჭვირვალე პროცესს.
- მზრუნველი ორგანიზაცია** - აწვდის ბავშვთა დაცვის სამსახურს მთელ მნიშვნელოვან ინფორმაციას ზრუნვის იმ ფორმის შესახებ, რომელსაც ეს ორგანიზაცია სთავაზობს ბავშვებს.

ბ) რეკომენდაციები

- 1. პროცესი არის მონაწილეობრივი და გამჭვირვალე**
პასუხისმგებელი პირი უზრუნველყოფს, ყველა ჩართული მხარის პროცესში მონაწილეობას. ის აგროვებს მთელ ინფორმაციას და ახდენს მის გარკვეულად დოკუმენტირებას. პასუხისმგებელი პირი დელიკატურად აწვდის ინფორმაციას ყველა ჩართულ მხარეს და უზრუნველყოფს, რომ ყველამ გაიგოს მის მიერ მიწოდებული ინფორმაცია. იგი ასევე უზრუნველყოფს, რომ შესაბამისი ინფორმაცია ხელმისაწვდომი იყოს ყველა ჩართული მხარისათვის.
- 2. უზრუნველყოფილია თანამშრომლობა სხვა ორგანიზაციებთან და უწყებებთან;**
პასუხისმგებელი პირი უზრუნველყოფს, რომ ბავშვის სიტუაციის შეფასებას აკეთებენ პროფესიონალები სხვადასხვა ორგანიზაციებიდან და იძლევიან შესაბამის კონსულტაციებს.

3. ხდება ინფორმაციის მიწოდება ბავშვის განთავსების მოსალოდნელი შედეგების შესახებ;

პასუხისმგებელი პირი სრულყოფილად აფასებს სიტუაციის განვითარების შესაძლებლობებს და უზრუნველყოფს, რომ ყველა ჩართული პირის ინფორმირებას ბავშვის განთავსების მოსალოდნელი შედეგების შესახებ.

4. იმ შემთხვევაში, თუ ბავშვის თავდაპირველი განთავსების ადგილი არაადეკვატური აღმოჩნდება, განიხილება ბავშვის განსათავსებელი ალტერნატიული გარემო;

იმ შემთხვევაში, თუ აღმოჩნდება, რომ თავდაპირველი განთავსების ადგილი არაადეკვატურია გადაწყვეტილების მიღების პროცესში პასუხისმგებელი პირი უზრუნველყოფს ბავშვის განსათავსებელი ალტერნატიული გარემოს განსაზღვრას.

5. გადაწყვეტილება ეფუძნება შესაბამის ფაქტებს

პასუხისმგებელი პირი უზრუნველყოფს, რომ ტარდება სრულყოფილი კვლევა და ხდება შეგროვილი დოკუმენტაციის ანალიზი. სათანადო გადაწყვეტილების მიღება, რომელიც უზრუნველყოფს ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს, უნდა მოხდეს ამ მონაცემებზე დაყრდნობით.

6. შეირჩა ბავშვისათვის შეძლებისდაგვარად საუკეთესო განსათავსებელი გარემო;

ბავშვთა დაცვის სამსახური არჩევს შეძლებისდაგვარად საუკეთესო განსათავსებელ გარემოს ბავშვის ეთნიკური, სოციალური, რელიგიური და სამედიცინო წარსულის სერიოზული გათვალისწინებით. ის, მზრუნველ ორგანიზაციასთან ერთად უზრუნველყოფს, რომ ბავშვის განთავსება მოხდეს ინკლუზიურ, მხარდამჭერ, დამცავ და მზრუნველ გარემოში.

პოტენციური მზრუნველი პირი უნდა იყოს კვალიფიციური და უნდა იღებდეს საკმარის რესურსებს, ისევე როგორც უწყვეტ ტრენინგსა და სუპერვიზიას, რათა მან შეძლოს ბავშვზე (ან დედამიშვილებზე) ზრუნვა.

7. მზრუნველი ორგანიზაციები თანამშრომლობენ ერთმანეთთან იმ შემთხვევაში, თუ ბავშვი გადადის ზრუნვის ერთი ფორმიდან მეორეში;

თუ ბავშვი გადადის ზრუნვის ერთი ფორმიდან მეორეში, არსებული მზრუნველი პირი და მზრუნველი ორგანიზაცია ხელს უწყობენ ამ პროცესს და ეხმარებიან მომავალ მზრუნველ პირს და აწვდიან მას მთელ საჭირო ინფორმაციას ბავშვის შესახებ.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- გადაწყვეტილების მიღება არ ხდება ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესების შესაბამისად;
- ბავშვის განთავსების გარემო არ შეესაბამება ბავშვის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და/ან ბავშვის წარსულ სოციალურ გარემოს;
- არ არის განსაზღვრული ბავშვის განსათავსებელი ალტერნატიული გარემო იმ შემთხვევისათვის, თუ აღმოჩნდება, რომ თავდაპირველი განთავსების გარემო არაადეკვატურია;
- მიღებული გადაწყვეტილება არ ეფუძნება ფაქტებს;
- არ არსებობს პროცესის დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია არ არის გამჭვირვალე;
- ბავშვი, მისი ბიოლოგიური ოჯახი და სხვა შესაბამისი მხარეები არ არიან ჩართულნი პროცესში და ვერ იღებენ მიმდინარე პროცესს;
- მიღებული გადაწყვეტილება არის უეცარი/სწრაფი და მოულოდნელი ბავშვისა და მისი ბიოლოგიური ოჯახისათვის;
- არ ხდება სხვა/გარე პროფესიონალებთან/ექსპერტებთან თანამშრომლობა.

სტანდარტი 4 ზრუნვის პროცესში დედამიშვილები ერთად რჩებიან

ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის პროცესში დედამიშვილები ერთად რჩებიან. დედამიშვილების ცალ-ცალკე განთავსება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს საჭიროა მათი კეთილდღეობისთვის. ამ შემთხვევაში, უზრუნველყოფილ უნდა იქნას მათ შორის კონტაქტი, თუ ეს უარყოფით ზეგავლენას არ ახდენს მათზე.

„ბიჭი, თავის ორ ძმასთან და ორ დასთან ერთად განთავსეს SOS სოფელში. ბავშვებს შესაძლებლობა მიეცათ ერთად ეცხოვრათ ერთ სახლში, ახალ ოჯახში თავიანთ SOS დედასთან და ორ სხვა ბავშვთან ერთად. ის სიწყნარესა და სიმშვიდეში იზრდებოდა სოფელში და ინარჩუნებდა კონტაქტს მამასთან, რომელიც მათ ხშირად ხვდებოდა“.

(ისტორია იტალიელი ბიჭის შესახებ, კოდი 15.01.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური - მიმართავს ყველა საჭირო ღონისძიებას იმისათვის, რათა უზრუნველყოს დედამიშვილების ერთად განთავსება;

- არჩევს მზრუნველ ორგანიზაციას, რომელიც იძლევა სხვადასხვა ასაკის დედამიშვილების ერთად აღზრდის საშუალებას;
- უზრუნველყოფს დედამიშვილებს შორის რეგულარულ კონტაქტს იმ შემთხვევაში თუ ისინი ერთად არ არიან განთავსებულნი.

მზრუნველი ორგანიზაცია - აქვს ისეთი სტრუქტურა, რომელიც იძლევა სხვადასხვა ასაკის დედამიშვილების ერთად განთავსების შესაძლებლობას.

მზრუნველი პირი - ხელს უწყობს დედამიშვილებს შორის რეგულარულ კონტაქტს იმ შემთხვევაში, თუ მათ არ აქვთ ერთად აღზრდის შესაძლებლობა/ერთად არ არიან განთავსებულნი.

ბ) რეკომენდაციები

1. დედამიშვილების განთავსება ხდება ერთად;

ბავშვთა დაცვის სამსახური უზრუნველყოფს დედამიშვილების ერთად განთავსებას. ყოველ შესაძლო შემთხვევაში ხდება დედამიშვილების სურვილების დაკმაყოფილება. იგი მხარდაჭერასა და პრაქტიკულ დახმარებას სთავაზობს მზრუნველ ორგანიზაციებს, რომლებშიც შესაძლებელია დედამიშვილების ერთად განთავსება.

მზრუნველი ორგანიზაცია უზრუნველყოფს დედამიშვილებზე ზრუნვისათვის საჭირო ადეკვატურ სტრუქტურას.

2. იმ შემთხვევაში, თუ დედამიშვილები ერთად არ არიან განთავსებულნი, ხდება მათ შორის კონტაქტის შენარჩუნება;

ბავშვთა დაცვის სამსახური და მზრუნველი ორგანიზაცია უზრუნველყოფენ საჭირო რესურსებს (მაგ. ფინანსური დახმარება) და მხარდაჭერას, რათა იმ დედამიშვილებს, რომლებიც ერთად არ არიან განთავსებულნი, მიეცეთ კონტაქტის შენარჩუნების საშუალება. მომავალ მზრუნველ პირს ატყობინებენ ბავშვის დედამიშვილების შესახებ, რომლებიც არ ცხოვრობენ ამ ბავშვთან ერთად.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- დედამიშვილები დაშორებულია დედამიშვილებზე ზრუნვისათვის საჭირო ადეკვატური სტრუქტურა;
- დაშორებულ დედამიშვილებს ერთმანეთთან ან იშვიათად აქვთ კონტაქტი ან საერთოდ არ აქვთ კონტაქტი;
- მზრუნველი პირები არ ფლობენ ინფორმაციას ბავშვის დედამიშვილების შესახებ;
- დედამიშვილების დაშორების მიზეზები არც გამართლებელია და არც ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს შეესაბამება;
- მზრუნველ ორგანიზაციას არ გააჩნია.

სტანდარტი 5 ახალ სახლში გადასვლა კარგად არის მომზადებული და ხორციელდება ემოციური ფონის გათვალისწინებით

მას შემდეგ, რაც შერჩეული და შეთანხმებულია ბავშვზე ზრუნვის ფორმა, მომავალი მზრუნველი ორგანიზაცია სრულყოფილად ამზადებს ბავშვის მიღების პროცესს. ბავშვის მიღება უნდა იყოს თანდათანობითი და იწვევდეს რაც შეიძლება მცირე დისკომფორტს. ახალ გარემოში გადასვლა ორგანიზებულ უნდა იქნას როგორც პროცესი, რომლის ძირითადი მიზანიც არის ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესების უზრუნველყოფა და ყველა შესაბამისი ჩართული მხარის კეთილდღეობა.

„მომავალმა მიმღებმა მშობლებმა დაიწვეს ბავშვებთან შეხვედრები, მაგრამ ბავშვების გადაყვანის პროცესი დაჩქარებულად არ მიმდინარეობდა [...]. ისინი ერთი ან ორი საათით ხვდებოდნენ; შემდეგ კონტაქტის სიხშირე გაიზარდა. ის იხსენებს, რომ მისი ქმარი [...] კრებდა ბავშვებს სამზრუნველო დაწესებულებიდან და ისინი სკოლაში მიჰყავდა. გაკვეთილების დამთავრების შემდეგ ისიც (მიმღები დედა) რჩებოდა მათთან ერთად და ეხმარებოდა საშინაო დავალების შესრულებაში და შემდეგ მიჰყავდა ისინი სამზრუნველო დაწესებულებაში. [...] ამ პროცესის განმავლობაში ბავშვები ასევე წარუდგინეს მათ გაფართოებულ ოჯახს. ამ პროცესს 6 თვე დასჭირდა, და ბოლოს და ბოლოს ბავშვები საბოლოოდ გადავიდნენ მიმღებ ოჯახში. ყველა მომზადებული იყო ამ გადასვლისთვის“.

(მზრუნველი პირი მალტიდან, კოდი 19.06.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური

- უზრუნველყოფს მიღების პროცესის პროფესიონალურად მომზადებასა და განხორციელებას მზრუნველ ორგანიზაციასა და მზრუნველ პირთან თანამშრომლობით;

მზრუნველი ორგანიზაცია

- უზრუნველყოფს, რომ მზრუნველ პირს აქვს ბავშვის მიღებისათვის და მასზე ზრუნვისათვის შესაბამისი რესურსები და მხარდაჭერა;

მზრუნველი პირი

- სათანადოდ ხვდება ბავშვს და უზრუნველყოფს მიღების პროცესის პროფესიონალურად განხორციელებას.

ბ) რეკომენდაციები

1. მიღების პროცესი პროფესიონალურად არის მომზადებული და განხორციელებული;

მიღების პროცესის მომზადება და განხორციელება ხდება ყველა შესაბამის ჩართულ მხარესთან თანამშრომლობის გზით.

გამოყოფილია საკმარისი დრო და რესურსები ბავშვის მიღების მოსამზადებლად.

პასუხისმგებელი პირი ბავშვთა დაცვის სამსახურიდან უზრუნველყოფს, წინასწარი მოსამზადებელი ზომებისა და შეთანხმებების განხილვას ყველა ჩართულ მხარესთან და რომ ეს ზომები და შეთანხმებები არის რეალური, ობიექტური და სავალდებულო ყველასათვის.

უნდა გაკეთდეს ანალიზი, თუ რა შესაძლებლობები აქვს მზრუნველ ორგანიზაციას და მზრუნველ პირს, რომ განხორციელონ ბავშვზე საჭირო მზრუნველობა. ეს ანალიზი განსაკუთრებით ამახვილებს ყურადღებას თუ რამდენად კვალიფიციურია მზრუნველი პირი, იღებს თუ არა უწყვეტ მომზადებას/ტრენინგს და სუპერვიზიას და აღჭურვილია თუ არა ის საჭირო რესურსებით.

2. ბიოლოგიური ოჯახი მთლიანად არის ჩართული მიღების პროცესში;

ბავშვთა დაცვის სამსახური და მომავალი მზრუნველი ორგანიზაცია უზრუნველყოფენ, რომ მიღების პროცესში ჩართულები არიან ბავშვი და მისი ბიოლოგიური ოჯახი, მათ რჩევას ეკითხებიან და უწყვეტ მხარდაჭერას.

3. ბავშვი ეცნობა მომავალ სახლს;

პასუხისმგებელი პირი უზრუნველყოფს, რომ ბავშვს აქვს მომავალი სახლისა და მზრუნველი პირის გაცნობის შესაძლებლობა.

4. ბავშვის განთავსება იწვევს რაც შეიძლება ნაკლებ დისკომფორტს;

პასუხისმგებელი პირი უზრუნველყოფს, რომ ბავშვის განთავსებამ გამოიწვიოს რაც შეიძლება ნაკლები დისკომფორტი ბავშვისათვის და მისი ბიოლოგიური ოჯახისათვის.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- მიღების პროცესი არ არის საკმარისად მომზადებული და/ან განხორციელებული;
- მზრუნველი პირი არ არის მომზადებული ბავშვის მიღების და/ან მასზე ზრუნვისათვის;
- მზრუნველი პირისათვის ხელმისაწვდომი არ არის საკმარისი რესურსები;
- მზრუნველი პირი არ თანამშრომლობს ბავშვთა დაცვის სამსახურთან;
- ბავშვს და მის ბიოლოგიურ ოჯახს აქვთ ძალიან ცოტა ინფორმაცია ან საერთოდ არ აქვთ ინფორმაცია ახალი სახლის შესახებ;
- ბავშვის მიღებისათვის მიღებული წინასწარი ზომები არ არის რეალური, ობიექტური და სავალდებულო;
- შესაბამისი მხარეები არ არიან ჩართულნი პროცესში;
- მიღებამდე ბავშვსა და მომავალ მზრუნველ პირს არ აქვთ ერთმანეთთან კონტაქტი;
- არ ეწყობა ბავშვის მიღების აღსანიშნავი წვეულება;
- ბავშვი გრძნობს, რომ მისი მიღება იწვევს მნიშვნელოვან დისკომფორტს მისი ოჯახისათვის და/ან სოციალური გარემოსათვის.

სტანდარტი 6 ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესის წარმართვა ხდება ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის მიხედვით

ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის შედგენა ხდება გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და საჭიროებს შემდგომ დაშუშავებას, განვითარებას და განხორციელებას ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის მთელი პროცესის განმავლობაში. ეს გეგმა მიზნად ისახავს წარმართოს ბავშვის ყოველმხრივი განვითარების პროცესი.

ზოგადად, ზრუნვის გეგმა განსაზღვრავს ბავშვის განვითარების მდგომარეობას, მასში დასახულია გეგმები და ღონისძიებები და ნათლად არის მითითებული ბავშვის ყოველმხრივი განვითარების ხელშეწყობისათვის საჭირო რესურსები. ყოველი მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღება ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის დროს ხდება ამ გეგმის შესაბამისად.

„სამზრუნველო დაწესებულების გუნდმა [...] და სოციალურმა მუშაკმა [...] მოაწვევს რიგი შეხვედრების პერსონალთან, ბავშვთან და მის ძმასთან, რათა უკეთ გარკვეულიყვნენ სიტუაციაში. მათ განსაზღვრეს ბიჭის საჭიროებები და შეიმუშავეს სამოქმედო გეგმა შესაძლო რესურსების გამოყენებისა და პროფესიონალური ინტერვენციის საზღვრების გათვალისწინებით“.

(ისტორია ბულგარელი ბიჭის შესახებ, კოდი 3.01.03)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური - პასუხისმგებელია ბავშვის პოტენციალის მულტიდისციპლინარულ შეფასებაზე და ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის შემუშავებაზე, რომლის მიხედვითაც წარმართება ბავშვის ყოველმხრივი განვითარების პროცესი.

მზრუნველი ორგანიზაცია

- უზრუნველყოფს, რომ ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესი ეფუძნება ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმას.
- უზრუნველყოფს, რომ ზრუნვის პროცესი წარმართულია ზრუნვის გეგმის მიხედვით;
- ეხმარება მზრუნველ პირს ზრუნვის გეგმის შემუშავებაში.

მზრუნველი პირი - პასუხისმგებელია ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის განხორციელებასა და შემდგომ განვითარებაზე.

ბ) რეკომენდაციები

1. შექმნილია ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმა;

მულტიდისციპლინარულ გუნდთან კონსულტაციების მეშვეობით ბავშვთა დაცვის სამსახური ქმნის ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმას ხელმისაწვდომი რესურსებისა და ბავშვის პოტენციალის გათვალისწინებით.

2. ბავშვი მონაწილეობს ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის შემუშავებაში;

უზრუნველყოფილია ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის შექმნასა და მის შემდგომ განვითარებაში ბავშვის მონაწილეობა. ბავშვის მონაწილეობის ხარისხი დამოკიდებულია მისი აღქმის დონეზე.

3. ხდება ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის პერიოდული გადახედვა;

მზრუნველი პირი პასუხისმგებელია ზრუნვის გეგმის განხორციელებასა და მის შემდგომ განვითარებაზე. ხდება ზრუნვის გეგმის პერიოდულად განახლება ყველა შესაბამის ჩართულ მხარესთან კონსულტაციების გზით.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- არსებობს დოკუმენტურად დადასტურებული შეფასების ნაკლებობა და არ არსებობს ბავშვზე ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმა;
- ზრუნვის გეგმა არ შეესაბამება ბავშვის ინდივიდუალურ საჭიროებებს;
- ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის განვითარების პროცესში არ არის ჩართული ყველა შესაბამისი მხარე;
- ჩართული მხარეები ვერ თანხმდებიან ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმასთან დაკავშირებით;
- არ ხდება გეგმის პერიოდული განახლება.

სტანდარტების ჯგუფი 2

ზრუნვის პროცესი

ზრუნვის პროცესი განისაზღვრება, როგორც პერიოდი მიღებისა და ზრუნვიდან გასვლის პროცესებს შორის.

ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის ქვეშ მყოფ ბავშვებსა და ახალგაზრდებს უწევთ მხარდაჭერას, რომ მათ შეძლონ თავიანთი მომავლის შექმნა და გახდნენ საზოგადოების დამოუკიდებელი, საკუთარ თავში დარწმუნებული და აქტიური წევრები. ამას ხელი ეწყობა ბავშვის/ახალგაზრდის მხარდამჭერ, დაცულ და მზრუნველ გარემოში ცხოვრების გზით.

სტანდარტების ეს ჯგუფი მოიცავს შემდეგ სტანდარტებს:

- სტანდარტი 7:** ბავშვის განთავსების ადგილი შეესაბამება მის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და თავდაპირველ, ბიოლოგიურ სოციალურ გარემოს
- სტანდარტი 8:** ბავშვი ინარჩუნებს კონტაქტს თავის ბიოლოგიურ ოჯახთან
- სტანდარტი 9:** მზრუნველი პირებს აქვთ შესაბამისი კვალიფიკაცია და აქვთ ადეკვატური სამუშაო პირობები;
- სტანდარტი 10:** მზრუნველი პირის ურთიერთობა ბავშვთან ეფუძნება ურთიერთგაგებასა და პატივისცემას;
- სტანდარტი 11:** ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას აქტიური მონაწილეობა მიიღოს იმ საკითხების გადაწყვეტაში, რომლებიც უშუალო გავლენას ახდენენ მის ცხოვრებაზე;
- სტანდარტი 12:** ბავშვზე ზრუნვა ხორციელდება სათანადო საცხოვრებელ პირობებში;
- სტანდარტი 13:** განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვებზე ხორციელდება სათანადო ზრუნვა;
- სტანდარტი 14:** ბავშვს/ახალგაზრდას მუდმივად ამზადებენ დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის.

სტანდარტი 7 ბავშვის განთავსების ადგილი შეესაბამება მის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და თავდაპირველ, ბიოლოგიურ სოციალურ გარემოს

ბავშვი იზრდება ინკლუზიურ, მხარდამჭერ, დაცულ და მზრუნველ გარემოში. ამ კრიტერიუმების დაკმაყოფილება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ ბავშვს ეძლევა შესაძლებლობა აღიზარდოს მზრუნველ ოჯახურ გარემოში.

ახალ გარემოში ბავშვს შესაძლებლობა აქვს, დაამყაროს სტაბილური ურთიერთობა მზრუნველ პირთან და შეინარჩუნოს კონტაქტი თავდაპირველ სოციალურ გარემოსთან.

„მიძღვები მშობლები ყოველთვის იმას აკეთებდნენ, რაც ჩემთვის კარგი და სასარგებლო იყო. ჩემთვის ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ მათ მე ისეთი მიმიღეს, როგორც ვარ და რომ ისინი პატივს სცემენ ჩემს აზრს, რელიგიას, პირად ცხოვრებას და მე შესაძლებლობა მაქვს, ვილაპარაკო ჩემს მშობლიურ ენაზე“.

(გოგონა სლოვენიიდან, კოდი 27.02.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური

- არის ინიციატორი და პოულობს ბავშვის განთავსებისათვის შეძლებისდაგვარად საუკეთესო გარემოს და ათავსებს ბავშვს ამ გარემოში ბავშვის საჭიროებების, ცხოვრებისეული სიტუაციისა და წარსული სოციალური გარემოს გათვალისწინებით.

მზრუნველ ორგანიზაციას

- მას აქვს ზრუნვის ისეთი მოდელები, რომლებიც შეესაბამება ბავშვის საჭიროებებს და ბავშვთა დაცვის სამსახურის მოთხოვნებს.
- ბავშვთა დაცვის სამსახურთან თანამშრომლობით აფასებს შეესაბამება თუ არა შეთავაზებული განსათავსებელი გარემო ბავშვის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და წარსულ სოციალურ გარემოს.

მზრუნველი პირი

- უზრუნველყოფს, რათა ახალი სახლი შეესაბამებოდეს ბავშვის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და წარსულ სოციალურ გარემოს.
- ამ პროცესში თანამშრომლობს ბავშვთან და მის ბიოლოგიურ ოჯახთან.

ბ) რეკომენდაციები

1. ბავშვი და მისი ბიოლოგიური ოჯახი ინფორმირებულია ოჯახური ზრუნვის ფორმათა ალტერნატივების შესახებ; თუ ხელმისაწვდომია/არსებობს შესაბამისი ოჯახური ზრუნვის ფორმები, ხდება ბავშვისა და მისი ბიოლოგიური ოჯახის ინფორმირება ამ ფორმების შესახებ.

ბავშვთა დაცვის სამსახური წაახალისებს მზრუნველ ორგანიზაციებს, რომ შესთავაზონ ბავშვებს ოჯახური მზრუნველობა.

თუ ბავშვის მიღება დაწესებულებაში ხდება მკურნალობის მიზნით, მზრუნველმა ორგანიზაციამ უნდა იპოვოს საშუალება, რათა მოხდეს მკურნალობის ოჯახურ მზრუნველობასთან კომბინირება.

2. ბავშვის განთავსება ხდება შეძლებისდაგვარად საუკეთესო გარემოში;

ბავშვთა დაცვის სამსახური და მზრუნველი ორგანიზაცია უზრუნველყოფს, რომ ბავშვის განსათავსებელი მომავალი გარემო წარმოადგენს ინკლუზიურ, მხარდამჭერ, დაცულ და მზრუნველ გარემოს.

3. ბავშვის განთავსების გარემო შეესაბამება ბავშვის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და წარსულ სოციალურ გარემოს;

მზრუნველი ორგანიზაცია შეგნებულად ცდილობს უზრუნველყოს, რომ ბავშვის განთავსების ადგილი შეესაბამებოდეს მის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და წარსულ სოციალურ გარემოს.

ითვალისწინებენ ბავშვის საზოგადოებასა და მისი განთავსების ახალ გარემოს შორის ფიზიკურ დაშორებას/მანძილს.

4. ბავშვის განთავსების ახალი გარემო ხელს უწყობს, რომ ბავშვში განვითარდეს სიახლოვისა და მიკუთვნებულობის გრძნობა;

მზრუნველი პირი გამოუყოფს ბავშვს პირად სივრცეს და უქმნის მას გარემოს, რომელშიც მას შესაძლებლობა აქვს განავითაროს სიახლოვისა და მიკუთვნებულობის გრძნობა.

5. ხდება ზრუნვის ხარისხის პერიოდული გადახედვა;

ბავშვთა დაცვის სამსახური და მზრუნველი ორგანიზაცია პერიოდულად აფასებენ ბავშვზე გაწეული ზრუნვის ხარისხს.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- ბავშვს არა აქვს შესაძლებლობა აღიზარდოს ოჯახური ზრუნვის გარემოში;
- ბავშვს არა აქვს კონტაქტი მის ბიოლოგიურ ოჯახს და/ან მის წარსულ სოციალურ გარემოსთან;
- ფიზიკური დაშორება/მანძილი ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს და/ან მის წარსულ სოციალურ გარემოსთან აბრკოლებს მათ შორის კონტაქტს;
- ბავშვს არ აძლევენ ნებას გამოიყენოს საკუთარი ენა, მისდინოს საკუთარ რელიგიასა და კულტურას;
- შეთანხმებები არ არის რეალური, ობიექტური და/ან სავალდებულო;
- ბავშვი გრძნობს, რომ მისი განთავსების გარემო არ არის ინკლუზიური, მხარდამჭერი, დაცული და მზრუნველი;
- ბავშვი გრძნობს, რომ მას არ შეუძლია ჰქონდეს მზრუნველ პირთან სტაბილური ურთიერთობის დამყარების იმედი;
- ბავშვს არა აქვს განმარტობის შესაძლებლობა;
- ბავშვს მუდმივად ეცვლება მზრუნველი პირი;
- მზრუნველი პირი დელიკატურად არ ეკიდება ბავშვის სიტუაციას.

სტანდარტი 8 - ბავშვი ინარჩუნებს კონტაქტს თავის ბიოლოგიურ ოჯახთან

წახალისებულია, შენარჩუნებულია და მხარდაჭერილია ბავშვის ურთიერთობა ბიოლოგიურ ოჯახთან, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს.

„კონტაქტს დიდად უწყობდა ხელს სოციალური მუშაკი[...]. ფაქტობრივად, მიძღები დედა, გარდა იმისა, რომ ზრუნავს ბავშვზე და მიჰყავს ის თავისი ბიოლოგიური დედის სანახავად, ასევე სარგებლობს შეთხვევით და შეხვედრის ამ რამოდენიმე საათის განმავლობაში ასწავლის ბავშვის ბიოლოგიურ დედას ბავშვზე ზრუნვის გარკვეულ უნარ-ჩვევებს. მათ შორის არსებულ დადებით ურთიერთობას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ბავშვისათვის. მას ძალიან ეხმარება იმის ცოდნა, რომ მის ბიოლოგიურ დედას და მიძღებ დედას ერთმანეთთან კარგი ურთიერთობა აქვთ“.

(სოციალური მუშაკი მალტიდან, კოდი 19.08.04)

„უნდა ხდებოდეს ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ მშობლებს შორის კავშირისა და ურთიერთობის მხარდაჭერა და [...] ბავშვს უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა თვითონ გადაწყვიტოს, თუ როგორი ურთიერთობა უნდა ჰქონდეს მას თავის ბიოლოგიურ მშობლებთან“.

(სოციალური მუშაკი ესტონეთიდან, კოდი 7.08.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური

- უზრუნველყოფს, რომ ხდება ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს შორის კონტაქტის შენარჩუნება.

მზრუნველი ორგანიზაცია

- უზრუნველყოფს და ხელს უწყობს კონტაქტს ბიოლოგიურ ოჯახთან.
- ეხმარება მზრუნველ პირს;

მზრუნველი პირი

- ხელს უწყობს ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს შორის კონტაქტს;
- თანამშრომლობს ბავშვის ბიოლოგიურ ოჯახთან.

ბ) რეკომენდაციები

1. ბავშვთა დაცვის სამსახური ხელს უწყობს კონტაქტს ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს შორის;

ბავშვთა დაცვის სამსახური ცდილობს ბავშვს, მზრუნველ პირსა და ბავშვის ბიოლოგიურ ოჯახს შორის კონტაქტის წახალისებას, მხარდაჭერას და მონიტორინგს. იგი ასევე ხელს უწყობს თანამშრომლობას აღნიშნულ სამ მხარეს შორის.

ბავშვთა დაცვის სამსახური კონსულტაციას უწევს ბავშვს, მის ბიოლოგიურ ოჯახს და მზრუნველ პირს.

2. მზრუნველი ორგანიზაცია და მზრუნველი პირი მხარს უჭერენ კონტაქტს ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს შორის;

მზრუნველი ორგანიზაცია ამზადებს მზრუნველ პირს ბავშვის ბიოლოგიურ ოჯახთან მუშაობისათვის და ეხმარება მას ამაში.

მზრუნველი პირი ეხმარება ბავშვს გაიცნოს საკუთარი ცხოვრების ისტორია და ხელს უწყობს მას შეინარჩუნოს ურთიერთობა თავის ბიოლოგიურ ოჯახთან და სოციალურ, რელიგიურ და კულტურულ წარსულთან.

მზრუნველი პირი პერიოდულად აწვდის ბიოლოგიურ ოჯახს ინფორმაციას ბავშვის განვითარების შესახებ.

3. ბიოლოგიური ოჯახი ჩართულია ბავშვის ცხოვრებაში;

მზრუნველი ორგანიზაცია და ბიოლოგიური ოჯახი ნათლად განსაზღვრავენ ბავშვის განვითარებასთან დაკავშირებულ როლებს, უფლებებსა და პასუხისმგებლობებს ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად.

მზრუნველი ორგანიზაცია ეხმარება ბიოლოგიურ ოჯახს ბავშვის სიტუაციის გაგებაში და მოუწოდებს ოჯახს დაეხმაროს ბავშვს.

4. ხდება კონტაქტის სიხშირისა და ხარისხის პერიოდული შეფასება;

ბავშვსა და მის ოჯახს შორის კონტაქტის სიხშირე და ხარისხი უნდა იქნა შეფასებული რეგულარულად. კონტაქტს ადგილი აქვს ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის ან ამ საკითხთან დაკავშირებულ შეთანხმებათა შესაბამისად.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები:

- ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს არ აქვთ ერთმანეთთან კონტაქტი, მიუხედავად იმისა, რომ ეს იქნებოდა ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებში;
- ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს აქვთ ერთმანეთთან კონტაქტი, მიუხედავად იმისა, რომ ეს არ შეესაბამება ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებს;
- ბიოლოგიური ოჯახი იქცევა ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესების საწინააღმდეგოდ;
- არ ხდება ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს შორის კონტაქტის ხელშეწყობა;
- მიზეზები იმისა, რომ არ ხდება ბავშვსა და მის ბიოლოგიურ ოჯახს შორის კონტაქტის ხელშეწყობა, კარგად არ არი დასაბუთებული/უსაფუძვლოა.

სტანდარტი 9: მზრუნველი პირებს აქვთ შესაბამისი კვალიფიკაცია და ადეკვატური სამუშაო პირობები

ხდება მზრუნველი პირის წინასწარი სრულყოფილი შეფასება, შერჩევა და მომზადება, სანამ ის აიღებს ბავშვზე ზრუნვის პასუხისმგებლობას. ის გადის უწყვეტ მომზადებას, იღებს პროფესიულ მხარდაჭერას, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ბავშვის ყოველმხრივი განვითარება.

„მიძღვები მშობლებისათვის ჩატარებული ტრენინგი შესანიშნავი იყო. მე და ჩემს ქმარს ბავშვები მანამდე გვეყავდა მიღებული, მაგრამ ტრენინგის განმავლობაში მივხვდით, თუ რამდენად ცოტა ვიცოდით [...]. ახლა ღრმად მწამს, რომ არავის არ უნდა დართონ ნება მიიღოს ბავშვი ფოსტერ მზრუნველობაში, სანამ არ გაივლის მიძღვები (ფოსტერ) მშობლის ტრენინგს“.

(მზრუნველი პირი ისლანდიიდან, კოდი 13.06.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური	<ul style="list-style-type: none"> - განსაზღვრავს მზრუნველი პირის კვალიფიკაციის პროფილს/მოთხოვნებს. - უზრუნველყოფს, რათა ყველა მზრუნველი პირი აკმაყოფილებდეს კვალიფიკაციის პროფილს/მოთხოვნებს.
მზრუნველი ორგანიზაცია	<ul style="list-style-type: none"> - უზრუნველყოფს, რომ ყველა მზრუნველი პირი აკმაყოფილებს ბავშვთა დაცვის სამსახურის მიერ განსაზღვრულ კვალიფიკაციის პროფილს/მოთხოვნებს. - უზრუნველყოფს მიმდინარე ტრენინგსა და მხარდაჭერას.
მზრუნველი პირი	<ul style="list-style-type: none"> - მონაწილეობს მიმდინარე პროფესიულ ტრენინგში.

ბ) რეკომენდაციები

1. მზრუნველ პირთა შერჩევა და მომზადება ხდება დადგენილი კვალიფიკაციის პროფილის/მოთხოვნების შესაბამისად;

ბავშვთა დაცვის სამსახური უზრუნველყოფს, რომ ბავშვის განთავსება ხდება ისეთ მზრუნველ ორგანიზაციაში, რომელიც პროფესიონალურად ამზადებს და მხარდაჭერას სთავაზობს მზრუნველ პირებს კვალიფიკაციის პროფილის/მოთხოვნების შესაბამისად.

მზრუნველი პირის კვალიფიკაციის პროფილი/მოთხოვნები უნდა ითვალისწინებდეს მზრუნველი პირის შესაძლებლობას წარმართოს თავისი ქმედებები UN CRC-ის, ბავშვთა დაცვის მოთხოვნების (ქცევის კოდექსი) და ბავშვის განვითარების შესახებ ცოდნის საფუძველზე. მათ უტარდებათ ტრენინგი, რომ ისაუბრონ ისეთი ენით, რომელიც შეესაბამება ბავშვის/ახალგაზრდის აზროვნებას. ისინი ამყარებენ ახლო ურთიერთობას ბავშვთან/ახალგაზრდასთან, გააჩნიათ მოსმენისა და გაგების კარგი უნარი, არიან ემფატიურები და მომთმენები.

მზრუნველი ორგანიზაცია უზრუნველყოფს, რომ მოხდეს მზრუნველი პირის სრულყოფილად შეფასება, შერჩევა, მომზადება, მხარდაჭერა და მონიტორინგი.

2. მზრუნველი პირებისათვის ხელმისაწვდომია პროფესიული ტრენინგი და მხარდაჭერა;

მზრუნველ პირს უზრუნველყოფენ პროფესიული ტრენინგითა და მხარდაჭერით მისი საჭიროებებისა და თხოვნის შესაბამისად;

ზოგადად, მზრუნველი ორგანიზაცია სთავაზობს მზრუნველ პირს გამოცდილების გაზიარების, შესაბამის შეხვედრებსა და კონფერენციებში მონაწილეობის, ისევე როგორც ტრენინგის, კონსულტაციისა და სუპერვიზიის მიღების შესაძლებლობას.

3. მზრუნველ პირებს აქვთ ადეკვატური სამუშაო პირობები;

მზრუნველი პირის მხარდაჭერა ხდება მისთვის ადეკვატური სამუშაო პირობების შექმნის გზით. ის ცხოვრობს ადეკვატურ საცხოვრებელ სახლში, სადაც არსებობს ადეკვატური ინფრასტრუქტურა. მზრუნველ პირს შეუძლია ჰქონდეს თავისი პასუხისმგებლობების სათანადოდ შესრულებისათვის საჭირო ფინანსური და ადამიანური რესურსების მიღების იმედი.

4. ხელი ეწყოფა თანამშრომლობის ქსელური სტრუქტურის შექმნას;

ბავშვთა დაცვის სამსახური და/ან მზრუნველი ორგანიზაცია ხელს უწყობს ფორმალურ და არაფორმალურ ქსელთა შექმნას, რათა მზრუნველ პირებს ჰქონდეთ გამოცდილების გაზიარების შესაძლებლობა.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები:

- არ არის განსაზღვრული მზრუნველი პირების კვალიფიკაციის პროფილთან დაკავშირებული მინიმალური მოთხოვნები;
- არ ხდება მზრუნველი პირების სრულყოფილად შეფასება და შერჩევა;
- მზრუნველი პირებისთვის არ არის ხელმისაწვდომი ადეკვატური პროფესიული ტრენინგი და/ან მხარდაჭერა;
- მზრუნველი პირები უარს აცხადებენ პროფესიულ ტრენინგსა და მხარდაჭერაზე;
- არ ხდება ტრენინგისა და მხარდაჭერის ხელის შეწყობა.

სტანდარტი 10: მზრუნველი პირის ურთიერთობა ბავშვთან ეფუძნება ურთიერთგაგებასა და პატივისცემას

მზრუნველი პირი ინდივიდუალურ ყურადღებას უთმობს ბავშვს და შეგნებულად ცდილობს ჩამოაყალიბოს ნდობა და გაუგოს მას. მზრუნველი პირი ყოველთვის ურთიერთობს ბავშვთან ღიად, გულწრფელად და პატივისცემით.

„ისინი (მიძღვები მშობლები) გულწრფელად ზრუნავდნენ მასზე. იყვნენ მომთმენნი და ფარ-ხმალს არ ჰყრიდნენ, ამყარებდნენ კომუნიკაციას ძალზედ ღიად და ძალზედ კარგად საუბრობდნენ სხვადასხვა საკითხის შესახებ. საუბრობდნენ ყველაფერზე, მათ შორის სირთულეებზეც. ისინი ასევე ამყარებდნენ თუ როგორ მოსწონდათ ბიჭი და მას ხშირად იხუტებდნენ გულში“.

(შვედი ბიჭის ისტორია, კოდი 29.01.01)

„მე ძალიან მადლობელი ვარ ჩემი მიძღვები (ფოსტერ) მშობლების. მათ მიმიღეს თავიანთ ოჯახში, როდესაც მე 14 წლის ვიყავი. მათ მასწავლეს, თუ რას ნიშნავს ოჯახი: ხალხის სიყვარული, ერთგულება და პატივისცემა. მათ მასწავლეს საჭმლის მომზადება. მასწავლეს, არ შემშინებოდა საკუთარი გრძნობების გამოხატვა და იმის თქმა, რაც სულს მიფორიაქებდა. მათ მე უბრალოდ ვუყვარდი და ეს გრძნობა მათგან ვისწავლე. არ ვიყავი მიჩვეული სინაზეს და თავდაპირველად ცოტა უხერხულად ვგრძნობდი თავს ამის გამო. ძალიან მორცხვი ვიყავი. ვაფასებდი იმ ფაქტს, რომ ჩემი ფოსტერ დედა არასოდეს მცემდა. ეს უკვე ძალიან ბევრს ნიშნავდა ჩემთვის. ჩემი ბავშვობის საშინელი მოგონებანი შავი აჩრდილებივით დამყვებოდნენ დიდი ხნის განმავლობაში“.

(გოვონა ლატვიიდან, კოდი 16.02.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური	<ul style="list-style-type: none"> - აწვდის მზრუნველ ორგანიზაციას და მზრუნველ პირს მთელს ინფორმაციას ბავშვის წარსულის შესახებ. - უზრუნველყოფს თანამშრომლობას ბიოლოგიურ ოჯახსა და მზრუნველ პირს შორის.
მზრუნველი ორგანიზაცია	<ul style="list-style-type: none"> - ეხმარება მზრუნველ პირს ბავშვთან სტაბილური ურთიერთობის დამყარებასა და შენარჩუნებაში. - უზრუნველყოფს, რომ მზრუნველ პირს ჰქონდეს ბავშვთან კარგი ურთიერთობის დამყარებისათვის საჭირო უნარ-ჩვევები.
მზრუნველი პირი	<ul style="list-style-type: none"> - აძლევს ბავშვს ნდობის ჩამოყალიბების შესაძლებლობას.

ბ) რეკომენდაციები**1. მზრუნველი პირი იღებს ინფორმაციას, ტრენინგსა და მხარდაჭერას;**

ბავშვთა დაცვის სამსახური აწვდის მზრუნველ ორგანიზაციას და მზრუნველ პირს ინფორმაციას ბავშვის წარსულის შესახებ რათა მათ ჰქონდეთ შესაძლებლობა ჰქონდეთ ბავშვისადმი შესაბამისი მიდგომა;

მზრუნველი ორგანიზაცია ტრენინგს უტარებს და მხარდაჭერას აღმოუჩენს მზრუნველ პირს ბავშვთან სტაბილური ურთიერთობის დამყარებასა და შენარჩუნებაში.

2. მზრუნველი პირი სთავაზობს ბავშვს შესაძლებლობას დაამყაროს სტაბილური ურთიერთობა;

მზრუნველი პირი ქმნის მხარდამჭერ გარემოს, რომელიც დაფუძნებულია გაგებასა და პატივისცემაზე, რაც იძლევა ახლო, გულწრფელი, კონფიდენციალური და სტაბილური ურთიერთობის ჩამოყალიბების შესაძლებლობას.

3. მზრუნველ პირს აქვს თითოეული ბავშვისადმი ინდივიდუალური მიდგომა;

მზრუნველი პირი ყოველთვის ითვალისწინებს ბავშვის წარსულს, ინდივიდუალურ საჭიროებებს, შესაძლებლობებს და აღქმის დონეს.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები:

- მზრუნველ პირსა და ბავშვს შორის ურთიერთობაში არის პატივისცემისა და ურთიერთგაგების ნაკლებობა;
- ხდება ბავშვის შესახებ ინფორმაციის გაუონვა;
- ბავშვი შორს იჭერს თავს მზრუნველი პირისაგან;
- მზრუნველი პირების დენადობის გამო ბავშვს ხშირად ეცვლება მზრუნველი პირი.

სტანდარტი 11: ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას აქტიური მონაწილეობა მიიღოს იმ საკითხების გადაწყვეტაში, რომლებიც უშუალო გავლენას ახდენენ მის ცხოვრებაზე.

ბავშვი აღიარებულია, როგორც საკუთარი ცხოვრების საუკეთესო მცოდნე/ექსპერტი. ბავშვს აწვდიან ინფორმაციას, უსმენენ და მის აზრს, სერიოზულად აღიქვამენ და მისი შინაგანი სიმტკიცე აღიქმება როგორც ძლიერი პოტენციალი. ბავშვი წახალისებულია, რომ მან გამოხატოს თავისი გრძნობები და გამოცდილება.

„იმ დახმარებას, რომელსაც ვიღებდი ბევრი მზრუნველი პირისაგან, არსებითი მნიშვნელობა ჰქონდა[...]. ძალიან მნიშვნელოვანია, მზრუნველი პირი გეუბნებოდეს, რომ შენ მნიშვნელოვანი ხარ, რომ შენ შეგიძლია “ვინმე გახდე ცხოვრებაში”[...]. მე ვფიქრობ პედაგოგები სწორედ ის ხალხია, რომლებიც ყველაზე მეტად მაფასებდნენ და მეხმარებოდნენ[...]. ისინი ყოველთვის მეხმარებოდნენ (დამეხმარნენ შემერჩია საუნივერსიტეტო განათლება სოციალურ სფეროში). ისინი არასოდეს მეწინააღმდეგებოდნენ“.

(გოგონა ესპანეთიდან, კოდი 28.02.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური	- ეწევა ბავშვის მონაწილეობის მონიტორინგს ყველა იმ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, რომელიც უშუალო გავლენას ახდენს მის ცხოვრებაზე.
მზრუნველი ორგანიზაცია	- უზრუნველყოფს, რომ მონაწილეობა არის ზრუნვის პროცესის განუყოფელი ნაწილი.
მზრუნველი პირი	- წახალისებს ბავშვს და უწევს მას მხარდაჭერას, რომ ბავშვმა თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება, რომელიც უშუალო გავლენას ახდენს მის ცხოვრებაზე. - აქტიურად უწყობს ხელს ბავშვის მონაწილეობას.

ბ) რეკომენდაციები

1. მზრუნველი ორგანიზაცია ხელს უწყობს ბავშვის მონაწილეობას;

მზრუნველი ორგანიზაცია:

- გამოყოფს რესურსებს ბავშვის მონაწილეობის ხელშესაწყობად;
- შეიმუშავებს და გამოიყენებს სხვადასხვა ინსტრუმენტებს, რომლებიც უზრუნველყოფს ბავშვის აქტიურ მონაწილეობას;
- ხელს უწყობს მონაწილეობრივი დამოკიდებულების განვითარებას თანამშრომელთა ჩართვის გზით;
- უზრუნველყოფს, რომ ყველა, ბავშვზე ზრუნვის პროცესში ჩართული მხარე არის პროფესიონალურად მომზადებული იმისათვის, რათა ხელი შეუწყონ ბავშვის მონაწილეობას.

2. მზრუნველი პირი ხელს უწყობს ბავშვის აქტიურ მონაწილეობას;

მზრუნველი პირი:

- ატყობინებს ბავშვს თავის უფლებებს და ყველა მნიშვნელოვან საკითხს მისი ცხოვრების შესახებ;
- უსმენს, წახალისებს და ეხმარება ბავშვს მიიღოს გადაწყვეტილებები საკუთარი ცხოვრების შესახებ;

3. მზრუნველ პირს სჯერა ბავშვის და ხელს უწყობს ბავშვის შესაძლებლობებისა და სრული პორტენციის გამოვლენას;

მზრუნველი პირი:

- ამჩნევს ბავშვის პოტენციალს და ეხმარება ბავშვს, მის გამოყენებასა და განვითარებაში;
- პატივს სცემს ბავშვის ინდივიდუალობას, ითვალისწინებს მის აზრს და ხელს უწყობს მის სწრაფვას დამოუკიდებელი ცხოვრებისაკენ;
- აკეთებს ბავშვის მნიშვნელობის დემონსტრირებას მისი საჭიროებებისადმი ინტერესის გამოვლენის გზით.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები:

- მონაწილეობისათვის საჭირო ინსტრუმენტები არ არის შემუშავებული და/ან არ ხორციელდება;
- ბავშვი არ მონაწილეობს საკუთარ ცხოვრებასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.
- ბავშვი გრძნობს, რომ მის პოტენციალს ვერც ამჩნევენ და არც მხარს უჭერენ;
- ბავშვი ვერ გრძნობს, რომ მას უსმენენ ან უგებენ;
- ბავშვი გრძნობს, რომ არ ფლობს საკმარის ინფორმაციას მნიშვნელოვანი საკითხებისა და მისი უფლებების შესახებ.

სტანდარტი 12: ბავშვზე ზრუნვა ხორციელდება სათანადო საცხოვრებელ პირობებში

მზრუნველი ორგანიზაციის საცხოვრებელი სტანდარტები და ინფრასტრუქტურა აკმაყოფილებს ბავშვის საჭიროებებს და უქმნის მას კომფორტულ, უსაფრთხო, ჯანსაღ საცხოვრებელ პირობებს; ამასთანავე, ბავშვისათვის შეუზღუდავად ხელმისაწვდომია განათლება და საზოგადოებასთან ურთიერთობა.

„ზუსტად არ მახსოვს როდის ვიგრძენი პირველად თავი კარგად ჩემს მიძღვებ (ფოსტერ) ოჯახში. შეიძლება მაშინ, როდესაც აბაზანა მივიღე. სისუფთავე ძალიან მნიშვნელოვანია ჩემთვის. წარმოიდგინეთ, როდესაც 7 საათსა და 30 წუთზე დასაძინებლად გაწვევენ, შესაძლოა პირსახოცში გახვეულს, ვაზა ხილითაა სავსე, საჭმელი ყოველთვის ერთსა და იმავე ღროს, ყველაფერი მოწესრიგებულია. წვრილმანებიც კი ისეთი მნიშვნელოვანია“.

(გოგონა ირლანდიიდან, კოდი 13.02.06.)

„მე ვიყენებ [...] ფაქტობრივი მონაცემების ანკეტებს [...] რათა შევაფასო იმ ბავშვების განვითარება, რომლებიც იმყოფებიან სახელმწიფო მზრუნველობის ყველა ფორმაში.

ფორმების/ანკეტების რეგულარულად შევსება და ფაქტების დოკუმენტაცია ხელს უწყობს ბავშვის განვითარებასა და ზრუნვასთან დაკავშირებულ დაგეგმვის, გადაწყვეტილების მიღების, ბავშვის განვითარების მდგომარეობის შემოწმებისა და მონიტორინგის პროცესს[...]. მაგალითად, (ერთხელ) სამზრუნველო დაწესებულებაში მყოფ ერთ-ერთ ბიჭს რძის ალერგიის დიაგნოზი დაუსვეს [...]. ამ ინფორმაციას უაღრესად დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა მიძღვებ მშობლებისათვის“.

(სოციალური მუშაკი უნგრეთიდან, კოდი 12.08.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური

- უზრუნველყოფს ბავშვის ისეთ გარემოში განთავსებას, სადაც არის ადეკვატური საცხოვრებელი პირობები და რომელიც აკმაყოფილებს ბავშვის მატერიალურ საჭიროებებს.

მზრუნველი ორგანიზაცია

- უზრუნველყოფს უსაფრთხო, ჯანსაღ და სტაბილურ გარემოს ბავშვისათვის.

მზრუნველი პირი

- უქმნის და სთავაზობს ბავშვს კომფორტულ, უსაფრთხო, ჯანსაღ და სტაბილურ კერას.

ბ) რეკომენდაციები

1. ბავშვზე ზრუნვა ხორციელდება სათანადო საცხოვრებელ პირობებში;

ბავშვთა დაცვის სამსახური ატარებს ბავშვის საცხოვრებელ პირობებთან დაკავშირებული მინიმალური მოთხოვნების შესრულების მონიტორინგს; ამ პირობებში იგულისხმება კომფორტული, უსაფრთხო, ჯანსაღი საცხოვრებელი პირობები, ისევე როგორც განათლებისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის შეუზღუდავი ხელმისაწვდომობა. უფრო მეტიც, ბავშვთა დაცვის სამსახური უზრუნველყოფს ბავშვის ისეთ გარემოში განთავსებას, რომელიც აკმაყოფილებს ამ მინიმალურ მოთხოვნებს.

2. მზრუნველი ორგანიზაცია აკმაყოფილებს მინიმალურ მოთხოვნებს;

მზრუნველი ორგანიზაცია იძლევა ხარისხიანი ზრუნვის გარანტიას წერილობითი განაცხადის სახით. ამ ხარისხის უზრუნველყოფა ხდება ბავშვის ისეთ გარემოში განთავსებით, რომელიც აკმაყოფილებს სავალდებულო მინიმალურ მოთხოვნებს.

წერილობითი განაცხადი ხელმისაწვდომია ყველასათვის.

3. უზრუნველყოფილია ბავშვის კეთილდღეობა და სათანადო მატერიალური საცხოვრებელი პირობები;

მზრუნველი პირი ასრულებს სავალდებულო მინიმალურ მოთხოვნებს რათა უზრუნველყოს კომფორტული, უსაფრთხო, ჯანსაღი საცხოვრებელი პირობები, ისევე როგორც განათლებისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის შეუზღუდავი ხელმისაწვდომობა.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- არ არსებობს სავალდებულო მინიმალური მოთხოვნები, რომლებიც მიზნად ისახავს ბავშვის საცხოვრებელი პირობების უზრუნველყოფას;
- ბავშვის განთავსების გარემო არ აკმაყოფილებს სავალდებულო მინიმალურ მოთხოვნებს;
- მზრუნველ ორგანიზაციას არ გააჩნია წერილობითი განაცხადი და/ან არ ხდის მას ხელმისაწვდომს ყველასათვის.

სტანდარტი 13 განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვებზე ხორციელდება სათანადო ზრუნვა

მზრუნველი პირები იღებენ უწყვეტ და სპეციფიურ მომზადებას და მხარდაჭერას, რათა მათ შეძლონ მათი მზრუნველობის ქვეშ მყოფი ბავშვების განსაკუთრებული საჭიროებების დაკმაყოფილება.

„მიძღვები (ფოსტერ) დედის განათლება, უნარ-ჩვევები და ბავშვებთან მუშაობის გამოცდილება ძალიან სასარგებლო და დამხმარე აღმოჩნდა[...]. ბავშვთა სახლში მომუშავე ფსიქოლოგებმა [...] შეატყობინეს მიძღვებ მშობლებს ბიჭის ანამნეზისა და მისი მდგომარეობის შესახებ [...]. აუცილებელი იყო მისთვის ყოველდღე დროის დათმობა, ძირითადი ჩვევების სწავლება და უნარების განვითარება, მისთვის ჩაცმის სწავლება, ძირითადი კონცეფციების ახსნა, წინადადებების მეშვეობით ლაპარაკის სწავლება, ფორმებისა და ფერების გარჩევის სწავლება. მისთვის თამაშის სწავლებაც კი დასჭირდათ“.

(მზრუნველი პირი ჩეხეთიდან, კოდი 5.06.05)

„ლოკოპედთან თანამშრომლობის წყალობით, მიძღვებმა მზრუნველმა ისწავლა, თუ როგორ დახმარებოდა ბიჭს სშენის ნაკლით გამოწვეული კომუნიკაციის პრობლემების გადალახვაში“.

(მზრუნველი პირი ჩეხეთიდან, კოდი 5.06.0)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური

- უზრუნველყოფს, რომ განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვის განთავსება მოხდეს შესაბამის/სათანადო გარემოში.

მზრუნველი ორგანიზაცია

- უზრუნველყოფს, რომ განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვმა მიიღოს სათანადო მზრუნველობა.
- უზრუნველყოფს, რომ განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვს, საჭიროების შემთხვევაში, ჩაუტარდეს მკურნალობა.

მზრუნველი პირი

- სთავაზობს განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვს სათანადო ზრუნვას.
- უზრუნველყოფს, რომ განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვს, საჭიროების შემთხვევაში ჩაუტარდეს პროფესიონალური მკურნალობა.

ბ) რეკომენდაციები

1. ბავშვის მიღებამდე ხდება განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვის განთავსებისათვის სრულყოფილად მომზადება;

ბავშვთა დაცვის სამსახური აწვდის მზრუნველ ორგანიზაციას და მზრუნველ პირს მთელ იმ ინფორმაციას, რაც საჭიროა ბავშვის განსაკუთრებული საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად.

2. განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვებზე ზორციელდება სათანადო ზრუნვა;

მზრუნველი პირი ხელს უწყობს ბავშვის ყოველმხრივ განვითარებას ბავშვის ინდივიდუალური პოტენციალის შესაბამისად. იგი უზრუნველყოფს ბავშვის ჩართულობასა და მონაწილეობას.

3. მზრუნველ პირებს, რომლებიც ზრუნავენ განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვებზე, უტარდებათ დამატებითი სპეციალიზირებული ტრენინგი და იღებენ მხარდაჭერას;

ბავშვთა დახმარების სამსახური და/ან მზრუნველი ორგანიზაცია უზრუნველყოფს მზრუნველი პირებისათვის მიმდინარე ტრენინგსა და მხარდაჭერას, რათა მზრუნველი პირი იყოს კვალიფიციური განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვზე მზრუნველობისათვის.

4. მზრუნველი პირი თანამშრომლობს სპეციალისტებთან;

მზრუნველი პირი ითხოვს დახმარებას და თანამშრომლობს კომპეტენტურ დაწესებულებებთან და სპეციალისტებთან რათა მან შეძლოს განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვის მოთხოვნების დაკმაყოფილება

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- არ არსებობს განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვებზე ზრუნვის სათანადო ფორმები;
- ბავშვის განთავსების გარემო არ ითვალისწინებს ბავშვის განსაკუთრებულ საჭიროებებს;
- განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვი ვერ იღებს სათანადო ზრუნვას;
- მზრუნველი პირი არ ფლობს შესაბამის ინფორმაციას, ვერ იღებს შესაბამის მომზადებასა და მხარდაჭერას, რომ შეძლოს განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვზე ზრუნვა;
- არ ხდება ან არაადეკვატურად მიმდინარეობს თანამშრომლობა მზრუნველ პირებსა და სპეციალისტებს შორის;
- ბავშვის მკურნალ სპეციალისტებს არა აქვთ საჭირო კვალიფიკაცია იმისათვის, რომ უმკურნალონ განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვს.

სტანდარტი 14: ბავშვის/ახალგაზრდას მუდმივად ამზადებენ დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის

ხდება ბავშვის/ახალგაზრდის მხარდაჭერა, რომ მან შეძლოს თავისი მომავლის შექმნა და გახდეს საზოგადოების დამოუკიდებელი, თავის თავში დარწმუნებული და აქტიური წევრი. მისთვის ხელმისაწვდომია განათლება და შესაძლებლობა აქვს შეიძინოს ცხოვრებისეული უნარ-ჩვევები და ღირებულებები.

ხდება ბავშვის/ახალგაზრდის მხარდაჭერა, რომ მას განუვითარდეს თვით-შეფასება. ეს მას საშუალებას აძლევს იგრძნოს თავი ძლიერად და უსაფრთხოდ და გადალახოს სირთულეები.

„დედის ვალდებულებაა აღზარდოს ბავშვი ისე, რომ ბავშვი თავს მიიჩნევდეს ადამიანად, რომელსაც გააჩნია ღირებულებები, ღირსება, უნარი და ძალა იმისათვის, რომ გადალახოს ტკივილი და სირთულეები და შეძლოს ცხოვრების გაგრძელება“.

(მზრუნველი პირი ლიტვიდან, კოდი 17.08.02)

„უნდა აღინიშნოს პედაგოგის დიდი მნიშვნელობა. მას უნდა მიმართონ ხოლმე დახმარებისთვის. [...] მზრუნველ ორგანიზაციაში ოსტატი პედაგოგით უნდა იყოს და შესაძლებელი უნდა იყოს მისგან დურგლობის შესწავლა; ასევე სასარგებლო იქნებოდა მანქანის ან ბინის გარემონტების სწავლა. [...] თუ მოახერხებთ სადმე მუშაობას ახალგაზრდულ სახლში ცხოვრების პერიოდში, [...] არაფერი მოგაკლდებათ. [...] ისინი, რომლებიც მეტს აკეთებენ, მეტს იღებენ; ისინი რომლებიც ნაკლებს აკეთებენ, ნაკლებს იღებენ“.

(ბიჭი ესტონეთიდან, კოდი 7.01.02)

ა) პასუხისმგებლობები

- ბავშვთა დაცვის სამსახური** - ატარებს ბავშვის/ახალგაზრდის განვითარების მონიტორინგს მისი დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის მომზადებასთან დაკავშირებით, როგორც ეს ზრუნვის გეგმაშია შეთანხმებული.
- უზრუნველყოფს, რომ ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის ხელმისაწვდომია ოპტიმალური განათლება.
- მზრუნველი ორგანიზაცია** - უზრუნველყოფს სათანადო პირობებს და პროგრამებს, რათა ხელი შეუწყოს ბავშვის/ახალგაზრდას გახდეს დამოუკიდებელი.
- მზრუნველი პირი** - ეხმარება ბავშვის/ახალგაზრდას გახდეს დამოუკიდებელი.

ბ) რეკომენდაციები**1. მზრუნველი პირი უზრუნველყოფს ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის ინდივიდუალურ ტრენინგსა და მხარდაჭერას;**

მზრუნველი პირი უზრუნველყოფს, რომ ბავშვი/ახალგაზრდა ემზადება და იღებს დახმარებას დამოუკიდებლობის განვითარებაში იმ საჭიროებების შესაბამისად, რომელიც გამოიკვეთა ზრუნვის გეგმაში. მზრუნველი პირი განსაკუთრებით ყურადღებას აქცევს შემდეგ საკითხებს:

- ხდება ბავშვის/ახალგაზრდის წახალისება, რომ თავის თავზე აიღოს ყოველდღიური პასუხისმგებლობები. ბავშვის/ახალგაზრდის აღქმის დონის გათვალისწინებით მას მიანდობენ საკუთარ თავზე ზრუნვას, ისევე როგორც ფულთან ურთიერთობას, იურიდიულ საკითხებს, დაზღვევასა და სხვა პრაქტიკულ საკითხებს;
- ბავშვს/ახალგაზრდას ეხმარებიან სოციალურ ქსელში ინტეგრაციაში და ამ ქსელში ხალხთან ურთიერთობის ჩამოყალიბებაში;
- მზრუნველი პირი იკვლევს ბავშვის/ახალგაზრდის ინტერესებს და გეგმავს ისეთ ღონისძიებებს, რომლებიც ხელს უწყობს ბავშვის/ახალგაზრდის ცოდნისა და ცხოვრებისეული უნარ-ჩვევების შემდგომ განვითარებას.

2. დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის მომზადება არის უწყვეტი პროცესი;

მზრუნველი პირი, მზრუნველი ორგანიზაციის მხარდაჭერით ამზადებს ბავშვს/ახალგაზრდას დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის. ეს პროცესი ეფუძნება ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმას.

ზრუნვის გეგმა განიხილავს ბავშვის/ახალგაზრდის მომზადებას დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის, როგორც უწყვეტ პროცესს. ის ითვალისწინებს სათანადო პირობებს და შესაძლებლობებს და/ან პროგრამებს, რომლებიც ეხმარება ბავშვს/ახალგაზრდას დამოუკიდებლობის მიღწევაში.

3. ბავშვს/ახალგაზრდას სთავაზობენ თვითგანვითარების შესაძლებლობებს/პროგრამებს;

მზრუნველი ორგანიზაცია და მზრუნველი პირი ქმნიან შესაძლებლობებს და პროგრამებს, რომლის ფარგლებშიც ბავშვი/ახალგაზრდა სწავლობს საკუთარ თავზე პასუხისმგებლობის აღებას, ღირებულებებისა და ნორმების განსაზღვრას და ცხოვრებისეული უნარ-ჩვევების განვითარებას.

ბავშვი/ახალგაზრდა მონაწილეობს თვითგანვითარების შესაძლებლობების/პროგრამების შემუშავებაში, განხორციელებაში და შეფასებაში.

4. ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის ხელმისაწვდომია განათლების საუკეთესო დონე;

ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის ხელმისაწვდომია განათლების შეძლებისდაგვარად საუკეთესო ფორმები და მას საშუალება აქვს ისარგებლოს ამით თავისი პოტენციალისა და ინტერესების შესაბამისად.

ბავშვს/ახალგაზრდას აქვს მეტი ხელშეწყობა, რომ მონაწილეობა მიიღოს საკლასო და კლასგარეშე ღონისძიებებში მისი ინდივიდუალური ინტერესების შესაბამისად.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის მომზადება არ არის გათვალისწინებული ზრუნვის გეგმაში;
- ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის ხელმისაწვდომი არ არის თვით-განვითარების შესაძლებლობები/პროგრამები;
- ბავშვს/ახალგაზრდას არ აძლევენ შესაძლებლობას – გამოიყენოს თვითგანვითარების შესაძლებლობები/პროგრამები;
- ბავშვი/ახალგაზრდა გრძნობს, რომ ის არ არის კარგად მომზადებული და ვერ იღებს სათანადო მხარდაჭერას დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის;
- ბავშვი/ახალგაზრდა არ არის ინტეგრირებული სოციალურ ქსელში;
- არ ხდება ბავშვის/ახალგაზრდის განათლების ხელშეწყობა;
- ბავშვი/ახალგაზრდა არ ატარებს თავისუფალ დროს პროდუქტიულად;
- ბავშვს/ახალგაზრდას არ უსმენენ.

სტანდარტების ჯგუფი 3

ზრუნვიდან გასვლის პროცესი

ტერმინი ზრუნვიდან გასვლის პროცესი აღნიშნავს იმ პროცესს, რომლის საშუალებითაც ბავშვი/ახალგაზრდა ხდება დამოუკიდებელი, უზრუნდება თავის ბიოლოგიურ ოჯახს ან გადადის სხვა ადგილას. ეს პროცესი მოიცავს გადაწყვეტილების მიღებას, გადასვლის პროცესს და შემდგომ დახმარებას/მხარდაჭერას (after-care support).

სტანდარტების ეს ჯგუფი მოიცავს შემდეგ სტანდარტებს:

სტანდარტი 15: ზრუნვიდან გასვლის პროცესი სრულყოფილად იგეგმება და ხორციელდება;

სტანდარტი 16: კომუნიკაცია ზრუნვიდან გასვლის პროცესში მყარდება სასარგებლო და სათანადო გზით;

სტანდარტი 17: ბავშვს/მოზარდს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწყვენ მხარდაჭერას, რომ მან მონაწილეობა მიიღოს ზრუნვიდან გასვლის პროცესში;

სტანდარტი 18: უზრუნველყოფილია ზრუნვის შემდგომი გრძელვადიანი მხარდაჭერა (follow up) და ბავშვს/ახალგაზრდას აქვს ურთიერთობის საშუალება;

სტანდარტი 15: ზრუნვიდან გასვლის პროცესი სრულყოფილად იგეგმება და ხორციელდება.

ზრუნვიდან გასვლის პროცესი არის გადამწყვეტი ეტაპი ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესში და ხდება მისი სრულყოფილი დაგეგმვა და განხორციელება. ის ძირითადად ეფუძნება ბავშვის/ახალგაზრდის ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმას.

ბავშვი/ახალგაზრდა ითვლება საუკეთესო მცოდნედ /ექსპერტად მასზე განხორციელებულ ზრუნვის ხარისხთან დაკავშირებით. მისგან მიღებულ უკუკავშირს არსებითი მნიშვნელობა აქვს ზრუნვის სისტემის ხარისხისა და შესაბამისი ზრუნვის მოდელის შემდგომი განვითარებისათვის.

„აღმზრდელმა/მენტორმა წამოიწყო საერთო დაგეგმვის შეხვედრების რეგულარულად გამართვა, რომლებშიც მონაწილეობდა ყველა ჩართული მხარე, ამ შემთხვევაში ოჯახი (ბებია და ბაბუა და მამა), ბავშვები და ბავშვთა დაცვის სამსახურის წარმომადგენელი. ერთ-ერთი დაგეგმვის შეხვედრის განმავლობაში ყველამ გადაწყვიტა, რომ უფროსი და უნდა დარჩენილიყო მზრუნველ ორგანიზაციაში და ორ დანარჩენ ბავშვს უფრო მეტი დრო უნდა გაეტარებინა ოჯახთან. ყველა ჩართული მხარე კმაყოფილი იყო მიღებული გადაწყვეტილებით“.

(სოციალური მუშაკი ბულგარეთიდან, კოდი 3.08.01)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური

- მონიტორინგს უწევს და ხელს უწყობს ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვასა და განხორციელებას.
- ახდენს ყველა ჩართულ მხარეს შორის თანამშრომლობის კოორდინირებას.

მზრუნველი ორგანიზაცია

- უზრუნველყოფს, რომ ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვა და განხორციელება ხდება ზრუნვის გეგმის შესაბამისად.
- გვერდით უდგას ბავშვს/ახალგაზრდას პროფესიონალიზმითა და დელიკატური მიდგომით მთელი პროცესის განმავლობაში.
- თანამშრომლობს ბიოლოგიურ ოჯახთან.

მზრუნველი პირი

- გეგმავს ზრუნვიდან გასვლის პროცესს ყველა შესაბამის ჩართულ მხარესთან ერთად.
- ანხორციელებს ზრუნვიდან გასვლის პროცესს ზრუნვის გეგმის შესაბამისად.
- თანამშრომლობს ბიოლოგიურ ოჯახთან.

ბ) რეკომენდაციები

1. ზრუნვიდან გასვლის პროცესი სრულყოფილად იგეგმება და ხორციელდება;

ზრუნვის გეგმის საფუძველზე და ბავშვთან/ახალგაზრდასთან ერთად მზრუნველი პირი გეგმავს და ანხორციელებს ზრუნვიდან გასვლის პროცესს. ამ პროცესის განხორციელება ხდება ეტაპობრივად/თანდათანობით, რამდენადაც ეს არის ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესებში.

ბავშვს/ახალგაზრდას შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს იმ საკითხის გადაწყვეტაში, თუ რა დოზით უნდა მიიღოს მონაწილეობა მისმა ბიოლოგიურმა ოჯახმა ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვასა და განხორციელებაში.

საჭიროების შემთხვევაში, მზრუნველი პირი კონსულტაციისთვის მიმართავს მულტი-პროფესიონალურ გუნდს.

2. ბავშვი/ახალგაზრდა მიიჩნევა საუკეთესო მცოდნედ/ექსპერტად მასზე ზრუნვის ხარისხთან დაკავშირებით;
მზრუნველი პირი სთხოვს ბავშვს/ახალგაზრდას შეაფასოს ზრუნვის ხარისხი. მზრუნველი პირი გადასცემს ბავშვისაგან/ახალგაზრდისაგან მიღებულ უკუკავშირს მზრუნველ ორგანიზაციას რათა ორგანიზაციამ შეძლოს მისი გათვალისწინება ზრუნვის სისტემის ხარისხის და შესაბამისი ზრუნვის მოდელის შემდგომი განვითარება-გაუმჯობესებისათვის.

3. ზრუნვიდან გასვლის პროცესი ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმაზე დაფუძნებული;
ზრუნვის გეგმა განსაზღვრავს ბავშვის/ახალგაზრდის განვითარების მდგომარეობას, მასში დასახულია მიზნები და ღონისძიებები და ნათლად არის მითითებული ის რეკომენდაციები, რომლებიც საჭიროა ზრუნვიდან გასვლის პროცესში ბავშვის/ახალგაზრდის მხარდასაჭერად. რეკომენდაციად ხდება ზრუნვის გეგმისა და მისი შესრულების შეფასება.

ზრუნვის გეგმა ასევე ითვალისწინებს ბავშვის/ახალგაზრდის მომავალ ცხოვრებას ზრუნვიდან გასვლის შემდეგ შემდგომი მხარდაჭერის ეტაპისათვის (აფტერ კარე) რეკომენდაციების განსაზღვრის გზით.

4. ბიოლოგიურ ოჯახში დაბრუნება ან სხვა ადგილას გადასვლა სრულყოფილად არის მომზადებული;
ბავშვის/ახალგაზრდის ბიოლოგიურ ოჯახში დაბრუნების ან მისი სხვა ადგილას გადასვლის შემთხვევაში ბავშვთა დაცვის სამსახურს, ახლანდელ და მომავალ მზრუნველ პირებს, ისევე როგორც ბიოლოგიურ ოჯახს შორის უნდა არსებობდეს თანამშრომლობა.

ბავშვი/ახალგაზრდა აქტიურად მონაწილეობს გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და მომზადებაში მისი აღქმის ღონის შესაბამისად.

5. ეწყობა დამშვიდობების წვეულება იმ ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის, რომელიც ტოვებს ზრუნვის სისტემას;

ეწყობა სათანადო გამოსამშვიდობებელი წვეულება ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის რათა აღინიშნოს მისი ცხოვრების ახალი ფაზის დაწყება. ეს კეთდება ბავშვის წარსულის საერთო ტრადიციების მიხედვით და მიზნად ისახავს ბავშვის/ახალგაზრდის სურვილების შესრულებას.

6. ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობიდან გასვლის შემდეგ, ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის ხელმისაწვდომია დახმარება და კონსულტაციები;

ბავშვთა დაცვის სამსახური და მზრუნველი ორგანიზაცია უწევენ მას ზრუნვის შემდგომ დახმარებასა და კონსულტაციებს.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- არ ხდება ზრუნვიდან გასვლის პროცესის სრულყოფილად დაგეგმვა და განხორციელება;
- ზრუნვიდან გასვლის პროცესი არ არის გათვალისწინებული ზრუნვის გეგმაში;
- ჩართული მხარეები არ ეთანხმებიან ზრუნვიდან გასვლის გეგმას;
- ბავშვი/ახალგაზრდა ვერ გრძნობს თავს ჩართულად ზრუნვიდან გასვლის პროცესში;
- ბავშვი/ახალგაზრდა და/ან ბიოლოგიური ოჯახი არ მონაწილეობენ ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვასა და განხორციელებაში;
- არ ინტერესდებიან ბავშვის/ახალგაზრდის აზრით მასზე გაწეულ ზრუნვის ხარისხთან დაკავშირებით;
- არ ხდება ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის შეფასება;
- ზრუნვიდან გასვლის პროცესი არ შეესაბამება ბავშვის/ახალგაზრდის ინდივიდუალურ საჭიროებებს;
- არ არის ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის ხელმისაწვდომი ზრუნვის შემდგომი მხარდაჭერა (აფტერ-კარე სუპპორტ) ან ეს მხარდაჭერა არაადეკვატურია.
- ბავშვს/ახალგაზრდას არა აქვს დამშვიდობების შესაძლებლობა.

სტანდარტი 16: კომუნიკაცია ზრუნვიდან გასვლის პროცესში მყარდება სასარგებლო და სათანადო გზით

ზრუნვიდან გასვლის პროცესში ჩართულ ყველა მხარეს მიეწოდება ამ პროცესში მათი როლისათვის შესაბამისი მთელი მნიშვნელოვანი ინფორმაცია. ამავ დროს, ბავშვს/ახალგაზრდას და მის ბიოლოგიურ ოჯახს გააჩნიათ პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და უსაფრთხოების უფლება.

მთელი ინფორმაციის მიწოდება ხდება ისეთი გზით, რომელიც გასაგებია ბავშვისთვის/ახალგაზრდისთვის და მისი ბიოლოგიური ოჯახისათვის.

„ის ფაქტი, რომ მას მოუხდება ახალგაზრდულ სახლში მარტო გადასვლა და თავისი დედამამიშვილების დატოვება, ცოტა არ იყოს აღელვებს და ანერვიულებს. [...] ერთ დღეს გოგონა ახალგაზრდულ სახლს ესტუმრა, რათა გაცნობოდა ახალ გარემოს. იქ გოგონა შეხვდა მეორე გოგონას სამზრუნველო დაწესებულებიდან, [...] რომელმაც უთხრა, რომ ახალგაზრდულ სახლში ძალიან კომფორტულად გრძნობდა თავს; რომ იქ მას ჰქონდა საკუთარი, პირადი ადგილი. [...] გოგონას მოეწონა რაც ნახა და გაიგონა ახალგაზრდულ სახლში. უეცრად, მთელი მისი ღელვა და ნერვიულობა წარსულში დარჩა. ახლა ის ბევრად უფრო ოპტიმისტურად არის განწყობილი და ახალი ოცნებები გაუჩნდა თავის მომავალ ცხოვრებასთან დაკავშირებით“.

(ჩრდილოეთ კვიპროსელი გოგონას ისტორია, კოდი 21.02.05)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური - უზრუნველყოფს, რომ ყველა ჩართული მხარე იღებს და იგებს ინფორმაციას, რომელიც საჭიროა ზრუნვიდან გასვლის პროცესის სრულყოფილად დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის.

- უზრუნველყოფს, რომ დაცული იყოს მთელი ინფორმაციის კონფიდენციალურობა.

მზრუნველი ორგანიზაცია - უზრუნველყოფს, რომ მზრუნველი პირი სათანადოდ ამყარებს კომუნიკაციას ბავშვთან/ახალგაზრდასთან.

მზრუნველი პირი

- უზრუნველყოფს, რომ ბავშვი/ახალგაზრდა იღებს და იგებს შესაბამის ინფორმაციას ზრუნვიდან გასვლის პროცესის შესახებ.
- ამყარებს ბავშვთან/ახალგაზრდასთან ისეთ კომუნიკაციას, რომელიც ბავშვს/ახალგაზრდას კომფორტულად აგრძნობინებს თავს ზრუნვიდან გასვლის პროცესის განმავლობაში;
- თანამშრომლობს ბიოლოგიურ ოჯახთან.

ბ) რეკომენდაციები

1. შესაბამისი ინფორმაციის მართვა მიმდინარეობს პროფესიონალური მიდგომის საფუძველზე;

ბავშვთა დაცვის სამსახური, მზრუნველი ორგანიზაცია და მზრუნველი პირი აღიარებენ ბავშვისთვის/ახალგაზრდისთვის და მისი ბიოლოგიური ოჯახისთვის მთელი შესაბამისი ინფორმაციის გადაცემის მნიშვნელობას.

ბავშვთა დაცვის სამსახური პროფესიონალურად მართავს მთელ შესაბამის ინფორმაციას. იგი უზრუნველყოფს ინფორმაციის კონფიდენციალურობას, სათანადო დოკუმენტაციას და ჩართული მხარეებისთვის ხელმისაწვდომობას.

2. ბავშვი/ახალგაზრდა სათანადოდ არის ინფორმირებული ზრუნვიდან გასვლის პროცესის შესახებ;

მზრუნველი პირი უზრუნველყოფს, რომ ბავშვი/ახალგაზრდა ფლობს და იგებს მთელ შესაბამის ინფორმაციას ზრუნვიდან გასვლის პროცესის შესახებ. განსაკუთრებით, ბავშვი/ახალგაზრდა ინფორმირებულია მომავალი ცხოვრების სხვადასხვა შესაძლებლობებისა და ასპექტების შესახებ, რომელშიც ის გახდება დამოუკიდებელი, დაუბრუნდება ბიოლოგიურ ოჯახს ან საცხოვრებლად გადავა სხვა ადგილას.

3. სათანადო კომუნიკაციის უზრუნველსაყოფად გათვალისწინებულია რიგი მოთხოვნებისა;

ყველა შესაბამისი მხარე, რომელიც დახმარებას უწევს ბავშვს/ახალგაზრდას ზრუნვიდან გასვლის პროცესში, უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ მოთხოვნებს მაინც:

- მათ გააჩნიათ ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის სათანადო ენის გამოყენების უნარი. ისინი ახლო ურთიერთობას ამყარებენ ბავშვთან/ახალგაზრდასთან, აქვთ მოსმენის კარგი უნარი, უგებენ ბავშვს/ახალგაზრდას, არიან ემპათიურები და მომთმენები რათა კომფორტულად აგრძნობინონ თავი ბავშვს/ახალგაზრდას;
- ისინი ქმნიან მეგობრულ და კომფორტულ საკომუნიკაციო გარემოს.

4. ბავშვი, ბიოლოგიური ოჯახი, მზრუნველი პირი, მზრუნველი ორგანიზაცია და ბავშვთა დაცვის სამსახური ერთად მუშაობენ;

თანამშრომლობა იმ შესაბამის მხარეებს შორის, რომლებიც ეხმარებიან ბავშვს/ახალგაზრდას ზრუნვიდან გასვლის პროცესის განმავლობაში, კიდევ უფრო ძლიერდება შესაბამისი ინფორმაციის გაცვლით, სათანადო კომუნიკაციითა და ორმხრივი ნდობით. ისინი:

- აკმაყოფილებენ კანონმდებლობას, დადგენილ წესებსა და 4ჩ სტანდარტებს;
- რთავენ ამ სტანდარტს (16) ბავშვთა დაცვის სამსახურისათვის, მზრუნველი ორგანიზაციებისა და მზრუნველი პირებისათვის განკუთვნილ რეკომენდაციებსა და სამუშაო მეთოდებში;
- წარმოადგენენ ბავშვზე ზრუნვის ქსელის ნაწილს.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- ბავშვი/ახალგაზრდა გრძნობს, რომ ვერ უგებენ;
- დარღვეულია ბავშვის/ახალგაზრდის პირადი ცხოვრება;
- ბავშვისათვის/ახალგაზრდისათვის და/ან სხვა შესაბამისი ჩართული მხარისათვის ხელმისაწვდომი არ არის ინფორმაცია ან ისინი ვერ იგებენ მათთვის გადაცემულ ინფორმაციას;
- არ ხდება ინფორმაციის გაცვლა;
- ბავშვი/ახალგაზრდა განიცდის მზრუნველ პირთან კომუნიკაციის ნაკლებობას;
- ბავშვი/ახალგაზრდა განიცდის ბიოლოგიურ ოჯახთან და მის სოციალურ გარემოსთან კომუნიკაციის ნაკლებობას.

სტანდარტი 17: ბავშვს/მოზარდს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწყვენ მხარდაჭერას, რომ მან მონაწილეობა მიიღოს ზრუნვიდან გასვლის პროცესში

ზრუნვიდან გასვლის პროცესი ეფუძნება ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმას. ბავშვს/ახალგაზრდას შესაძლებლობა აქვს გამოხატოს აზრი და თქვას, თუ რას ანიჭებს უპირატესობას არსებულ სიტუაციასა და მომავალ ცხოვრებაში. ის მონაწილეობას იღებს ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვასა და განხორციელებაში.

„გოგონას მონაწილეობა პროცესის დაგეგმვაში აძლევს მას შესაძლებლობას თვითონ დაინახოს, თუ როგორ ხდება გადაწყვეტილების მიღება, იცოდეს, კიდეც რამდენ ხანს დარჩება დაწესებულებაში და დაელოდოს მომენტს, როდესაც ის სახლში წავა“.

(სოციალური მუშაკი პორტუგალიიდან, კოდი 24.07.01)

„როდესაც დედაჩემმა [...] იპოვა საცხოვრებელი ადგილი, მამამ მითხრა, რომ შემდეგ სახლში დაბრუნება, მაგრამ არ მინდოდა, რადგან სკოლაც მომწონდა და კლასგარეშე აქტივობაც.[...] სახლში მაშინ დავბრუნდი, როდესაც 18 წელი შემისრულდა. [...] მე კმაყოფილი ვარ ჩემი არჩევანით“.

(ბიჭი საბერძნეთიდან, კოდი 11.02.04)

ა) პასუხისმგებლობები

- ბავშვთა დაცვის სამსახური** - უზრუნველყოფს ბავშვის/ახალგაზრდის მონაწილეობას.
- მზრუნველი ორგანიზაცია** - უზრუნველყოფს, რომ სრულდება ყველა მოთხოვნა ზრუნვიდან გასვლის პროცესში ბავშვის/ახალგაზრდის მონაწილეობასთან დაკავშირებით.
- მზრუნველი პირი**
- აძლევს ბავშვს/ახალგაზრდას ზრუნვიდან გასვლის პროცესში მონაწილეობის შესაძლებლობას.
 - ბავშვის/ახალგაზრდის აღქმის დონის შესაბამისად რთავს მას ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვასა და განხორციელებაში;
 - თანამშრომლობს ბიოლოგიურ ოჯახთან.

ბ) რეკომენდაციები

1. ბავშვის/ახალგაზრდის მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად ხდება შემდეგი მოთხოვნების გათვალისწინება; ყველა შესაბამისი მხარე, რომელიც ჩართულია ზრუნვიდან გასვლის პროცესში ითვალისწინებს და ასრულებს სულ მცირე შემდეგ მოთხოვნებს, რომელთა შესრულებაც უზრუნველყოფს რომ:

- ბავშვი/ახალგაზრდა იყენებს თავის უფლებას, მონაწილეობა მიიღოს ზრუნვიდან მისი გასვლის პროცესის დაგეგმვასა და განხორციელებაში;
- ბავშვს/ახალგაზრდას უსმენენ და ხელს უწყობენ, რომ გამოხატოს თავისი გეგმები, ეჭვები და მოლოდინები;
- ბავშვს/ახალგაზრდას ხელს უწყობენ, რომ მან თვითონვე მიიღოს გადაწყვეტილება მისი აღქმის დონის შესაბამისად;
- ბავშვი/ახალგაზრდა ითვლება თავისი ცხოვრების საუკეთესო მცოდნედ/ექსპერტად;
- ბიოლოგიური ოჯახი მონაწილეობს ზრუნვიდან გასვლის პროცესში;
- ბავშვს/ახალგაზრდას საშუალება აქვს გადაწყვიტოს, თუ რა ოდენობით უნდა ჩაერთოს პროცესში მისი ბიოლოგიური ოჯახი;
- ბავშვს/ახალგაზრდას უსმენენ და ეხმარებიან ბიუროკრატიული და იურიდიული პროცედურების შესრულებისას.

2. ბავშვი/ახალგაზრდა იღებს მთელ შესაბამის ინფორმაციას;

მზრუნველი პირი უზრუნველყოფს, რომ ბავშვი/ახალგაზრდა იღებს მთელ შესაბამის ინფორმაციას, რათა ხელი შეუწყოს მას ზრუნვიდან გასვლის პროცესში გადაწყვეტილებების მიღებაში.

იგი უზრუნველყოფს, რომ ბავშვი/ახალგაზრდა იღებს მიღებულ ინფორმაციას.

3. ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვა და განხორციელება დაფუძნებულია ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმაზე;

ბავშვი/ახალგაზრდა მონაწილეობს თავისი ზრუნვის გეგმის შემუშავებაში. ზრუნვის გეგმაში გათვალისწინებულია მისი შეხედულებები და ასევე მასში დასახულია მიზნები და რესურსები, რომლებიც საჭიროა ზრუნვიდან გასვლის პროცესის სრულყოფილად დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის.

კ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- არ არსებობს მინიმალური მოთხოვნები ბავშვის/ახალგაზრდის ზრუნვიდან გასვლის პროცესში მონაწილეობის შესახებ;
- არ ხდება მინიმალური მოთხოვნების შესრულება;
- ბავშვი/ახალგაზრდა გრძნობს, რომ ის საკმარისად არ მონაწილეობს ზრუნვიდან გასვლის პროცესში;
- ბავშვი/ახალგაზრდა გრძნობს, რომ კარგად არ არის ინფორმირებული;
- ზრუნვიდან გასვლის პროცესის დაგეგმვა და განხორციელება არ არის დაფუძნებული ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმაზე;
- ბავშვი/ახალგაზრდა გრძნობს, რომ მას სერიოზულად არ აღიქვამენ;
- მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღება ხდება ბავშვის/ახალგაზრდის მონაწილეობის გარეშე;
- ბავშვს/ახალგაზრდას აკისრებენ უფრო მეტ პასუხისმგებლობას, ვიდრე მას შეუძლია თავის თავზე აიღოს;
- ბავშვს/ახალგაზრდას არც უსმენენ და არც ეხმარებიან ბიუროკრატიული და იურიდიული პროცედურების შესრულებისას.

სტანდარტი 18: უზრუნველყოფილია ზრუნვის შემდგომი გრძელვადიანი მხარდაჭერა (follow up) და ბავშვს/ახალგაზრდას აქვს ურთიერთობის საშუალება

მას შემდეგ, რაც ბავშვი/ახალგაზრდა დატოვებს ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობას, მას შესაძლებლობა აქვს მიიღოს დახმარება და მხარდაჭერა. მზრუნველი ორგანიზაცია ცდილობს უზრუნველყოს, რომ ბავშვი/ახალგაზრდამ არ აღიქვას ზრუნვიდან გასვლის პროცესი, როგორც ახალი დიდი უსიამოვნება.

თუ ახალგაზრდამ მიაღწია ზრდასრულობის ასაკს, მზრუნველმა ორგანიზაციამ უნდა გააგრძელოს მისთვის მხარდაჭერის შეთავაზება და უნდა მისცეს ახალგაზრდას მასთან კონტაქტის შენარჩუნების შესაძლებლობა.

„კარზე ზარის ხმა გაისმა. [...] ვალებ კარებს და ვხედავ ჩემს სოციალურ მუშაკს, ხელში საჭმელი უკავია და მეკითხება: გინდა ჩემთან ერთად ჭამა? ეს სწორედ ის იყო, რაც მჭირდებოდა. [...] ის შემოვიდა და ცოტა ხნით დარჩა, მხოლოდ და მხოლოდ ჩემთვის – კარგი საღამო იყო და იმ დამეს კარვად მეძინა.“

(ბიჭი ნორვეგიიდან, კოდი 22.01.01)

„ყოველთვის არსებობს ნუგეში, რომელიც შეიძლება SOS ბავშვთა სოფელში იპოვო, რადგან ბავშვების/ახალგაზრდების სოფლიდან წასვლის შემდეგ ჩვენ არ ვტოვებთ მათ და ზოგიერთ შემთხვევაში ჩვენთან სულ მცირე პერიოდით დაბრუნების შესაძლებლობაც მათ აძლევს იმ სტაბილურობის შეგრძნებას, რაც ასე ძალიან სჭირდებათ.“

(მზრუნველი ორგანიზაციის დირექტორი პორტუგალიიდან, კოდი 24.07.02)

ა) პასუხისმგებლობები

ბავშვთა დაცვის სამსახური

- უზრუნველყოფს ზრუნვიდან გასვლის შემდგომ გრძელვადიან მხარდაჭერას (follow up) ბავშვის ზრდასრულობის ასაკის მიღწევამდე და მიღწევის შემდეგ.
- ხელს უწყობს კონტაქტს ბავშვს/ახალგაზრდასა და იმ ადამიანებს შორის, რომლებთანაც მას ჩამოუყალიბდა ემოციური კავშირი ზრუნვის პერიოდში.

მზრუნველი ორგანიზაცია

- უზრუნველყოფს ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმის (after care plan) შემუშავებასა და განხორციელებას.
- უზრუნველყოფს საჭირო რესურსებს ზრუნვის შემდგომი ღონისძიებებისა (follow up) და განუწყვეტელი მხარდაჭერისათვის და ასევე უზრუნველყოფს, რომ ბავშვს ჰქონდეს შესაძლებლობა შეინარჩუნოს ურთიერთობა თავის ყოფილ მზრუნველ პირთან და იმ ადამიანებთან, რომლებთანაც მას ჩამოუყალიბდა ემოციური კავშირი მზრუნველობის პერიოდში.

მზრუნველი პირი

- შეიმუშავებს და განახორციელებს ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმას ბავშვთან/ახალგაზრდასთან ერთად.
- ზრუნვის შემდგომი პერიოდის განმავლობაშიც აგრძელებს ბავშვის/ახალგაზრდის დაკვირვებასა და მხარდაჭერას და ხელს უწყობს ბავშვს/ახალგაზრდასა და იმ ადამიანებს შორის ურთიერთობის შენარჩუნებას, რომლებთანაც ბავშვს ჩამოუყალიბდა ემოციური კავშირი მზრუნველობის პერიოდში.

ბ) რეკომენდაციები**1. ზრუნვის შემდგომი ღონისძიებები (follow up) და მხარდაჭერა დაფუძნებულია ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმაზე (after-care plan);**

მზრუნველი ორგანიზაცია და მზრუნველი პირი ბავშვთან/ახალგაზრდასთან ერთად შეიმუშავენ და ახორციელებენ ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმას. ეს გეგმა ეფუძნება უკვე არსებულ ზრუნვის ინდივიდუალურ გეგმას. ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმის შეიმუშავებისას გამოყენებული მეთოდები აღინიშნება მზრუნველი ორგანიზაციის წერილობით განაცხადში.

მნიშვნელოვანია, რომ ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმა იყოს ინდივიდზე ორიენტირებული და მასში ინტეგრირებული იყოს ბავშვის/ახალგაზრდის წარსული. ზოგადად, ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმა განსაზღვრავს ბავშვის/ახალგაზრდის გავითარების მდგომარეობას, მასში დასახულია მიზნები და ღონისძიებები და მითითებულია რესურსები, რომლებიც საჭიროა ბავშვის/ახალგაზრდის მხარდასაჭერად მისი ზრუნვიდან გასვლის შემდეგ.

2. უზრუნველყოფილია ბავშვის/ახალგაზრდის ზრუნვის შემდგომი ღონისძიებები (follow-up) და მხარდაჭერა;

მზრუნველი პირი აკვირდება თავის ყოფილ აღსაზრდელს და, თხოვნის შემთხვევაში, ეხმარება ბავშვს/ახალგაზრდას ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმის შესაბამისად. მას გააჩნია ამისათვის საჭირო რესურსები. მზრუნველი პირი მაქსიმალურად ცდილობს შეინარჩუნოს ურთიერთობა ბავშვთან/ახალგაზრდასთან.

3. ბავშვს/ახალგაზრდას შესაძლებლობა აქვს შეინარჩუნოს ურთიერთობა იმ ადამიანებთან, რომლებთანაც ემოციურად არის დაკავშირებული;

ყოფილი მზრუნველი ორგანიზაცია გამოყოფს რესურსებს, რათა შეინარჩუნებული იყოს ურთიერთობა ბავშვს/ახალგაზრდას და იმ ადამიანებს შორის, რომლებთანაც ბავშვს ჩამოუყალიბდა ემოციური კავშირი მზრუნველობის პერიოდში. ყოფილი მზრუნველი პირი ხელს უწყობს ამ ურთიერთობას.

გ) გამაფრთხილებელი ნიშნები

- არ არსებობს ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმა;
- არ ხდება ზრუნვის შემდგომი დაკვირვება (follow-up) და/ან მხარდაჭერა;
- ბავშვი/ახალგაზრდა არ არის ან საკმარისად არ არის ჩართული ზრუნვის შემდგომი ეტაპის გეგმის შეიმუშავებაში;
- ბავშვი/ახალგაზრდა უარს ამბობს ზრუნვის შემდგომ დაკვირვებაზე და/ან მხარდაჭერაზე;
- ახალგაზრდას აღარ ეხმარებიან მას შემდეგ რაც ის მიაღწევს 18 წელს;
- ბავშვს/ახალგაზრდას არა აქვს შესაძლებლობა შეინარჩუნოს კონტაქტი იმ ადამიანებთან, რომლებთანაც მას ჩამოუყალიბდა ემოციური კავშირი მზრუნველობის პერიოდში.

ძირითადი ტერმინოლოგიის ნუსხა

ბიოლოგიური ოჯახი

ოჯახის წევრები, რომლებთანაც ბავშვი ბიოლოგიურად არის დაკავშირებული, როგორცაა ბიოლოგიური მშობლები, დედამამიშვილები და სხვა ნათესავები.

მზრუნველი პირი

ოჯახის წევრი ან პროფესიონალი აღმზრდელი, რომელიც ზრუნავს ბავშვზე/ახალგაზრდაზე. ეს ტერმინი გამოიყენება როგორც ოჯახური ზრუნვის, ასევე სამზრუნველო დაწესებულების მზრუნველი პირის აღსანიშნავად.

მზრუნველი ორგანიზაცია

ორგანიზაცია, რომელიც პასუხისმგებელია უზრუნველყოს ბავშვი ყოველდღიური ზრუნვით ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში. ეს შეიძლება განხორციელდეს მიმღები (ფოსტერ) ოჯახების ან ოჯახური ზრუნვის სხვა ფორმების (როგორცაა SOS ბავშვთა სოფლები) ან სამზრუნველო დაწესებულებების მეშვეობით.

ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმა

გეგმა, რომელიც მიზნად ისახავს წარმართოს ბავშვის ინდივიდუალური ფიზიკური, ემოციური და სოციალური განვითარება. მისი შემუშავება ხდება გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და შემდგომი განვითარება და განხორციელება – ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის მთელი პროცესის განმავლობაში. ზოგადად, ზრუნვის გეგმა განსაზღვრავს ბავშვის განვითარების მდგომარეობას, მასში დასახულია მიზნები და ღონისძიებები და მითითებულია ის რესურსები, რაც საჭიროა ბავშვის ყოველმხრივი განვითარების მხარდასაჭერად. ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესში მიღებული ყველა მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება ეფუძნება ამ გეგმას.

ბავშვი

18 წლამდე ასაკის ნებისმიერი ადამიანი.

ბავშვთა დაცვის სამსახურები

ორგანიზაციები, დაწესებულებები, სამსახურები (სერვისები) და/ან უწყებები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან უზრუნველყონ ზრუნვა, მხარდაჭერა და/ან დაცვა იმ ბავშვებისა და ახალგაზრდებისათვის, რომელთა ბიოლოგიური ოჯახი ან მზრუნველი პირიც ვერ აკმაყოფილებს მათ საჭიროებებს. ბავშვთა დაცვის სამსახურები იძლევიან ინფორმაციას და ახდენენ სოციალური, სამედიცინო, იურიდიული ზრუნვისა და/ან სამეურვეო მზრუნველობის ორგანიზებას. ბავშვთა დაცვის სამსახურები შეიძლება იყოს სახელმწიფო ან კერძო (ახალგაზრდების კეთილდღეობის სამსახურები, არასამთავრობო ორგანიზაციები და სხვა).

განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვები

ბავშვები, რომელთა ფსიქოლოგიური დარღვევები, ფიზიკური ნაკლი ან ინტელექტუალური უუნარობა, რომლებიც აღმოჩნდნენ სოციალურ-კულტურული ფონის, ძალადობის, უგულვებელყოფის ან სხვა ფაქტორების მსხვერპლი, საჭიროებენ განსაკუთრებულ დაცვასა და მზრუნველობის ღონისძიებებს სპეციალიზირებული მზრუნველი პირების ან თერაპევტების მიერ ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის ქვეშ ყოფნის განმავლობაში.

მულტი-პროფესიონალური გუნდი

გუნდი, რომელიც ხელმძღვანელობს ბავშვის ყოველმხრივ განვითარებას მისი ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობის ქვეშ ყოფნის განმავლობაში. მის შემადგენლობაში შედიან მზრუნველი პირები, პედაგოგები და მზრუნველი ორგანიზაციის დამხმარე პერსონალი (ფსიქოლოგები, სოციალური მუშაკები და სხვა).

ახალგაზრდა

მოზარდი, რომელიც უკვე გახდა 18 წლის ან გადააბიჯა ამ ასაკს, მაგრამ მისი განსაკუთრებული სიტუაციის გამო ჯერ კიდევ სარგებლობს უფლებით იცხოვროს ოჯახის ჩამნაცვლებელ მზრუნველობაში.

დანართი

შენიშვნები გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციასთან დაკავშირებით¹

1989 წელს გაერთიანებული ერების გენერალურმა ასამბლეამ მიიღო ბავშვთა უფლებების კონვენცია და ის რატიფიცირებისათვის ღია დოკუმენტი გახდა; ევროპის ყველა ქვეყანამ მოახდინა მისი რატიფიცირება. კონვენციის რატიფიცირებით, მონაწილე სახელმწიფო ადასტურებს, რომ მაქსიმალურად შეეცდება განახორციელოს კონვენციაში მოცემული დებულებები და დაიცვას მის იურისდიქციაში მყოფი ყველა ბავშვი მათი უფლებების დარღვევისაგან. არსებობს გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციის გამოყენების რამდენიმე გზა, რომელთაგან სამი ძირითადია:

- როგორც იურიდიული ინსტრუმენტი: გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციას შეუძლია თავისი როლი შეასრულოს იურისპრუდენციაში ან პრეცედენტულ სამართალში;
- როგორც საგანმანათლებლო საშუალება;
- როგორც სოციალურ-პოლიტიკური ინსტრუმენტი.

ბავშვთა უფლებები უფრო მეტია, ვიდრე ბავშვთა იურიდიული მდგომარეობა. იგი გულისხმობს არა მხოლოდ კანონებს, გადაწყვეტილებებსა და წესებს, არამედ ასევე მოიაზრებს მთავრობათა ვალდებულებას დაიცვან ბავშვთა უფლებები საზოგადოების ცხოვრების ყველა ასპექტში. გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენცია შეიძლება გამოყენებულ იქნას მთავრობისათვის მისათითებლად, როდესაც იგი ვერ ასრულებს თავის პასუხისმგებლობებს.

ბავშვთა უფლებების კონვენცია შეიცავს საგანმანათლებლო მისიას. ის ასევე მნიშვნელოვანია ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზურნველობისათვის. კონვენციაში საგანმანათლებლო მისია გამოხატულია კონცეფციებში, რომლებიც მომდინარეობს საგანმანათლებლო ან ბავშვთა ფსიქოლოგიის თეორიებიდან. კონვენციაში ამ კონცეფციების მაგალითებია:

- ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესები (მუხლი 3, პარაგრაფი 1);
- მზარდი შესაძლებლობები (მუხლი 5);
- სიმწიფე (მუხლი 12);
- ღირსება (7 სხვადასხვა ადგილას მთელს კონვენციაში).

პედაგოგების, ფსიქოლოგების, მაგრამ ამასთანავე მშობლების ან მზრუნველი პირების ამოცანაა ამ კონცეფციების პრაქტიკაში განხორციელება. ზოგიერთ ნაწილში კონვენცია პირდაპირ მიმართავს პედაგოგებს, ისევე როგორც მშობლებს (მუხლი 3,5,18), პედაგოგიურ მუშაკებს/სკოლებს (მუხლი 28, 29) და ბავშვთა კეთილდღეობის ინსტიტუტებს (მუხლი 3, პარაგრაფი 1 და 3).

ამ შენიშვნებში წარმოდგენილია გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციის მუხლების მიმოხილვა, რომლებშიც მოცემულია Q4C სტანდარტების შინაარსისათვის მნიშვნელოვანი დებულებები.

ამ დებულებების მიმოხილვა შეგიძლიათ იხილოთ Q4C კომპაქტ დისკზე.

¹ შენიშვნები ბავშვთა უფლებების კონვენციასთან დაკავშირებით შემუშავდა Defence for Children International-ის მიერ, ნიდერლანდები

გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციის მუხლები,
რომლებში მოცემული დებულებებიც ეხება Q4C
სტანდარტებს

სტანდარტი 1: ბავშვი და მისი ბიოლოგიური ოჯახი იღებენ მხარდაჭერას გადაწყვეტილების მიღების პროცესში

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13 და 39

მშობლებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13 და 18 (პარაგრაფი 2)

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1, 2 და 3), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 18 (პარაგრაფი 2), 19, 20 (პარაგრაფი 1), 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 19, 20 (პარაგრაფი 1), 39

სტანდარტი 2: ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას, რომ მიიღოს მონაწილეობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17

მშობლებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 18 (პარაგრაფი 1)

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 5, 12, 13, 17, 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 2 (პარაგრაფი 1), 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17

სტანდარტი 3: პროფესიულად წარმართული გადაწყვეტილების მიღების პროცესი უზრუნველყოფს ბავშვზე შეძლებისდაგვარად საუკეთესო ზრუნვას

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 6 (პარაგრაფი 2), 19, 20 (პარაგრაფი 1), 23 (პარაგრაფი 1, 2 და 3), 23 (პარაგრაფი 1), 39

მშობლებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 18 (პარაგრაფი 1), 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1, 2 და 3), 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 23 (პარაგრაფი 1, 2 და 3), 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1, 2 და 3), 39

სტანდარტი 4: ზრუნვის პროცესში დედმამიშვილები ერთად რჩებიან
მუხლი 16

სტანდარტი 5: ახალ სახლში გადასვლა კარგად არის მომზადებული და ხორციელდება ემოციური ფონის გათვალისწინებით

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 ანდ 2), 19, 20 (პარაგრაფი 1 ანდ 3), 39

მშობლებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 18 (პარაგრაფი 1), 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1), 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1), 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: რტიცლეს: 2, 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1), 39

სტანდარტი 6: ოჯახის ჩამნაცვლებელი მზრუნველობის პროცესის წარმართვა ხდება ზრუნვის ინდივიდუალური გეგმის მიხედვით

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 19, 20 (პარაგრაფი 1 და 3), 23 (პარაგრაფი 1), 25, 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6

(პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1), 25, 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12 და 13, 17, 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1), 25, 39

სტანდარტი 7: ბავშვის განთავსების ადგილი შეესაბამება მის საჭიროებებს, ცხოვრებისეულ სიტუაციას და თავდაპირველ, ბიოლოგიურ სოციალურ გარემოს

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 6 (პარაგრაფი 2), 8, 19, 20 (პარაგრაფი 1 და 3), 23 (პარაგრაფი 1), 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 8, 20 (პარაგრაფი 3), 6 (პარაგრაფი 2), 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1), 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: 3 (პარაგრაფი 1), 6 (პარაგრაფი 2), 8, 20 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1), 39

სტანდარტი 8: ბავშვი ინარჩუნებს კონტაქტს ბიოლოგიურ ოჯახთან

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 9 (პარაგრაფი 3), 20 (პარაგრაფი 3),

მშობლებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 3), 18 (პარაგრაფი 1) და 2

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 3), 18 (პარაგრაფი 2), 20 (პარაგრაფი 3)

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 3), 18 (პარაგრაფი 2), 20 (პარაგრაფი 3)

სტანდარტი 9: მზრუნველ პირებს აქვთ შესაბამისი კვალიფიკაცია და ადეკვატური სამუშაო პირობები

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 2, 3 6 (პარაგრაფი 2), 19, 20 (პარაგრაფი 1), 23 (პარაგრაფი 1), 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 3 (პარაგრაფი 3), 23 (პარაგრაფი 1), 39,

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 3), 39, 23 (პარაგრაფი 1)

სტანდარტი 10: მზრუნველი პირის ურთიერთობა ბავშვთან ეფუძნება ურთიერთგაგებასა და პატივისცემას

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 23 (პარაგრაფი 1), 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 23 (პარაგრაფი 1), 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1), 6 (პარაგრაფი 2), 23 (პარაგრაფი 1), 39

სტანდარტი 11: ბავშვს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას აქტიური მონაწილეობა მიიღოს იმ საკითხების გადაწყვეტაში, რომლებიც უშუალო გავლენას ახდენენ მის ცხოვრებაზე

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: 2, 3 (პარაგრაფი 1), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17

სტანდარტი 12: ბავშვზე ზრუნვა ხორციელდება სათანადო საცხოვრებელ პირობებში

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 6 (პარაგრაფი 2), 15, 20 (პარაგრაფი 1), 26, 27, 28, 31

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 15, 23 (პარაგრაფი 1), 25, 26, 27, 28, 31, 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 6 (პარაგრაფი 2), 3 (პარაგრაფი 1), 11 (პარაგრაფი 1), 15, 23 (პარაგრაფი 1), 25, 26, 27, 28, 31, 39

სტანდარტი 13: განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე ბავშვებზე ხორციელდება სათანადო ზრუნვა

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1, 2 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 19, 20 (პარაგრაფი 1), 23 (პარაგრაფი 1, 2 ან 3), 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 23 (პარაგრაფი 1, 2 და 3), 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 2, 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 23 (პარაგრაფი 1, 2 და 3), 39

სტანდარტი 14: ბავშვს/ახალგაზრდას მუდმივად ამზადებენ დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 19, 20 (პარაგრაფი 1), 26, 28, 39,

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 26, 28, 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 26, 28, 39

სტანდარტი 15: ზრუნვიდან გასვლის პროცესი სრულყოფილად იგეგმება და ხორციელდება

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 3 (პარაგრაფი 2 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 19, 20 (პარაგრაფი 1), 25, 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 26, 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 17, 26, 39

სტანდარტი 16: კომუნიკაცია ზრუნვიდან გასვლის პროცესში მყარდება სასარგებლო და სათანადო გზით

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 16, 17, 19, 20 (პარაგრაფი 1), 23 (პარაგრაფი 1), 39

მშობლებთან მიმართებაში: მუხლები: 5, 17, 3 (პარაგრაფი 1), 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 16, 18 (პარაგრაფი 1 და 2)

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 16, 17, 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 3), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 9 (პარაგრაფი 2), 12, 13, 16, 17, 39

სტანდარტი 17: ბავშვს/მოზარდს ანიჭებენ უფლებამოსილებას და უწევენ მხარდაჭერას, რომ მან მონაწილეობა მიიღოს ზრუნვიდან გასვლის პროცესში

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 18 (პარაგრაფი 2), 19, 20 (პარაგრაფი 1), 26, 39

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 18 (პარაგრაფი 2), 39, 23 (პარაგრაფი 1), 26

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 3 (პარაგრაფი 1), 39, 23 (პარაგრაფი 1), 26

სტანდარტი 18: უზრუნველყოფილია ზრუნვის შემდგომი გრძელვადიანი მხარდაჭერა (ფოლლოუ უპ) და ბავშვს/ახალგაზრდას აქვს ურთიერთობის საშუალება

ბავშვთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1 და 2), 6 (პარაგრაფი 2), 19, 20 (პარაგრაფი 1), 26, 39

მშობლებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6, 18 (პარაგრაფი 1 და 2), 26

ბავშვთა დაცვის სამსახურებთან და/ან მზრუნველ ორგანიზაციებთან მიმართებაში: მუხლები: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 (პარაგრაფი 2), 18 (პარაგრაფი 2), 23 (პარაგრაფი 1), 26, 39

პასუხისმგებელ პირთან და/ან მზრუნველ პირთან მიმართებაში: 3 (პარაგრაფი 1), 5, 6 პარაგრაფი, 23 (პარაგრაფი 1), 26, 39

ბავშვის უფლებათა კონვენცია

მიღებულ იქნა და რატიფიცირებისათვის ღია გახდა გენერალური ასამბლეის რეზოლუციით 44/25 1989

წლის 20 ნოემბერს

ძალაში შევიდა 1990 წლის 2 სექტემბერს, 49-ე მუხლის შესაბამისად

პრეამბულა

წინამდებარე კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები

მიიჩნევენ რა, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ დეკლარირებული პრინციპების შესაბამისად საზოგადოების ყველა წევრის ღირსების, თანასწორი და ხელშეუვალი უფლებების აღიარება არის დედამიწაზე თავისუფლების, სამართლიანობისა და მშვიდობის უზრუნველყოფის საფუძველი,

მხედველობაში იღებენ რა, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ხალხებმა წესდებაში ცხადვეს თავიანთი ერთგულება ადამიანის ძირითადი უფლებების, ადამიანის პიროვნების ღირსებისა და ღირებულებისადმი და მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი მეტი თავისუფლების პირობებში ხელი შეუწყონ სოციალურ პროგრესსა და ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებას,

აღიარებენ რა, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციამ ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციაში და ადამიანის უფლებათა შესახებ საერთაშორისო პაქტებში გამოაცხადა, რომ ყოველ ადამიანს უნდა ჰქონდეს ამ დოკუმენტებში მითითებული ყველა უფლება და თავისუფლება განურჩევლად ისეთი ნიშნებისა, როგორცაა რასა, კანის ფერი, სქესი, ენა, რელიგია, პოლიტიკური თუ სხვა მრწამსი, ეროვნული თუ სოციალური წარმოშობა, ქონებრივი მდგომარეობა, დაბადება თუ სხვა ვითარებანი,

ითვალისწინებენ რა, რომ ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციაში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციამ გამოაცხადა ბავშვთა უფლება, განსაკუთრებული მზრუნველობით იყვნენ გარემოსილნი,

დარწმუნებული არიან რა, რომ ოჯახი, როგორც საზოგადოების ძირითადი უჯრედი და მისი წევრების, განსაკუთრებით კი ბავშვების, ზრდისა და კეთილდღეობის ბუნებრივი გარემო, აუცილებლად უნდა იყოს დაცული და მას აუცილებლად უნდა გაეწიოს თანადგომა, რათა მან თავის თავზე სრულად აიღოს საზოგადოებრივი ვალდებულებანი,

აღიარებენ რა, რომ ბავშვის პიროვნების სრული და ჰარმონიული განვითარებისათვის აუცილებელია იგი იზრდებოდეს ოჯახურ გარემოში, ბედნიერების, სიყვარულის და ურთიერთგაგების ატმოსფეროში,

მიიჩნიათ რა, რომ ბავშვი სრულყოფილად უნდა იყოს მოზადებული საზოგადოებაში დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის და აღიზარდოს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებაში გაცხადებული იდელების, განსაკუთრებით კი მშვიდობის, ადამიანის ღირსების პატივისცემის, შემწყნარებლობის, თავისუფლების, თანასწორობისა და სოლიდარობის სულისკვეთებით,

მხედველობაში იღებენ რა, რომ ბავშვის ასეთი განსაკუთრებული დაცვის

აუცილებლობა გათვალისწინებულია ბავშვის უფლებათა ქენევის 1924 წლის დეკლარაციით, 1959 წლის 20 ნოემბერს გენერალური ასამბლეის მიერ მიღებული ბავშვის უფლებათა დეკლარაციით და აღიარებულია ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციით, მოქალაქეობრივი და პოლიტიკური უფლებების საერთაშორისო პაქტით (კერძოდ, მისი 23-ე და 24-ე მუხლებით), ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების საერთაშორისო პაქტით (კერძოდ, მე-10 მუხლით), აგრეთვე ბავშვთა კეთილდღეობის საკითხებზე მომუშავე სპეციალიზებული დაწესებულებებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების შესაბამისი დოკუმენტებით,

მხედველობაში იღებენ რა ბავშვის უფლებათა დეკლარაციის მითითებას, რომ „ბავშვს, მისი ფიზიკური და გონებრივი მოუძვინფებლობის გამო, ესაჭიროება სპეციალური დაცვა და ზრუნვა, შესატყვისი სამართლებრივი დაცვის ჩათვლით, როგორც დაბადებამდე, ისე დაბადების შემდეგ“.

ეყრდნობიან რა დეკლარაციის დებულებებს იმ სოციალური და სამართლებრივი პრინციპების შესახებ, რომლებიც მოიცავს ბავშვების დაცვასა და კეთილდღეობას, განსაკუთრებით ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე ბავშვთა აღსაზრდელად გადაცემისა და შვილად აყვანისას, არასრულწლოვანთა მიმართ მართლმსაჯულების აღსრულების გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისეულ მინიმალურ სტანდარტულ წესებს („პეკინის წესები“), განსაკუთრებულ ვითარებაში და შეიარაღებული კონფლიქტების დროს ქალთა და ბავშვთა დაცვის შესახებ დეკლარაციას,

აღიარებენ რა, რომ მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში არიან ბავშვები, რომლებიც ცხოვრობენ განსაკუთრებით რთულ პირობებში და რომ ასეთი ბავშვები საჭიროებენ განსაკუთრებულ ყურადღებას,

სათანადოდ ითვალისწინებენ რა ბავშვის დაცვისა და ჰარმონიული განვითარებისათვის ყოველი ხალხის ტრადიციებისა და კულტურული ფასეულობების მნიშვნელობას,

აღიარებენ რა ყველა ქვეყანაში, კერძოდ, განვითარებად ქვეყნებში ბავშვთა ცხოვრების გაუმჯობესებისათვის საერთაშორისო თანამშრომლობის მნიშვნელობას,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

ნაწილი I

მუხლი 1

წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის ბავშვად ითვლება 18 წლამდე ასაკის ყოველი ადამიანი, თუკი რომელიმე ქვეყნის კანონმდებლობის მიხედვით ბავშვი უფრო ადრე არ აღწევს სრულწლოვანებას.

მუხლი 2

1. მონაწილე სახელმწიფოები პატივს სცემენ და უზრუნველყოფენ მათი იურისდიქციის ფარგლებში მყოფი თითოეული ბავშვის ყველა უფლებას, რომელიც წინამდებარე კონვენციითაა გათვალისწინებული, ნებისმიერი სახის დისკრიმინაციის გარეშე, რასის, კანის ფერის, სქესის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა მრწამსის, ეროვნული, ეთნიკური თუ სოციალური წარმოშობის, ქონებრივი მდგომარეობის, ბავშვის, მისი მშობლებისა და კანონიერი მეურვეების ჯანმრთელობისა და დაბადების მდგომარეობის ან სხვა რამ ვითარების განურჩევლად.

2. მონაწილე სახელმწიფოები ყოველგვარ აუცილებელ ზომას ღებულობენ დისკრიმინაციის ყველა იმ ფორმისა და სასჯელისაგან ბავშვის დაცვის უზრუნველსაყოფად, რომლებიც უკავშირდება ბავშვის, ბავშვის მშობლების, კანონიერი მეურვეების ან ოჯახის სხვა წევრთა სტატუსს, საქმიანობას, მათ მიერ გამოთქმულ შეხედულებებს და მათ გამჟღავნებულ მრწამსს.

მუხლი 3

1. ბავშვის მიმართ ნებისმიერ ქმედებათა განხორციელებისას, მიუხედავად იმისა, თუ ვინ არის მათი განმახორციელებელი, - სახელმწიფო თუ კერძო დაწესებულებები, რომლებიც მუშაობენ სოციალური უზრუნველყოფის საკითხებზე, სასამართლოები, ადმინისტრაციული თუ საკანონმდებლო ორგანოები - უპირველესი ყურადღება ეთმობა ბავშვის ინტერესების დაცვის უკეთ უზრუნველყოფას.

2. მონაწილე სახელმწიფოები, ითვალისწინებენ რა ბავშვის მშობლის, ბავშვის მიმართ პასუხისმგებლობის მტვირთველი კანონიერი მეურვეებისა და სხვა პირების უფლებებსა და მოვალეობებს, ვალდებულებას იღებენ უზრუნველყონ ბავშვი ისეთი დაცვითა და მზრუნველობით, რომელიც აუცილებელია მისი კეთილდღეობისათვის და ამისათვის იღებენ ყველა საკანონმდებლო და ადმინისტრაციულ ზომას.

3. მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ, რომ ბავშვისათვის ზრუნვაზე ან მის დაცვაზე პასუხისმგებელი დაწესებულებები, სამსახურები ან ორგანოები შეესაბამებოდნენ კომპეტენტური ორგანოების მიერ დაწესებულ ნორმებს, კერძოდ, უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში მათი პერსონალის რიცხოვნობისა და ვარგისიანობის, აგრეთვე კომპეტენტური ზედამხედველობის თვალსაზრისით.

მუხლი 4

მონაწილე სახელმწიფოები ღებულობენ ყველა აუცილებელ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ და სხვაგვარ ზომას წინამდებარე კონვენციით აღიარებულ უფლებათა განსახორციელებლად. მონაწილე სახელმწიფოები ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ უფლებათა რეალიზაციისათვის ასეთ ზომებს ღებულობენ მათ ხელთ არსებული რესურსების მაქსიმალური გამოყენებით, აუცილებლობის შემთხვევაში კი - საერთაშორისო თანამშრომლობის ფარგლებში.

მუხლი 5

მონაწილე სახელმწიფოები პატივს მიაგებენ მშობლებისა და შესაბამის შემთხვევებში ადგილობრივი ადათ-წესების შესატყვისად ფართოდ გაგებული ოჯახის წევრების ან თემის, მეურვეებისა და სხვა პირების უფლებებსა და მოვალებებს, რომლებიც კანონის მიხედვით პასუხისმგებელი არიან ბავშვზე, იმაზე, რომ სათანადოდ ხელმძღვანელობდნენ ბავშვს წინამდებარე კონვენციით აღიარებულ უფლებათა განხორციელებაში და აკეთებდნენ ამას ბავშვის უნართა განვითარების გათვალისწინებით.

მუხლი 6

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ, რომ ყოველ ბავშვს აქვს სიცოცხლის ხელშეუხებელი უფლება.
2. მონაწილე სახელმწიფოები შესაძლებლობისამებრ მაქსიმალურად უზრუნველყოფენ ბავშვის სიცოცხლის შენარჩუნებასა და ჯანსაღ განვითარებას.

მუხლი 7

1. ბავშვი რეგისტრაციას გადის დაბადებისთანავე და მას დაბადებიდანვე გააჩნია უფლება, ჰქონდეს სახელი და შეიძინოს მოქალაქეობა, აგრეთვე, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, უფლებამოსილია იცნობდეს თავის მშობლებს და გარემოსილი იყოს მათი მზრუნველობით.
2. მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ ამ უფლებათა განხორციელებას საკუთარი ეროვნული კანონმდებლობის შესატყვისად და თავისი მოვალეობების შესრულებას ამ სფეროში შესაბამისი საერთაშორისო დოკუმენტების თანახმად, კერძოდ, იმ შემთხვევაში, თუკი სხვაგვარად ბავშვს არ ექნება მოქალაქეობა.

მუხლი 8

1. მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულია იღებენ პატივი სცენ ბავშვის უფლებას, შეინარჩუნოს თავისი ინდივიდუალობა, მოქალაქეობის, სახელისა და ოჯახური კავშირების ჩათვლით, როგორც ეს გათვალისწინებულია კანონით და არ დაუშვან ამაში კანონსაწინააღმდეგო ჩარევა.
2. თუ ბავშვი უკანონოდ კარგავს თავისი ინდივიდუალობის ნაწილს ან მის ყველა ელემენტს, მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ მას აუცილებელი მფარველობით და დახმარებას აღმოუჩინენ მისი ინდივიდუალობის უსწრაფესი აღდგენისათვის.

მუხლი 9

1. მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ, რომ ბავშვი არ დაშორდეს თავის მშობლებს მათი სურვილის საწინააღმდეგოდ, იმ შემთხვევათა გამოკლებით, როცა კომპეტენტური ორგანოები, სასამართლო გადაწყვეტილების თანახმად, სათანადო კანონისა და პროცედურის შესაბამისად განსაზღვრავენ, რომ ასეთი

დაშორება აუცილებელია და უკეთ ემსახურება ბავშვის ინტერესებს. ეს შეიძლება აუცილებელი გახდეს ამა თუ იმ კონკრეტულ შემთხვევაში, მაგალითად, როცა მშობლები სასტიკად ექცვიან ბავშვს და არ ზრუნავენ მასზე, ან როცა მშობლები ცხოვრობენ ცალ-ცალკე და აუცილებელია ბავშვის საცხოვრებელი ადგილის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღება.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, ნებისმიერი განხილვის დროს ყველა დაინტერესებულ მხარეს შესაძლებლობა ეძლევა, მონაწილეობა მიიღოს საქმის განხილვაში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრებები.

3. მონაწილე სახელმწიფოები პატივს სცემენ ერთ ან ორივე მშობელს დაცვილებული ბავშვის უფლებას, რეგულარული პირადი ურთიერთობები და პირდაპირი კონტაქტები ჰქონდეს ორივე მშობელთან, იმ შემთხვევის გარდა, როცა ეს ეწინააღმდეგება ბავშვის ყველაზე ჭეშმარიტ ინტერესებს.

4. იმ შემთხვევაში, როცა ასეთი დაშორება გამომდინარეობს მონაწილე სახელმწიფოთა რომელიმე გადაწყვეტილებიდან, ანუ როცა საქმე ეხება, მაგალითად, ერთი ან ორივე მშობლის ან ბავშვის დაპატიმრებას, გასახლებას, დეპორტაციას ან სიკვდილს (მოცემული პირის სახელმწიფო გამგებლობაში ყოფნისას ნებისმიერი მიზეზით გამოწვეული სიკვდილის ჩათვლით), მონაწილე სახელმწიფო ასეთ მშობლებს, ბავშვს ან, თუ ეს აუცილებელია, ოჯახის სხვა წევრს მათი თხოვნით აძლევს აუცილებელ ინფორმაციას ოჯახიდან წასული წევრის/წევრების ადგილსამყოფელის შესახებ, თუ ამ ინფორმაციის მიცემა ზიანს არ აყენებს ბავშვის კეთილდღეობას. მონაწილე სახელმწიფოები შემდგომში უზრუნველყოფენ, რომ ასეთი თხოვნა თავისთავად არ იწვევდეს შესაბამისი პირისათვის (პირთათვის) არასასურველ შედეგებს.

მუხლი 10

1. მონაწილე სახელმწიფოთა მიერ მე-9 მუხლის 1-ლი პუნქტით თავის თავზე აღებული ვალდებულების შესაბამისად, ბავშვის ან მისი მშობლის განცხადება ოჯახის გამოლიანების მიზნით მონაწილე სახელმწიფოში შესვლის ან იქიდან გასვლის თაობაზე მონაწილე სახელმწიფოებმა უნდა განიხილონ პოზიტიურად, ჰუმანურად და ოპერატიულად. მონაწილე სახელმწიფოები შემდგომში უზრუნველყოფენ, რომ ასეთი თხოვნის წარდგენას არ მოჰყვება არასასურველი შედეგები განმცხადებლის ან მათი ოჯახის წევრებისათვის.

2. ბავშვს, რომლის მშობლებიც სხვადასხვა სახელმწიფოში ცხოვრობენ, უფლება გააჩნია, განსაკუთრებული ვითარების გარდა, რეგულარული პირადი ურთიერთობები და პირდაპირი კონტაქტები ჰქონდეს ორივე მშობელთან. ამ მიზნით მონაწილე სახელმწიფოები, მე-9 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად, პატივს სცემენ ბავშვისა და მისი მშობლების უფლებას დატოვონ ნებისმიერი ქვეყანა, საკუთარი ქვეყნის ჩათვლით, და დაბრუნდნენ თავის ქვეყანაში. ნებისმიერი ქვეყნის დატოვების უფლების მიმართ მოქმედებს მხოლოდ ისეთი შეზღუდვები, რომლებიც დადგენილია კანონით და აუცილებელია სახელმწიფო უშიშროების, საზოგადოებრივი წესრიგის (ორდრე პუბლიც), მოსახლეობის ჯანმრთელობის ან ზნეობის, ან სხვა პირთა უფლებებისა და თავისუფლების დაცვისათვის და შეთავსებადია წინამდებარე კონვენციაში აღიარებულ სხვა უფლებებთან.

მუხლი 11

1. მონაწილე სახელმწიფოები ღებულობენ ზომებს ბავშვთა უკანონოდ გადაადგილების ან საზღვარგარეთ მათი უკანონოდ დატოვების წინააღმდეგ საბრძოლველად.

2. ამ მიზნით მონაწილე სახელმწიფოები ხელს უწყობენ ორმხრივი ან მრავალმხრივი შეთანხმებების დადებას ან მოქმედ შეთანხმებებთან შეერთებას.

მუხლი 12

1. მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ საკუთარი შეხედულებების ჩამოყალიბების უნარის მქონე ბავშვის უფლებას, თავისუფლად გამოთქვას თავისი შეხედულებები ნებისმიერ საკითხზე, რომელიც მას ეხება, ამასთან, ბავშვის შეხედულებებს სათანადო ყურადღება ეთმობა მისი ასაკისა და სიმწიფის შესაბამისად.

2. ამ მიზნით ბავშვს, კერძოდ, ეძლევა შესაძლებლობა, მოუსმინონ მას სასამართლო თუ ადმინისტრაციული წესით ნებისმიერი საქმის განხილვისას, რომელიც ბავშვს ეხება, როგორც უშუალოდ, ასევე წარმომადგენლის ან შესაბამისი ორგანოს მეშვეობით, ეროვნული კანონმდებლობის პროცესუალური ნორმებით გათვალისწინებული წესით.

მუხლი 13

1. ბავშვს უფლება აქვს თავისუფლად გამოთქვას თავისი აზრი; ეს უფლება მოიცავს თავისუფლებას, საზღვრების არსებობის მიუხედავად მოიძიოს, მიიღოს ან გადასცეს ნებისმიერი სახის ინფორმაცია ან იღუპოს ზეპირი, წერილობითი თუ ბეჭდური ფორმით, ბავშვის არჩევანისამებრ.
2. ამ უფლების განხორციელება, შესაძლოა, ერთგვარად შეიზღუდოს, მაგრამ ეს შეზღუდვა კანონით გათვალისწინებული და აუცილებელი უნდა იყოს:
 - ა) სხვა პირთა უფლებებისა და რეპუტაციის პატივისცემისათვის;
 - ბ) სახელმწიფო უშიშროების ან საზოგადოებრივი წესრიგის (ორდრე პუბლიც), ან მოსახლეობის ჯანმრთელობის ან ზნეობის დაცვისათვის.

მუხლი 14

1. მონაწილე სახელმწიფოები პატივს სცემენ ბავშვის აზრის, სინდისის და რელიგიური რწმენის თავისუფლებას.
2. მონაწილე სახელმწიფოები პატივს სცემენ მშობელთა და შესაბამის შემთხვევაში კანონიერ მეურვეთა უფლებებსა და მოვალებებს, უხელმძღვანელონ ბავშვს მისი უფლებების იმ მეთოდით განხორციელებაში, რომელიც შეესატყვისება ბავშვის განვითარებად უნარებს.
3. რელიგიური აღმსარებლობის ან რწმენის თავისუფლება შეიძლება დაექვემდებაროს მხოლოდ იმ შეზღუდვებს, რომლებიც დადგენილია კანონით და აუცილებელია სახელმწიფო უშიშროების, საზოგადოებრივი წესრიგის, მოსახლეობის ზნეობისა და ჯანმრთელობის ან სხვა პირთა ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლების დაცვისათვის.

მუხლი 15

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ ბავშვის უფლებას, სარგებლობდეს ასოციაციებისა და მშვიდობიანი შეკრებების თავისუფლებით.
2. მოცემული უფლების განხორციელების მიმართ არ შეიძლება დაწესდეს რაიმე შეზღუდვა, გარდა შეზღუდვებისა, რომლებიც დაწესდება კანონის შესაბამისად და აუცილებელია დემოკრატიულ საზოგადოებაში სახელმწიფო უშიშროების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების, საზოგადოებრივი წესრიგის (ორდრე პუბლიც) ინტერესებისათვის, ან მოსახლეობის ჯანმრთელობის ან ზნეობის, ან სხვა პირთა უფლებებისა და თავისუფლების დაცვისათვის.

მუხლი 16

1. არც ერთი ბავშვი არ შეიძლება იყოს პირადი და ოჯახური ცხოვრების, საცხოვრებელი ბინის ხელშეუხებლობის ან კორესპონდენციის საიდუმლოების უფლებათა მის მიერ განხორციელებაში თვითნებური ან უკანონო ჩარევის, ან მისი ღირსებისა და რეპუტაციის უკანონო ხელყოფის ობიექტი.
2. ბავშვს უფლება აქვს, კანონით იყოს დაცული მსგავსი ჩარევის ან ხელყოფისაგან.

მუხლი 17

მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა მნიშვნელოვან როლს და უზრუნველყოფენ ბავშვისათვის სხვადასხვა ეროვნული და საერთაშორისო წყაროებით გავრცელებული ინფორმაციისა და მასალების მისაწვდომობას, განსაკუთრებით ისეთი ინფორმაციისა და მასალებისა, რომლებიც მიმართულია ბავშვის სოციალური, სულიერი და მორალური კეთილდღეობისაკენ, აგრეთვე ჯანსაღი ფიზიკური და ფსიქიკური განვითარების ხელშეწყობისაკენ. ამ მიზნით მონაწილე სახელმწიფოები –

- ა) ახდენენ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით იმ ინფორმაციისა და მასალების გავრცელების წახალისებას, რომელიც სასარგებლოა ბავშვის სოციალური და კულტურული განვითარების თვალსაზრისით და გამოხატავს 29-ე მუხლის სულისკვეთებას;
- ბ) ახდენენ საერთაშორისო თანამშრომლობის წახალისებას სხვადასხვა კულტურული, ეროვნული და საერთაშორისო წყაროებიდან მოპოვებული ამგვარი ინფორმაციისა და მასალების მოძიების, გაცვლისა და გავრცელების მიზნით;
- გ) ახდენენ საბავშვო ლიტერატურის გამოცემისა და გავრცელების წახალისებას.
- დ) ახდენენ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების წახალისებას, რათა მათ განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმონ იმ ბავშვის ენობრივ მოთხოვნილებებს, რომელიც მიეკუთვნება რომელიმე უმცირესობის ჯგუფს ან მკვიდრ მოსახლეობას;
- ე) ახდენენ იმ სახის ინფორმაციისა და მასალებისაგან ბავშვის დაცვის სათანადო პრინციპების შემუშავების წახალისებას, რომელიც საზიანოა მისი კეთილდღეობისათვის, მე-13 და მე-18 მუხლების დებულებათა გათვალისწინებით.

მუხლი 18

1. მონაწილე სახელმწიფოები ყველაფერს აკეთებენ, რათა უზრუნველყონ ბავშვის აღზრდასა და განვითარებაზე ორივე მშობლის საერთო და თანაბარი პასუხისმგებლობის პრინციპის აღიარება. მშობლებს ან შესაბამის შემთხვევებში კანონიერ მეურვეებს ეკისრებათ ძირითადი პასუხისმგებლობა ბავშვის აღზრდასა და განვითარებაზე, ბავშვის ყველაზე ჭეშმარიტი ინტერესები წარმოადგენს მათი ზრუნვის მთავარ საგანს.
2. წინამდებარე კონვენციაში გამოკვეთილ უფლებათა განხორციელების გარანტიის შექმნისა და ხელშეწყობის მიზნით მონაწილე სახელმწიფოები სათანადო დახმარებას უწყვენ მშობლებსა და კანონიერ მეურვეებს მათი მოვალეობის შესრულებაში, აღზარდონ ბავშვი და უზრუნველყოფენ საბავშვო დაწესებულებათა ქსელის განვითარებას.
3. მონაწილე სახელმწიფოები ყველა აუცილებელ ზომას დებულობენ იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ბავშვებს, რომელთა მშობლებიც მუშაობენ, უფლება ჰქონდეთ ისარგებლონ მათთვის განკუთვნილი სამსახურებითა და დაწესებულებებით, რომელთაც ბავშვთა მოვლა-პატრონობა ეკისრებათ.

მუხლი 19

1. მონაწილე სახელმწიფოები ყველა აუცილებელ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ, სოციალურ და საგანმანათლებლო ზომას დებულობენ იმ მიზნით, რათა ბავშვი დაიცვან მშობლების, კანონიერი მეურვეების ან ბავშვზე მზრუნველი ნებისმიერი სხვა პირის მხრიდან ყველანაირი ფორმის ფიზიკური თუ ფსიქოლოგიური ძალადობისაგან, შეურაცხყოფისა თუ ბოროტად გამოყენებისაგან, მზრუნველობის მოკლებისა თუ დაუდევარი მოპყრობისაგან, უხეში მოქცევისა თუ ექსპლუატაციისაგან, სექსუალური ბოროტების ჩათვლით.
2. დაცვის ასეთი ღონისძიებები აუცილებლობის შემთხვევაში მოიცავს ეფექტურ პროცედურებს სოციალური პროგრამების შემუშავებისათვის იმ მიზნით, რათა აუცილებელი მხარდაჭერა აღმოუჩინონ ბავშვს და იმ პირებს, ვინც მასზე ზრუნავს, აგრეთვე ხელი შეუწყონ ბავშვთა მიმართ სასტიკი დამოკიდებულების ზემოთაღნიშნული გამოვლინებების თავიდან აცილების, წინასწარი გამოძიებების, შეტყობინების, განსახილველად გადაცემის, გამოძიების, მკურნალობის და სხვა ღონისძიებების განხორციელებას, აუცილებლობის შემთხვევაში კი - სასამართლო პროცედურის აღძვრას.

მუხლი 20

1. ბავშვს, რომელიც დროებით ან მუდმივად მოკლებულია ოჯახურ გარემოს, ანდა, მისივე ყველაზე ჭეშმარიტი ინტერესებიდან გამომდინარე, არ შეიძლება დარჩეს ასეთ გარემოში, უფლება აქვს სახელმწიფოს განსაკუთრებული მფარველობითა და დახმარებით სარგებლობდეს.
2. მონაწილე სახელმწიფოები თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად უზრუნველყოფენ ასეთი ბავშვის მიმართ მზრუნველობის ფორმის შეცვლას.
3. ასეთი მზრუნველობა შეიძლება მოიცავდეს, კერძოდ, ბავშვის აღსაზრდელად გადაცემას, მუსლიმანური სამართლის “კაფალას”, შვილად აყვანას ან აუცილებლობის შემთხვევაში ბავშვთა მოვლა-პატრონობისათვის მოწოდებულ შესაბამის დაწესებულებაში მის მოთავსებას. მზრუნველობის ფორმის შეცვლის ვარიანტების განხილვისას აუცილებელია სათანადოდ იქნეს გათვალისწინებული ბავშვის აღზრდის მემკვიდრეობითობის სასურველობა და მისი ეთნიკური წარმომავლობა, რელიგიური და კულტურული კუთვნილება და მშობლიური ენა.

მუხლი 21

მონაწილე სახელმწიფოები, რომლებიც აღიარებენ ან თანხმდებიან შვილად აყვანის სისტემის არსებობას, უზრუნველყოფენ, რომ ბავშვის ყველაზე ჭეშმარიტი ინტერესები გათვალისწინებული იქნეს უწინარეს ყოვლისა, და ისინი:

ა) უზრუნველყოფენ, რომ ბავშვის შვილად აყვანის ნებართვას იძლეოდეს მხოლოდ კომპეტენტური ხელისუფლება, რომელიც სათანადო კანონებისა და პროცედურების შესაბამისად და საქმესთან დაკავშირებული სარწმუნო

ინფორმაციის საფუძველზე განსაზღვრავს, რომ შვილად აყვანა დასაშვებია მშობლებთან, ნათესავებთან და კანონიერ მეურვეებთან მიმართებაში ბავშვის სტატუსის გათვალისწინებით და რომ, თუ ეს საჭიროა, დაინტერესებული პირები შეგნებულად დათანხმდნენ შვილად აყვანას ისეთი კონსულტაციის საფუძველზე, როგორც შეიძლება აუცილებელი იყოს;

ბ) აღიარებენ, რომ შვილად აყვანა სხვა ქვეყანაში შეიძლება განხილული იქნეს, როგორც ბავშვის მოვლის ალტერნატიული საშუალება, თუ ბავშვი არ შეიძლება აღსაზრდელად გადაეცეს ან შეუერთდეს ოჯახს, რომელიც შეიძლება უზრუნველყოფდეს მისი აღზრდა ან შვილად აყვანა და თუ იმ ქვეყანაში, სადაც ბავშვი დაიბადა, შეუძლებელია მისი შესაფერისი რამენაირი მოვლა-პატრონობის უზრუნველყოფა;

გ) უზრუნველყოფენ, რომ სხვა ქვეყანაში ბავშვის შვილად აყვანის შემთხვევაში არსებობდეს ისეთივე გარანტიები და ნორმები, როგორც არსებობს ქვეყნის შიგნით შვილად აყვანის დროს;

დ) იღებენ ყველა აუცილებელ ზომას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სხვა ქვეყანაში შვილად აყვანის დროს ამ საქმესთან დაკავშირებულ პირებს არ მიეცეთ გაუმართლებელი ფინანსური მოგების მიღების საშუალება;

ე) აუცილებელ შემთხვევაში ხელს უწყობენ წინამდებარე მუხლის მიზნების მიღწევას ორმხრივი და მრავალმხრივი ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების დადების გზით და ცდილობენ ამ საფუძველზე უზრუნველყონ, რომ ბავშვის მოწყობა სხვა ქვეყანაში ხორციელდებოდეს კომპეტენტური ხელისუფლების ან ორგანოების მიერ.

მუხლი 22

1. მონაწილე სახელმწიფოები აუცილებელ ზომებს იღებენ, რათა უზრუნველყონ, რომ ბავშვმა, რომელსაც სურს მიიღოს ლტოლვილის სტატუსი ან რომელიც შესატყვისი საერთაშორისო ან საშინაო სამართლისა და პროცედურების ძალით ითვლება ლტოლვილად და რომელსაც თან ახლავს ან არ ახლავს მშობლები ან ნებისმიერი სხვა პირი, ისარგებლოს სათანადო დაცვითა და ჰუმანიტარული დახმარებით წინამდებარე კონვენციაში და ადამიანის უფლებებისადმი მიძღვნილ იმ სხვა საერთაშორისო ან ჰუმანიტარულ დოკუმენტებში აღიარებული უფლებების გამოყენებისას, რომელთა მონაწილენი არიან აღნიშნული სახელმწიფოები.

2. ამ მიზნით მონაწილე სახელმწიფოები, როცა ამას აუცილებლად მიიჩნევენ, ხელს უწყობენ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისა და იმ სხვა კომპეტენტური სამთავრობათაშორისო ან არასამთავრობო ორგანიზაციების მცდელობას, რომლებიც თანამშრომლობენ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციასთან, დაიცვან ასეთი ბავშვი, დაეხმარონ მას და მოძებნონ ნებისმიერი ლტოლვილი ბავშვის მშობლები თუ ოჯახის სხვა წევრები, რათა მიიღონ მისი ოჯახთან შეერთებისათვის აუცილებელი ინფორმაცია. იმ შემთხვევაში, როცა არ ხერხდება მშობლების ან ოჯახის სხვა წევრების მოძებნა, მაშინ ბავშვი, როგორც ამას ითვალისწინებს წინამდებარე კონვენცია, უზრუნველყოფილია ისეთივე დაცვით, როგორც სხვა ნებისმიერი ბავშვი, რომელიც რაიმე მიზეზის გამო მუდმივად ან დროებით მოკლებულია ოჯახურ გარემოს.

მუხლი 23

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ, რომ გონებრივად ან ფიზიკურად უნარშეზღუდული ბავშვი სრულფასოვნად და ღირსეულად უნდა ცხოვრობდეს იმგვარ პირობებში, რომლებიც უძლიერებს მას ღირსების გრძნობას, საკუთარი თავის რწმენას და უადვილებს საზოგადოების ცხოვრებაში აქტიურ მონაწილეობას.
2. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ უნარშეზღუდული ბავშვის უფლებას, სარგებლობდეს განსაკუთრებული მზრუნველობით და სათანადო რესურსების არსებობის პირობებში, ახალისებენ და უზრუნველყოფენ ამ უფლების მქონე ბავშვისათვის და მის მიმართ მზრუნველობაზე პასუხისმგებელი პირებისათვის ისეთი დახმარების გაწევას, როგორცაა ითხოვდნენ და რომელიც შესაბამეა ბავშვისა და მისი მშობლების, ან იმ სხვა პირთა მდგომარეობას, რომლებიც უზრუნველყოფენ ბავშვზე მზრუნველობას.
3. უნარშეზღუდული ბავშვის განსაკუთრებულ საჭიროებათა აღიარების ნიშნად, წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, დახმარება, მშობლებისა და ბავშვზე მზრუნველობის უზრუნველყოფი სხვა პირების ფინანსური რესურსების გათვალისწინებით შეძლებისდაგვარად უფასოა, და მიზნად ისახავს უნარშეზღუდულ ბავშვს მისცეს იმის ეფექტური შესაძლებლობა, რომ მან ისარგებლოს საგანმანათლებლო, სამედიცინო, ჯანმრთელობის აღმდგენი, პროფესიული და შრომითი საქმიანობისათვის მოსაშვადებლად საჭირო მომსახურებით და დასვენების საშუალებებით, რაც ბავშვს მაქსიმალურად სრულად ჩართავს სოციალურ ცხოვრებაში და ხელს შეუწყობს მისი პიროვნების განვითარებას, რაც კულტურული და სულიერი თვალსაზრისით მის ზრდასაც მოიცავს.
4. მონაწილე სახელმწიფოები საერთაშორისო თანამშრომლობის სულისკვეთებით ხელს უწყობენ ინფორმაციის გავრცელებას უნარშეზღუდული ბავშვების პროფილაქტიკური ჯანდაცვისა და სამედიცინო, ფსიქოლოგიური და ფუნქციონალური მკურნალობის დარგში, სათანადო რეაბილიტაციის, ზოგადსაგანმანათლებლო და პროფესიული მომზადების მეთოდებზე ინფორმაციის გავრცელების ჩათვლით, აგრეთვე ამ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას იმისათვის, რომ მონაწილე სახელმწიფოებმა გაიფართოვონ ამ დარგში თავიანთი შესაძლებლობები, ცოდნა და გამოცდილება. ამასთან დაკავშირებით განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს განვითარებადი ქვეყნების საჭიროებებს.

მუხლი 24

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ ბავშვის უფლებას, ისარგებლოს ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის ყველაზე უფრო სრულყოფილი მომსახურებით და დაავადებათა მკურნალობისა და ჯანმრთელობის აღდგენის საუკეთესო საშუალებებით. მონაწილე სახელმწიფოები ცდილობენ უზრუნველყონ, რომ არც ერთ ბავშვს არ ჩამოერთვას უფლება, ისარგებლოს ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის ასეთი მომსახურებით.
2. მონაწილე სახელმწიფოები ცდილობენ მიაღწიონ მოცემული უფლების სრულ განხორციელებას და, კერძოდ, აუცილებელ ზომებს იღებენ:
 - ა) ჩვილთა სიკვდილიანობის დონისა და ბავშვთა სიკვდილიანობის შემცირებისათვის;
 - ბ) ყველა ბავშვისათვის აუცილებელი სამედიცინო დახმარებისა და ჯანმრთელობის დაცვის უზრუნველყოფისათვის, იმისათვის, რომ უპირატესი ყურადღება დაეთმოს პირველადი სამედიცინო სანიტარული დახმარების გაწევას;

- გ) დაავადებებთან და შიმშილობასთან ბრძოლისათვის, მათ შორის პირველადი სამედიცინო-სანიტარული დახმარების ფარგლებში, ადვილად ხელმისაწვდომი ტექნოლოგიისა და საკმაო სურსათითა და სასმელი წყლით მომარაგების გზით, გარემოს დაბინძურების საშიშროებისა და რისკის გათვალისწინებით;
- დ) დედებისათვის მშობიარობამდე და მშობიარობის შემდგომ პერიოდში ჯანმრთელობის დაცვის სათანადო მომსახურების გაწევისათვის;
- ე) საზოგადოების ყველა ფენის, კერძოდ, მშობლებისა და ბავშვებისათვის ბავშვთა ჯანმრთელობისა და კვების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების, ძუძუთი კვების უპირატესობების გაცნობის უზრუნველყოფისათვის, ჰიგიენის, ბავშვის საცხოვრებელი გარემოს სანიტარიის დაცვისა და უბედური შემთხვევების თავიდან აცილების, აგრეთვე მათთვის განათლების ხელმისაწვდომობისა და ცოდნის გამოყენებაში დახმარების გაწევისათვის;
- ვ) პროფილაქტიკური სამედიცინო დახმარების და ოჯახის დაგეგმვის სფეროში საგანმანათლებლო მუშაობის გაშლისა და მომსახურების განვითარებისათვის.

3. მონაწილე სახელმწიფოები ატარებენ ყოველგვარ ეფექტურ და აუცილებელ ზომებს იმ ტრადიციული პრაქტიკის აღმოფხვრისათვის, რომელიც უარყოფითად მოქმედებს ბავშვთა ჯანმრთელობაზე.

4. მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულია იღებენ წახალისონ საერთაშორისო თანამშრომლობა და განავითარონ იგი მოცემულ მუხლში აღიარებული უფლების სრული განხორციელების თანდათანობით მიღწევისათვის. ამასთან დაკავშირებით განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს განვითარებადი ქვეყნების საჭიროებებს.

მუხლი 25

მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ კომპეტენტური ორგანოების მიერ მოვლის მიზნით სამეურვეოდ გამწვებული ბავშვის უფლებას, იყოს დაცული და ისარგებლოს ფიზიკური თუ ფსიქიკური მკურნალობით; აღიარებენ ბავშვის უფლებას, პერიოდულად ხდებოდეს მისთვის გაწეული მკურნალობის და მის მიმართ ასეთ მეურვეობასთან დაკავშირებული სხვა პირობების შეფასება.

მუხლი 26

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ ყოველი ბავშვის უფლებას, ისარგებლოს სოციალური უზრუნველყოფის ყველა სიკეთით, სოციალური დაზღვევის ჩათვლით, და აუცილებელ ზომებს იღებენ ამ უფლების სრული განხორციელებისათვის თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად.
2. ეს შეღავათები ბავშვს ეძლევა აუცილებლობისამებრ, მისი და მის რჩენაზე პასუხისმგებელ პირთა რესურსებისა და შესაძლებლობების, აგრეთვე ბავშვის მიერ ან მისი სახელით ამ შეღავათების მიღებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სხვა მოსაზრების გათვალისწინებით.

მუხლი 27

1. მონაწილე სახელმწიფოები ცნობენ ყოველი ბავშვის უფლებას, უზრუნველყოფილი იყოს ცხოვრების ისეთი დონით, რომელიც აუცილებელია მისი ფიზიკური, გონებრივი, სულიერი, ზნეობრივი და სოციალური განვითარებისათვის.
2. მშობელს (მშობლებს) ან ბავშვის სხვა აღმზრდელს ეკისრებათ ძირითადი პასუხისმგებლობა, თავისი უნარისა და ფინანსური შესაძლებლობების ფარგლებში უზრუნველყონ ბავშვის განვითარებისათვის საჭირო ცხოვრების პირობები.

3. მონაწილე სახელმწიფოები, ეროვნული პირობების შესაბამისად და თავიანთი შესაძლებლობების ფარგლებში, აუცილებელ ზომებს იღებენ იმისათვის, რათა დახმარება გაუწიონ მშობლებსა და ბავშვთა აღზრდელ სხვა პირებს ამ უფლების განხორციელებაში, აუცილებლობის შემთხვევაში მატერიალურად ეხმარებიან და თანადგომას უწევენ პროგრამებს, უწინარესად საკვებით, ტანსაცმლითა და საცხოვრებლით უზრუნველყოფის თვალსაზრისით.

4. მონაწილე სახელმწიფოები ყველა აუცილებელ ზომას ახორციელებენ იმისათვის, რათა უზრუნველყონ მშობლების, ან ბავშვზე ფინანსურად პასუხისმგებელ სხვა პირთა მიერ ბავშვის რჩენის აღდგენა, როგორც მონაწილე სახელმწიფოს შიგნით, ისე მის საზღვრებს გარეთ. კერძოდ, თუ ბავშვზე ფინანსურად პასუხისმგებელი პირი და ბავშვი ცხოვრობენ სხვადასხვა სახელმწიფოში, მონაწილე სახელმწიფოები ხელს უწყობენ საერთაშორისო ხელშეკრულებებთან შეერთებას ან ასეთი ხელშეკრულებების დადებას, აგრეთვე სხვა შესაბამისი შეთანხმებების მიღწევას

მუხლი 28

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ, რომ ბავშვს აქვს განათლების უფლება და თანაბარი შესაძლებლობების საფუძველზე ამ უფლების თანდათანობით განხორციელების მიზნით ისინი, კერძოდ:

- ა) აწესებენ უფასო და სავალდებულო დაწყებით განათლებას;
- ბ) ხელს უწყობენ როგორც ზოგადი, ისე პროფესიული საშუალო განათლების სხვადასხვა ფორმების განვითარებას, უზრუნველყოფენ ყველა ბავშვისათვის მათ ხელმისაწვდომობას და ღებულობენ ისეთ აუცილებელ ზომებს, როგორცაა უფასო განათლების შემოღება და აუცილებლობის შემთხვევაში ფინანსური დახმარების გაწევა;
- გ) ყველა აუცილებელი საშუალების გამოყენებით უზრუნველყოფენ უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობას ყველასათვის თითოეულის უნარის შესატყვისად;
- დ) უზრუნველყოფენ განათლებისა და პროფესიული მომზადების სფეროში ინფორმაციისა და მასალების ხელმისაწვდომობას ყველა ბავშვისათვის;
- ე) ღებულობენ ზომებს სკოლებში რეგულარული დასწრების ხელშესაწყობად და სკოლიდან განთავსებულ მოსწავლეთა რიცხვის შესამცირებლად.

2. მონაწილე სახელმწიფოები ყველა აუცილებელ ზომას მიმართავენ, რათა უზრუნველყონ სასკოლო დისციპლინის დაცვა იმ მეთოდებით, რომლებიც ბავშვის ადამიანური ღირსების პატივისცემასა და წინამდებარე კონვენციას ეფუძნება.

3. მონაწილე სახელმწიფოები ახალისებენ და ავითარებენ საერთაშორისო თანამშრომლობას იმ საკითხებში, რომლებიც ეხება განათლებას, კერძოდ, მთელ მსოფლიოში უმეცრებისა და წერა-კითხვის უცოდინარობის ლიკვიდაციისა და სამეცნიერო-ტექნიკური ცოდნისა და სწავლების თანამედროვე მეთოდების მისაწვდომობის ხელშეწყობის მიზნით. ამასთან დაკავშირებით განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს განვითარებადი ქვეყნების საჭიროებებს.

მუხლი 29

1. მონაწილე სახელმწიფოები ეთანხმებიან იმას, რომ ბავშვის განათლება მიმართული უნდა იყოს:

- ა) ბავშვის პიროვნების, ნიჭის, გონებრივი და ფიზიკური უნარების სრული განვითარებისაკენ;
- ბ) ბავშვისათვის ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებებისადმი, აგრეთვე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებაში განცხადებული პრინციპებისადმი პატივისცემის გაღვივებისაკენ;
- გ) ბავშვისათვის თავისი მშობლებისადმი, თავისი კულტურული თვითმყოფადობის, ენის და ფასეულობების პატივისცემის ჩანერგვისაკენ; ბავშვის აღზრდისაკენ იმ ქვეყნის ეროვნული ფასეულობებისადმი პატივისცემის სულისკვეთებით, რომელშიც ის ცხოვრობს, ასევე იმ ქვეყნისა, საიდანაც იგი არის წარმოშობით; ბავშვის პატივისცემის გაღვივებისაკენ მისი საკუთარი ცივილიზაციისაგან განსხვავებული ცივილიზაციისადმი;

დ) თავისუფალ საზოგადოებაში ურთიერთგაგების, მშვიდობის, შემწყნარებლობის, ქალისა და მამაკაცის, ყველა ხალხის, ეთნიკური, ეროვნული და რელიგიური ჯგუფების, მათ შორის მკვიდრი მოსახლეობის წარმომადგენელთა მიმართ თანასწორობისა და მეგობრობის სულისკვეთებით ბავშვის შეგნებული ცხოვრებისათვის მომზადებისაკენ;

ე) გარემოსადმი პატივისცემის სულისკვეთებით ბავშვის აღზრდისაკენ.

2. წინამდებარე ან 28-ე მუხლის არც ერთი ნაწილი არ ზღუდავს ცალკეული პირებისა და ორგანოების თავისუფლებას, შექმნან სასწავლო დაწესებულებები და უხელმძღვანელონ მათ წინამდებარე მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული პრინციპების მუდმივი დაცვისა და იმ მოთხოვნის გათვალისწინებით, რომ ასეთ სასწავლო დაწესებულებებში მიღებული განათლება შეესაბამებოდეს სახელმწიფოს მიერ დადგენილ მინიმალურ ნორმებს.

მუხლი 30

იმ სახელმწიფოებში, სადაც არსებობენ ეთნიკური, რელიგიური ან ენობრივი უმცირესობები ან პირები, რომლებიც მკვიდრ მოსახლეობას მიეკუთვნებიან, ბავშვს, რომელიც ასეთ უმცირესობას ან მკვიდრ მოსახლეობას მიეკუთვნება, არ შეიძლება უარი ეთქვას უფლებაზე, რომ თავისი ჯგუფის სხვა წევრებთან ერთად ეზიაროს საკუთარ კულტურას, აღიაროს თავისი რელიგია და შეასრულოს მისი წეს-ჩვეულებები, აგრეთვე გამოიყენოს მშობლიური ენა.

მუხლი 31

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ, რომ ბავშვს გააჩნია დასვენებისა და თავისუფალი დროის ქონის უფლება, მისი ასაკისათვის შესაფერის თამაშობებსა და გასართობ ღონისძიებებში მონაწილეობის უფლება, აგრეთვე უფლება, თავისუფლად მონაწილეობდეს კულტურულ ცხოვრებაში, ეზიაროს ხელოვნებას.

2. მონაწილე სახელმწიფოები პატივს სცემენ და ახალისებენ ბავშვის უფლებას, ყოველმხრივი მონაწილეობა მიიღოს კულტურულ და შემოქმედებით ცხოვრებაში, ხელს უწყობენ მისთვის სათანადო და თანასწორი შესაძლებლობების შექმნას კულტურული და შემოქმედებითი საქმიანობისათვის, თავისუფალი დროით სარგებლობისა და დასვენებისათვის.

მუხლი 32

1. მონაწილე სახელმწიფოები აღიარებენ ბავშვის უფლებას, დაცული იყოს ეკონომიკური ექსპლუატაციისა და ნებისმიერი ისეთი სამუშაოს შესრულებისაგან, რომელიც შეიძლება ემუქრებოდეს მის ჯანმრთელობას და ხელს უშლიდეს განათლების მიღებაში, ან ზიანს აყენებდეს მის ჯანმრთელობას, ფიზიკურ, გონებრივ, სულიერ, მორალურ და სოციალურ განვითარებას.

2. მონაწილე სახელმწიფოები ღებულობენ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციულ და სოციალურ ზომებს, ატარებენ ღონისძიებებს განათლების სფეროში, რათა განხორციელდეს წინამდებარე მუხლი. ამ მიზნით, ხელმძღვანელობენ რა სხვა საერთაშორისო დოკუმენტების შესაბამისი ღებულებებით, მონაწილე სახელმწიფოები, კერძოდ:

ა) ადგენენ სამუშაოზე მიღების მინიმალურ ასაკს ან მინიმალურ ასაკებს;

ბ) განსაზღვრავენ სამუშაო დღის ხანგრძლივობასა და შრომის პირობებთან დაკავშირებულ აუცილებელ მოთხოვნებს;

გ) ითვალისწინებენ სასჯელის შესაბამის სახეობებს ან სხვა სანქციებს წინამდებარე მუხლის ეფექტური განხორციელების უზრუნველსაყოფად.

მუხლი 33

მონაწილე სახელმწიფოები ღებულობენ ყველა აუცილებელ ზომას, საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სოციალური ზომების ჩათვლით, აგრეთვე ღონისძიებებს განათლების სფეროში, რათა დაიცვან ბავშვები შესაბამისი საერთაშორისო ხელშეკრულებებით განსაზღვრული ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების უკანონო ხმარებისაგან და არ დაუშვან ბავშვების გამოყენება ამ ნივთიერებათა კანონსაწინააღმდეგო წარმოებაში ან ვაჭრობაში.

მუხლი 34

მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულია კისრულობენ, დაიცვან ბავშვი სექსუალური ექსპლუატაციის და სექსუალური ცდუნების ყველა ფორმისაგან. ამ მიზნით მონაწილე სახელმწიფოები, კერძოდ, ორმხრივ და მრავალმხრივ ეროვნულ დონეებზე ღებულობენ ყველა აუცილებელ ზომას, რათა თავიდან აიცილონ:

- ა) ბავშვის დაყოლიება ნებისმიერ უკანონო სექსუალურ ქმედებაზე ან ბავშვის იძულება, მონაწილეობდეს ასეთ ქმედებაში;
- ბ) ექსპლუატაციის მიზნით ბავშვის გამოყენება პროსტიტუციაში ან სხვა უკანონო სექსუალურ პრაქტიკაში;
- გ) ექსპლუატაციის მიზნით ბავშვის გამოყენება პორნოგრაფიასა და პორნოგრაფიულ მასალებში.

მუხლი 35

მონაწილე სახელმწიფოები ეროვნულ, ორმხრივ და მრავალმხრივ დონეებზე ღებულობენ ყველა აუცილებელ ზომას, რათა თავიდან აიცილონ ბავშვთა მოტაცება, ბავშვებით ვაჭრობა ან მათი კონტრაბანდა ნებისმიერი მიზნებით და ნებისმიერი ფორმით.

მუხლი 36

მონაწილე სახელმწიფოები ბავშვს იცავენ ექსპლუატაციის ყველა სხვა ფორმისაგან, რომელიც ზიანს აყენებს ბავშვის კეთილდღეობის ნებისმიერ ასპექტს.

მუხლი 37

მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ, რომ:

- ა) არც ერთი ბავშვი არ იყოს წამების, საერთოდ, სასტიკი, არაადამიანური ან ღირსების შემლახველი მოპყრობის ან სასჯელის მსხვერპლი. არც სიკვდილით დასჯა, არც მუდმივი პატიმრობა, რომელიც არ ითვალისწინებს განთავისუფლების შესაძლებლობას, არ შეიძლება შეეფარდოს 18 წლამდე ასაკის პირთა მიერ ჩადენილ დანაშაულებებს;
- ბ) არც ერთ ბავშვს არ უნდა აღეკვეთოს თავისუფლება უკანონოდ ან თვითნებურად. ბავშვის დაპატიმრება, დაკავება ან ციხეში მოთავსება ხორციელდება კანონის თანახმად და განიხილება, როგორც მხოლოდ უკიდურესი ზომა რაც შეიძლება ნაკლები პერიოდის განმავლობაში.
- გ) ყოველ თავისუფლებადაკვეთილ ბავშვს ეპყრობოდნენ ჰუმანურად და პიროვნების განუყრელი ღირსების პატივისცემით, ისე, რომ გათვალისწინებული იყოს მისი ასაკის პირთა მოთხოვნები. კერძოდ, ყოველი თავისუფლებადაკვეთილი ბავშვი უნდა განცალკევდეს უფროსებისაგან, თუ არ მიიჩნევა, რომ ბავშვის ყველაზე ჭეშმარიტი ინტერესებისათვის ამის გაკეთება არ არის საჭირო; ბავშვს ჰქონდეს უფლება, კავშირი იქონიოს თავის ოჯახთან მიმოწერის ან შეხვედრების ფორმით, განსაკუთრებულ გარემოებათა გამოკლებით;
- დ) ყოველ თავისუფლებადაკვეთილ ბავშვს ჰქონდეს უფლება, დაუყონებლივ მიიღოს სამართლებრივი და სხვა შესაბამისი დახმარება, აგრეთვე უფლება, გააპროტესტოს მისი თავისუფლების აღკვეთის კანონიერება სასამართლოს ან სხვა კომპეტენტური დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ორგანოს წინაშე და რომ მათ დაუყონებლივ გამოიტანონ გადაწყვეტილება ნებისმიერი ასეთი პროცესუალური ქმედების თაობაზე.

მუხლი 38

1. მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულია იღებენ, პატივი სცენ შეიარაღებული კონფლიქტების დროს მათ მიმართ ძალის მქონე საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ბავშვებთან დაკავშირებულ ნორმებს და უზრუნველყონ მათი დაცვა.

2. მონაწილე სახელმწიფოები იღებენ ყველა შესაძლო ზომას, რათა უზრუნველყონ, რომ 15 წელს მიუღწეველი პირები პირდაპირ არ მონაწილეობდნენ სამხედრო მოქმედებებში.
3. მონაწილე სახელმწიფოები თავს იკავებენ თავიანთ შეიარაღებულ ძალებში ყველა იმ პირის გაწვევისაგან, რომელთაც არ მიუღწევიათ 15 წლის ასაკისათვის. 15 წელს გადაცილებულ იმ პირთა გაწვევისას, რომელთაც ჯერ არ შესრულებიათ 18 წელი, მონაწილე სახელმწიფოები ცდილობენ შეარჩიონ უფრო ასაკოვანი პირები.
4. შეიარაღებული კონფლიქტების დროს სამოქალაქო მოსახლეობის დაცვასთან დაკავშირებული საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის წინაშე თავისი ვალდებულებების შესაბამისად, მონაწილე სახელმწიფოები მოვალენი არიან მიიღონ ყველა აუცილებელი ზომა შეიარაღებულ კონფლიქტებში მოხვედრილ ბავშვთა დაცვისა და მოვლა-პატრონობის უზრუნველსაყოფად.

მუხლი 39

მონაწილე სახელმწიფოები ყველა ზომას იღებენ, რათა ხელი შეუწყონ იმ ბავშვის ფიზიკურ და ფსიქოლოგიურ გაჯანსაღებას და სოციალურ რეინტეგრაციას, რომელიც ნებისმიერი სახის უგულებელყოფის, ექსპლუატაციის ან ბოროტად გამოყენების, წამების, სასტიკი, არაადამიანური და ღირსების შემლახველი მოპყრობის, სასჯელის ან შეიარაღებული კონფლიქტის მსხვერპლია. ასეთი გაჯანსაღება და რეინტეგრაცია უნდა ხორციელდებოდეს ბავშვის ჯანმრთელობის, საკუთარი თავის პატივისცემისა და ღირსების გრძობის შენარჩუნების უზრუნველყოფაში.

მუხლი 40

1. მონაწილე სახელმწიფოები ცნობენ ყოველი ბავშვის უფლებას, რომელმაც, როგორც თვლიან, დაარღვია სისხლის სამართლის კანონმდებლობა, ბრალად ედება მისი დარღვევა ან აღიარებულია მის დამრღვევად, რომ მისდამი მოპყრობა ხელს უწყობდეს მისი ღირსებისა და საკუთარი მნიშვნელოვნების გრძობის განვითარებას, განუმტკიცებდეს მას ადამიანის უფლებებისადმი და სხვათა ძირითადი თავისუფლებებისადმი პატივისცემას, ითვალისწინებდეს ბავშვის ასაკს და მისი რეინტეგრაციის, საზოგადოებაში მის მიერ სასარგებლო როლის შესრულებისათვის ხელშეწყობის სასურველობას.

2. ამ მიზნით და საერთაშორისო დოკუმენტების შესაბამისი დებულებების გათვალისწინებით მონაწილე სახელმწიფოები, კერძოდ, უზრუნველყოფენ, რომ:

ა) არც ერთი ბავშვი არ ითვლებოდეს სისხლის სამართლის კანონმდებლობის დამრღვევად, მას ბრალად არ დაედოს მისი დარღვევა და ის არ იქნეს აღიარებული დამნაშავედ იმ ქმედების ან არქმედების მიზეზით, რომლებიც მათი ჩადენის დროს არ იყო აკრძალული ეროვნული ან საერთაშორისო სამართლით;

ბ) ყოველ ბავშვს, რომელმაც, როგორც თვლიან, დაარღვია სისხლის სამართლის კანონმდებლობა, ან ბრალი ედება მის დარღვევაში, ჰქონდეს, სულ ცოტა, შემდეგი გარანტიები:

I) უდანაშაულობის პრეზუმპცია, სანამ მისი დანაშაული არ იქნება დამტკიცებული კანონის შესაბამისად;

II) მისი დაუყოვნებელი და უშუალო ინფორმირება - აუცილებლობის შემთხვევაში კი ინფორმირება მშობლების ან კანონიერი მეურვეების მეშვეობით – მისთვის წაყენებული ბრალდების შესახებ და სამართლებრივი ან სხვა აუცილებელი დახმარების მიღება თავისი დაცვის მომზადებისა და განხორციელებისათვის;

III) კომპეტენტური, დამოუკიდებელი ან მიუკერძოებელი ორგანოს ან სასამართლო ორგანოს მიერ სამართლიანი განხილვის შედეგად განსაზღვრულ საკითხზე დაუყოვნებელი გადაწყვეტილების მიღება კანონის თანახმად, ადვოკატის ან სხვა შესაბამისი პირის თანდასწრებით და, თუკი ეს არ ეწინააღმდეგება ბავშვის ყველაზე ჭეშმარიტ ინტერესებს, მისი ასაკის ან მისი მშობლების ან კანონიერი მეურვეების მდგომარეობის გათვალისწინებით;

IV) იმისაკენ მიმართული ძალდატანებისაგან თავისუფლება, რომ ბავშვმა მოწმის სახით მისცეს ჩვენება ან აღიაროს დანაშაული; ბრალდების მოწმეთა ჩვენებების შესწავლა ან დამოუკიდებლად, ან სხვა პირთა დახმარებით და დაცვის მოწმეთა თანასწორუფლებიანი მონაწილეობისა და მათი ჩვენებების შესწავლის უზრუნველყოფა;

V) თუ ითვლება, რომ ბავშვმა დაარღვია სისხლის სამართლის კანონმდებლობა, ზემდგომი კომპეტენტური, დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ორგანოს ან სასამართლო ორგანოს მიერ კანონის თანახმად შესაბამისი გადაწყვეტილების და მასთან დაკავშირებით მიღებული ნებისმიერი ღონისძიების ხელახალი განხილვა;

VI) თარჯიმნის უფასო დახმარება, თუ ბავშვს არ ესმის გამოყენებული ენა ან ვერ ლაპარაკობს ამ ენაზე;

VII) მისი პირადი ცხოვრების სრული პატივისცემა საქმის გარჩევის ყველა სტადიაზე.

3. მონაწილე სახელმწიფოები ცდილობენ ხელი შეუწყონ იმ ბავშვებთან უშუალო დამოკიდებულების მქონე კანონების, პროცედურების, ორგანოებისა და დაწესებულებების ჩამოყალიბებას, რომლებმაც, როგორც ითვლება, დაარღვიეს სისხლის სამართლის კანონმდებლობა, ბრალად ედებათ მისი დარღვევა ან აღიარებული არიან მის დამრღვევებად და, კერძოდ:

ა) მინიმალური ასაკის დადგენას, რომლის მიღწევამდეც, როგორც ითვლება, ბავშვებს არა აქვთ სისხლის სამართლის კანონმდებლობის დარღვევის უნარი;

ბ) როცა ეს აუცილებელი და სასურველია, ასეთი ბავშვების მიმართ ზომების მიღებას სასამართლო განხილვის გარეშე, ადამიანის უფლებათა და სამართლებრივი გარანტიების სრული დაცვით;

4. აუცილებელია ისეთი სხვადასხვაგვარი ღონისძიებები, როგორცაა მოვლა, მეურვეობისა და მეთვალყურეობის დებულება, საკონსულტაციო მომსახურება, გამოსაცდელი ვადის დანიშვნა, აღზრდა, სწავლებისა და პროფესიული მომზადების პროგრამები და მოვლის ისეთი ფორმები, რომლებიც დაწესებულებებში მოვლას შეიძლება შეენაცვლოს. ამ ღონისძიებათა მიზანია ბავშვისადმი იმგვარი მოპყრობის უზრუნველყოფა, როგორც შეესაბამება ბავშვის კეთილდღეობის ინტერესებს, აგრეთვე მის მდგომარეობას და დანაშაულის ხასიათს.

მუხლი 41

წინამდებარე კონვენცია არ აბრკოლებს იმგვარ დებულებათა განხორციელებას, რომლებიც ყველაზე მეტად უწყობს ხელს ბავშვის უფლებათა რეალიზაციას და შეიძლება დაფიქსირებული იყოს:

ა) მონაწილე სახელმწიფოს კანონში;

ან

ბ) მოცემული სახელმწიფოს მიმართ მოქმედი საერთაშორისო სამართლის ნორმებში.

ნაწილი II

მუხლი 42

მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულია იღებენ, სათანადო და ქმედითი

საშუალებების გამოყენებით ფართო ინფორმაცია მიაწოდონ როგორც მოზრდილებს, ასევე ბავშვებს კონვენციის პრინციპებისა და დებულებების თაობაზე.

მუხლი 43

1. მონაწილე სახელმწიფოების მიერ წინამდებარე კონვენციის შესაბამისად აღებული ვალდებულებების შესრულებაში მიღწეული პროგრესის განხილვის მიზნით ფუნქციონირებს ბავშვის უფლებების კომიტეტი, რომელიც ასრულებს ქვემოთ მითითებულ ფუნქციებს.

2. კომიტეტი შედგება ათი ექსპერტისაგან, რომლებსაც აქვთ მაღალი ზნეობრივი თვისებები და კომპეტენტურად არიან აღიარებული წინამდებარე კონვენციით მოცულ სფეროში. კომიტეტის წევრებს ირჩევენ მონაწილე სახელმწიფოები თავიანთ მოქალაქეთა შორის და ისინი წარმოდგენილი არიან დამოუკიდებელ პიროვნებათა სტატუსით, ამასთან, ყურადღება მახვილდება სამართლიან გეოგრაფიულ განაწილებაზე, აგრეთვე ძირითად სამართლებრივ სისტემებზე.
3. კომიტეტის წევრები აირჩევიან მონაწილე სახელმწიფოების მიერ წამოყენებულ, სიაში შეტანილ პირთაგან ფარული კენჭისყრით. ყოველ მონაწილე სახელმწიფოს შეუძლია წამოაყენოს ერთი პირი თავისი მოქალაქეებიდან.
4. კომიტეტში პირველი არჩევნები ტარდება წინამდებარე კონვენციის ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს ექვსი თვისა, შემდგომ კი - ორ წელიწადში ერთხელ. ყოველ არჩევნებამდე ოთხი თვით ადრე მაინც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი მონაწილე სახელმწიფოებს მიმართავს წერილით და სთავაზობს მათ წამოაყენონ თავიანთი კანდიდატურები ორი თვის ვადაში. შემდეგ გენერალური მდივანი ანბანის რიგის მიხედვით ადგენს ამგვარად დასახელებული ყველა კანდიდატის სიას, მიუთითებს რა მონაწილე სახელმწიფოებს, რომლებმაც წამოაყენეს ეს პირები, და ამ სიას წარუდგენს წინამდებარე კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოებს.
5. არჩევნები ტარდება მონაწილე სახელმწიფოთა თათბირზე, რომელიც მოიწვევა გენერალური მდივნის მიერ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ცენტრალურ დაწესებულებებში. ამ თათბირზე, სადაც მონაწილე სახელმწიფოთა ორი მესამედი ქმნის ქვორუმს, კომიტეტის შემადგენლობაში არჩეულად ჩაითვლებიან ის კანდიდატები, რომლებიც მიიღებენ დამსწრე და ხმის მიცემაში მონაწილე სახელმწიფოთა წარმომადგენლების ხმათა აბსოლუტურ უმრავლესობას.
6. კომიტეტის წევრები აირჩევიან ოთხწლიანი ვადით. მათ აქვთ უფლება, ხელახლა იქნენ არჩეული მათი კანდიდატურების განმეორებით დასახელების შემთხვევაში. პირველ არჩევნებში არჩეული ხუთი წევრის უფლებამოსილების ვადა მთავრდება ორწლიანი პერიოდის ბოლოს; პირველი არჩევნებისთანავე ამ ხუთ წევრს წილისყრით განსაზღვრავს თათბირის თავმჯდომარე.
7. კომიტეტის რომელიმე წევრის სიკვდილის ან გადადგომის შემთხვევაში, ან თუ მას რაიმე მიზეზით აღარ შეუძლია შეასრულოს კომიტეტის წევრის მოვალეობები, ამ წევრის წამომცენებელი მონაწილე სახელმწიფო თავის მოქალაქეთაგან დარჩენილი ვადისათვის ნიშნავს სხვა ექსპერტს, კომიტეტის მიერ მისი მოწონების შემთხვევაში.
8. კომიტეტი ადგენს პროცედურის საკუთარ წესებს.
9. კომიტეტი თავის თანამდებობის პირებს ირჩევს ორი წლის ვადით.
10. კომიტეტის სესიები, როგორც წესი, ტარდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ცენტრალურ დაწესებულებებში ან კომიტეტის მიერ განსაზღვრულ ნებისმიერ სხვა შესაფერის ადგილას. კომიტეტი, როგორც წესი, თავის სესიებს ატარებს ყოველწლიურად. კომიტეტის სესიების ხანგრძლივობა განისაზღვრება და აუცილებლობის შემთხვევაში იცვლება წინამდებარე კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოთა თათბირზე გენერალური ასამბლეის თანხმობით.

11. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი გამოყოფს აუცილებელ პერსონალსა და მატერიალურ საშუალებებს, რათა კომიტეტმა, წინამდებარე კონვენციის შესაბამისად, ეფექტურად განახორციელოს თავისი ფუნქციები.
12. წინამდებარე კონვენციის შესაბამისად დაფუძნებული კომიტეტის წევრები გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სახსრებიდან ლეგულობენ გენერალური ასამბლეის მიერ დაწესებულ ანაზღაურებას გენერალური ასამბლეის მიერ დადგენილი წესითა და პირობებით.

მუხლი 44

1. მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულია იღებენ, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნის მეშვეობით კომიტეტს წარუდგინონ მოხსენებები მათ მიერ მიღებული ზომების შესახებ კონვენციით განმტკიცებულ უფლებათა დამკვიდრებისა და ამ სფეროში მიღწეულ პროგრესთან დაკავშირებით:
 - ა) მონაწილე სახელმწიფოსათვის კონვენციის ძალაში შესვლიდან ორი წლის ვადაში;
 - ბ) ყოველ მომდევნო ხუთ წელიწადში;
2. წინამდებარე მუხლის მიხედვით წარდგენილ მოხსენებებში მითითებულია ფაქტორები და სირთულეები, თუკი ასეთი არსებობს, რომლებიც ზემოქმედებს ამ კონვენციის ვალდებულებათა შესრულების ხარისხზე. მოხსენებები აგრეთვე შეიცავს საკმარის ინფორმაციას იმისათვის, რათა კომიტეტისათვის სრულიად გასაგები იყოს, როგორ მოქმედებს კონვენცია მოცემულ ქვეყანაში.
3. მონაწილე სახელმწიფოს, რომელიც კომიტეტს წარუდგენს ყოვლისმომცველ პირველად მოხსენებას, არ სჭირდება წინამდებარე მუხლის 1ბ პუნქტის მიხედვით წარდგენილ შემდგომ მოხსენებებში გაიმეოროს ადრე გადმოცემული ძირითადი ინფორმაცია.
4. კომიტეტს შეუძლია მონაწილე სახელმწიფოს მოსთხოვოს დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც ეხება წინამდებარე კონვენციის განხორციელებას.
5. მოხსენებები კომიტეტის საქმიანობის შესახებ ეკონომიკური და სოციალური საბჭოს მეშვეობით ორ წელიწადში ერთხელ წარედგინება გენერალურ ასამბლეას.
6. მონაწილე სახელმწიფოები საკუთარ ქვეყნებში უზრუნველყოფენ თავიანთი მოხსენებების ფართო საჯაროობას.

მუხლი 45

კონვენციის განხორციელებისათვის ეფექტური ხელშეწყობისა და წინამდებარე კონვენციით მოცულ სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის წახალისების მიზნით:

- ა) სპეციალიზებულ დაწესებულებებს, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ბავშვთა ფონდს, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სხვა ორგანოებს უფლება აქვთ წარმოადგინონ იყვნენ წინამდებარე კონვენციის ისეთი დებულებების განხორციელების შესახებ საკითხთა განხილვაში, რომლებიც მათ უფლებამოსილებაში შედის. მიზანშეწონილად მიჩნევის შემთხვევაში კომიტეტს შეუძლია სპეციალიზებულ დაწესებულებებს, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ბავშვთა ფონდსა და სხვა კომპეტენტურ ორგანოებს შესთავაზოს, წარმოადგინონ ექსპერტთა დასკვნა კონვენციის განხორციელების თაობაზე იმ სფეროებში, რომლებიც შედის მათი შესაბამისი უფლებამოსილების ფარგლებში. კომიტეტს შეუძლია სპეციალიზებულ დაწესებულებებს, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ბავშვთა ფონდსა და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სხვა ორგანოებს სთხოვოს, წარმოადგინონ მოხსენებები კონვენციის განხორციელების შესახებ იმ დარგებში, რომლებიც მათი საქმიანობის სფეროში შედის;

ბ) მიზანშეწონილად მიჩნევის შემთხვევაში კომიტეტი სპეციალიზებულ დაწესებულებებში, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ბავშვთა ფონდსა და სხვა კომპეტენტურ ორგანოებში გადაგზავნის მონაწილე სახელმწიფოების ნებისმიერ მოხსენებას, რომელიც შეიცავს თხოვნას ტექნიკური კონსულტაციის ან დახმარების შესახებ, ან მიუთითებს მის საჭიროებაზე, აგრეთვე კომიტეტის შენიშვნებსა და წინადადებებს მსგავსი თხოვნისა და მითითებების თაობაზე.

გ) კომიტეტს შეუძლია რეკომენდაცია გაუწიოს გენერალურ ასამბლეას, წინადადება მისცეს გენერალურ მდივანს, რათა მან ასამბლეის სახელით ჩაატაროს კვლევა ცალკული საკითხების შესასწავლად, რომლებიც ბავშვთა უფლებებს ეხება.

დ) კომიტეტს შეუძლია წარადგინოს წინამდებარე კონვენციის 44-ე და 45-ე მუხლების შესაბამისად მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობილი ზოგადი ხასიათის წინადადებები და რეკომენდაციები. ასეთი ზოგადი ხასიათის წინადადებები და რეკომენდაციები ეგზავნება ნებისმიერ დაინტერესებულ მონაწილე სახელმწიფოს და ეცნობება გენერალურ ასამბლეას მონაწილე სახელმწიფოთა შენიშვნებთან ერთად, თუკი ასეთი რამ არსებობს.

ნაწილი III.

მუხლი 46.

წინამდებარე კონვენცია ღიაა ყველა სახელმწიფოს მიერ ხელმოსაწერად.

მუხლი 47

წინამდებარე კონვენცია ექვემდებარება რატიფიკაციას. სარატიფიკაციო სიგელები შესანახად ბარდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს.

მუხლი 48.

წინამდებარე კონვენცია ღიაა მასთან ნებისმიერი სახელმწიფოს შეერთებისათვის. დოკუმენტები შეერთების შესახებ ბარდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს.

მუხლი 49.

1. წინამდებარე კონვენცია ძალაში შედის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნისათვის მეოცე სარატიფიკაციო სიგელის ან შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად ჩაბარებიდან ოცდამეათე დღეს.
2. ყოველი სახელმწიფოსათვის, რომელიც წინამდებარე კონვენციის რატიფიცირებას მოახდენს ან მას შეუერთდება მეოცე სარატიფიკაციო სიგელის ან შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად ჩაბარების შემდეგ, წინამდებარე კონვენცია ძალაში შედის ასეთი სახელმწიფოს მიერ მისი სარატიფიკაციო სიგელის ან შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად ჩაბარებიდან ოცდამეათე დღეს.

მუხლი 50.

1. ნებისმიერ მონაწილე სახელმწიფოს შეუძლია შესწორების შეთავაზება და წარდგენა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნისათვის. ამის შემდეგ გენერალური მდივანი შესწორებას წარუდგენს მონაწილე სახელმწიფოებს თხოვნით - მიუთითონ, მხარს უჭერენ თუ არა ამ წინადადების განსახილველად და კენჭის საყრდელად მონაწილე სახელმწიფოების კონფერენციის მოწვევას. თუ ასეთი შეტყობინების მიღებიდან ოთხი თვის განმავლობაში მონაწილე სახელმწიფოების თუნდაც ერთი მესამედი მაინც მხარს დაუჭერს ასეთ კონფერენციას, გენერალური მდივანი იწვევს ამ კონფერენციას გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ეგიდით. ამ კონფერენციაზე დამსწრე და კენჭისყრაში მონაწილე სახელმწიფოთა უმრავლესობის მიერ მიღებული შესწორება დასამტკიცებლად წარედგინება გენერალურ ასამბლეას.

2. წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად მიღებული შესწორება ძალაში შედის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის მიერ მისი დამტკიცებისა და მონაწილე სახელმწიფოთა ორი მესამედის მომცველი უმრავლესობის მიერ მისი მიღების შემდეგ.
3. შესწორება ძალაში შესვლისთანავე ხდება სავალდებულო იმ მონაწილე სახელმწიფოებისათვის, რომლებმაც იგი მიიღეს, სხვა მონაწილე სახელმწიფოებისათვის კი სავალდებულო რჩება წინამდებარე კონვენციის დებულებები და ნებისმიერი წინა შესწორება, რომელიც მათ მიერ არის მიღებული.

მუხლი 51.

1. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი ღებულობს და ყველა სახელმწიფოს უგზავნის რატიფიკაციის ან შეერთების მომენტში სახელმწიფოს მიერ გაკეთებული შენიშვნების ტექსტს.
2. არ დაიშვება შენიშვნა, რომელიც შეუთავსებელია წინამდებარე კონვენციის მიზნებთან და ამოცანებთან.
3. შენიშვნების მოხსნა შესაძლებელია ნებისმიერ დროს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნისათვის შესაბამისი შეტყობინების გაგზავნის გზით, რომელიც შემდეგ ამის თაობაზე აცნობებს ყველა სახელმწიფოს. ასეთი შეტყობინება ძალაში შედის გენერალური მდივნის მიერ მისი მიღების დღიდან.

მუხლი 52.

ნებისმიერ მონაწილე სახელმწიფოს შეუძლია წინამდებარე კონვენციის დენონსირება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნისათვის წერილობითი შეტყობინების გაგზავნის გზით. დენონსირება ძალაში შედის გენერალური მდივნის მიერ შეტყობინების მიღებიდან ერთი წლის გასვლის შემდეგ.

მუხლი 53.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი ინიშნება წინამდებარე კონვენციის დეპოზიტარად.

მუხლი 54.

წინამდებარე კონვენციის დედანი, რომლის ინგლისური, არაბული, ესპანური, ჩინური, რუსული და ფრანგული ტექსტები თანაბრად ავთენტიკურია, შესანახად ბარდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს. რის დასამოწმებლადაც ქვემოთ ხელისმომწერნი, თავიანთი შესაბამისი მთავრობების მიერ სათანადო რწმუნებით აღჭურვილი სრულუფლებიანი წარმომადგენლები, ხელს აწერენ წინამდებარე კონვენციას.

Q4C პროექტის პარტნიორი ორგანიზაციები

FICE (Federation Internationale des Communautés Educatives - საგანმანათლებლო საზოგადოების საერთაშორისო ფედერაცია).

FICE-ს ძირითადი მიზანია ბავშვებზე და ახალგაზრდებზე ზრუნვის ხელშეწყობა მთელს მსოფლიოში.

FICE:

- აღიარებს ბავშვების, ახალგაზრდებისა და მათი მშობლების ინდივიდუალობას და არ აიძულებს მათ შეესაბამებოდნენ წინასწარ განსაზღვრულ ნორმებს;
- ეხმარება ოჯახებს, როგორც ბავშვთა აღზრდისათვის საჭირო ძირითადად სოციალურ სტრუქტურას;
- ეწევა ზრუნვისა და განათლების უმაღლესი ხარისხის განათლებას იმ ბავშვებისა და ახალგაზრდებისათვის, რომელთაც არა აქვთ შესაძლებლობა იცხოვრონ საკუთარ სახლში;
- ცდილობს იპოვოს პრობლემების ინდივიდუალური გადაწყვეტა, რათა მოხდეს თითოეული ბავშვისა და ახალგაზრდის საჭიროებების დაკმაყოფილება;
- ხელს უწყობს ბავშვებისათვის მომსახურებების მუდმივ განვითარებას კვლევისა და თეორიული ინოვაციების გზით;
- მისი მუშაობის საფუძველს წარმოადგენს გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენცია;
- იცავს მკაცრ რელიგიურ და პოლიტიკურ ნეიტრალიტეტს;
- პატივს სცემს სხვადასხვაობას/მრავალფეროვნებას და უარყოფს ყველა ფორმის დისკრიმინაციას რასის, ფერის, სქესის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური აზრის ან სოციალური წარმოშობის საფუძველზე;

თავისი მიზნების მისაღწევად FICE International :

- მუშაობს ეროვნული ორგანიზაციების მეშვეობით, რომლის წევრებიც ბავშვებსა და ახალგაზრდებს სთავაზობენ მომსახურებებს, ან მუშაობენ დამხმარე მომსახურებებში (სერვისებში), როგორცაა თანამშრომელთა ტრენინგი ან მომსახურებების მენეჯმენტი;
- ეხმარება ეროვნულ წევრ ორგანიზაციებს საკონტაქტო ქსელთა შექმნის გზით;
- აწყობს უდიდესი საერთაშორისო კონგრესების ორგანიზებას, ჩვეულებისამებრ, ყოველ ორ წელიწადში;
- მხარს უჭერს, პროექტებს, რომლებიც ხელს უწყობენ ბავშვებს, ახალგაზრდებსა და მათზე მზრუნველ პირებს შორის საერთაშორისო კონტაქტების დამყარებას, როგორცაა ბალკანეთის სამეგობრო ბანაკები;
- ხელს უწყობს თანამშრომლების, და/ან ბავშვებისა და ახალგაზრდების საერთაშორისო გაცვლების განხორციელებას;
- გამოცდილ თანამშრომლებს სთავაზობს პროფესიონალური გაცვლის პროგრამას;
- აწყობს საერთაშორისო სემინარებს, ექსპერტთა სემინარებსა და სამუშაო შეხვედრებს ისეთ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც ეხება მომსახურებებს/სერვისებს ბავშვებისა და ახალგაზრდებისათვის;
- კონსულტაციისთვის მიმართავს UNESCO-ს, ევროკავშირს, ევროსაბჭოს, ECOSOC-ს და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებს;
- თავისი ვებ გვერდის საშუალებით იძლევა ქსელური მუშაობისათვის საჭირო ინფორმაციასა და შესაძლებლობას;
- თავისი პუბლიკაციების მეშვეობით ავრცელებს ახალ იდეებსა და კვლევის შედეგებს.

IFCO (International Foster Care Organisation) – საერთაშორისო ფოსტერ ზრუნვის ორგანიზაცია

IFCO არის ერთადერთი საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომელიც ემსახურება მხოლოდ და მხოლოდ ოჯახური ზრუნვისა და ფოსტერ ზრუნვის პოპულარიზაციას, ხელშეწყობასა და მხარდაჭერას მსოფლიოში. IFCO შეიქმნა 1981 წელს ოქსფორდში (დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებული სამეფო), როგორც მთელს მსოფლიოში მიმღებ ოჯახში (ფოსტერ) მზრუნველ ორგანიზაციებსა და მიმღებ ოჯახში (ფოსტერ) ზრუნვის მხარეებს შორის ინფორმაციის, ცოდნისა და გამოცდილების გაზიარების პლატფორმა. არსებობის 25 წლის განმავლობაში IFCO-მ დიდი ზეგავლენა მოახდინა მსოფლიოში ოჯახური ზრუნვის განვითარებაზე. IFCO ქმნის რეგიონალურ ქსელებს, აწვობს საერთაშორისო კონფერენციებსა და ტრენინგ-სემინარებს, უშვებს ჟურნალს, საინფორმაციო ბიულეტენს და აქვს ინფორმაციული ვებ-გვერდი. IFCO-ს მუშაობაში საკმაოდ ძლიერია ახალგაზრდების კომპონენტი რამდენადაც ახალგაზრდები წარმოდგენილი და ჩათულები არიან ყველა დონის ღონისძიებებში.

IFCO -ს წევრები ჰყავს 60-ზე მეტ ქვეყანაში. გარდა იმისა, რომ ორგანიზაციას ვალდებულებად აქვს აღებული თავისი მრავალრიცხოვანი წევრებისათვის ხარისხიანი მომსახურების მიწოდება, მან ბოლო წლებში განავითარა ძლიერი პროექტის კომპონენტი, რომლის კოორდინირებაც ხდება ჰააგაში, ნიდერლანდებში მდებარე ცენტრალური ოფისიდან. თავისი წევრების და პარტნიორი ორგანიზაციების და საპროექტო მუშაობის მეშვეობით, IFCO იძლევა კონსულტაციებს და სთავაზობს დახმარებას მსოფლიოს სხვადასხვა ნაწილში ფოსტერ მომსახურებების განვითარებასთან დაკავშირებით. კონსულტაციის მიწოდება ყოველთვის ხდება შესაბამის ქვეყანასთან და რეგიონში არსებულ პარტნიორებთან მჭიდრო თანამშრომლობით. არსებობს საერთაშორისო ექსპერტების ბიურო, რომლებიც სთავაზობენ მოკლე ვადიან ექსპერტიზას ასეთ პროექტებში.

უფრო მეტი ინფორმაცია IFCO –ს შესახებ შეგიძლიათ იხილოთ ვებ-გვერდზე www.ifco.info ან მიიღოთ ინფორმაცია საკოორდინაციო ოფისიდან, რომელიც მდებარეობს ჰააგაში (ნიდერლანდები).

SOS ბავშვთა სოფლები

პირველი SOS ბავშვთა სოფელი დაარსდა 1949 წელს იმსტში (ავსტრია). იგი შეიქმნა იმ ვალდებულების საფუძველზე, რომ დახმარებოდნენ გაჭირვებაში მყოფ ბავშვებს – ბავშვებს, რომლებმაც დაკარგეს სახლი, უსაფრთხოება და თავიანთი ოჯახები მეორე მსოფლიო ომის შედეგად.

დღეს, SOS-Kinderdorf International არის მსოფლიოში 130-ზე მეტი წევრი ეროვნული ასოციაციის ქოლგა ორგანიზაცია. იგი ოჯახურ მზრუნველობას სთავაზობს ბავშვებს, რომელთაც დაკარგეს მშობლები ან არა აქვთ შესაძლებლობა აღიზარდნონ მათთან. ორგანიზაცია ასევე ეხმარება დაუცველ ბავშვებსა და მათ ოჯახებს იმ პროგრამების მეშვეობით, რომელთა მიზანია მათი უნარ-ჩვევების გაძლიერება, არსებითი მომსახურებების ხელმისაწვდომობა და სამედიცინო, საგანმანათლებლო და ფსიქო-სოციალური დახმარების აღმოჩენა.

SOS ბავშვთა სოფლები მუშაობს გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციის სულისკვეთებით და ხელს უწყობს ბავშვთა უფლებების განხორციელებას მთელს მსოფლიოში. მას გააჩნია საკონსულტაციო სტატუსი გაეროს ეკონომიკურ და სოციალურ საბჭოში და არის ბავშვთა უფლებების სამოქმედო ჯგუფის წევრი, რომელიც მხარს უჭერს ევროკავშირის ბავშვთა უფლებების სტრატეგიის განვითარებას.

გამოცემის შესახებ

გამოცემის შესახებ

შინაარსზე პასუხისმგებელი: “ხარისხი ბავშვთა კეთილდღეობისათვის – Q4C”

ინიციატივა FICE, IFCO და SOS ბავშვთა სოფლების მიერ
Hermann Gmeiner Str. 51

A-6010 Innsbruck

Austria

ტელეფონი: +43-512-3316-0

ფაქსი: +43-512-3316-5686

Email: quality4children@sos-kd.org

www.quality4children.info

პროექტის დირექტორები: ვერნერ ჰილვეგი

კრისტიან პოში

პროექტის კოორდინატორი: ოსკარ გერმეს კასტრო

მაი ნგუნ-ფაიხტნერი

Q4C ახალგაზრდები: სვეინ ევენ ბორგენი (NO), ელენ რიდი (AT)

სანდრა ბურგერი (AT), ამალია სერბანი (RO)

იუდიტ იოჰანსენი, (NO), ემანუელ შერვინი (IE)

კერსტი კუკი (EE), რინსკე ვან სლოტენი (NL)

ალექსანდარ მილანოვი (BL), ოდ ეიგილ შპიორკი (NO)

ინგრიდა პეციულიტე (LT), იოჰან ვაისენშტაინერი (AT)

საკოორდინაციო ჯგუფი : სანდრა ბიურგერი, მონიკა ნიდერლე

ელსე დუგსტადი კრისტიან პოში

კრის გარდინერი ივანკა შალაპატოვა

ოსკარ გერმეს კასტრო ემანუელ შერვინი

ვერნერ ჰილვეგი ბეტინა ტერპი

იანეკე ჰოლვერდა-კუიპერსი, ბებ ვან სლოტენი

მაი ნგუნ-ფაიხტნერი, რინსკე ვან სლოტენი

ეროვნული კოორდინატორები: კაროლა ბენგსტონი (SE), რიშარდ კუხა (PL)

ფრანჩესკო კოლიზი (IT), ანა მარი ლე ტორნეო (GB)
 კურტ დე ბაკერი (BE), ირენა ლიპინა (LV)
 მარია დანჩევა (BG), იუჰა ლუომალა (FI),
 კარმენ დელგადო (ES), მიხაელა მარკსოვა-ტომინოვა (CZ)
 ტანია გრეგორეკი (SI), სლავენკა მარინოვიჩი (HR)
 ბრაგი გუდბრანდსონი (IS), ელმეტ პუმი (EE)
 საბინე ჰარტიგი (DE), ჯონ როლე (MT)
 სორენ ჰეგსტრუპი (DK), იზაბელ რუფინო (PT)
 ქეთი ჰანდერსონი (IE), დანიელა სერბანი (RO)
 მარია ჰერცოგი (HU), შტერგიოს სიფნიოსი (GR)
 ემინე ინსაი (Northern Cyprus), კატერინა სლესინგეროვა (CZ)
 დალე კაბასინსკაიტე (LT), ანეგრეტ ვიგერი (CH)
 გუნსირაი კოშუნი (TR), ზილინჩიკოვა (SK)
 მიშელ კრიერი (LU)

კორექტორები : კატრინ ბიელოვსკი ბეატრიქს ფლაიშმანი

ქრისტინე დავი თომას ჰარვი ტიმლინი
 მარკუს კლაუს ეგერი

საინფორმაციო პარტნიორები : ვერონიკ ლერში რალუკა ვერვეიენ-სლამნესკუ
 კელიგ პუეტი ანეგრეტ ვიგერი
 ელიზაბეტ ულმანი

შენიშვნები კონვენციასთან დაკავშირებით : Defence for Children International,
 ნიდერლანდები

დანმარებითა და მხარდაჭერით